

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra obchodního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**ODPOVĚDNOST STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ OBCHODNÍCH
KORPORACÍ V PŘÍPADĚ PORUŠENÍ POVINNOSTÍ ZA ZÁKONA O
ÚPADKU**

Marta Procházková

PLZEŇ

2015

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra obchodního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**ODPOVĚDNOST STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ OBCHODNÍCH
KORPORACÍ V PŘÍPADĚ PORUŠENÍ POVINNOSTÍ ZA ZÁKONA O
ÚPADKU**

Zpracovatel: Marta Procházková

Studijní program: Právo a právní věda

Studijní obor: Právo

Vedoucí práce: Mgr. Michaela Sigmundová, Ph.D.

Pracoviště: Katedra obchodního práva

Plzeň

2015

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma „**Odpovědnost statutárních orgánů obchodních korporací v případě porušení povinností za zákona o úpadku**“ zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Plzeň, 30. března 2015

.....
Marta Procházková

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou poděkovala své vedoucí Mgr. Michaelae Sigmundové, Ph.D. za odborné vedení této práce, za její ochotu, pomoc a cenné rady při psaní této práce.

Obsah

Úvod	11
1. Vymezení pojmů	14
1.1 Odpovědnost za škodu	14
1.2 Statutární orgán	16
1.3 Úpadek a jeho formy, možnosti zjištění úpadku korporace ze strany statutárního orgánu	19
2. Odpovědnost za škodu v souvislosti s úpadkem obchodní korporace podle insolvenčního zákona	23
2.1 Povinnost podání insolvenčního návrhu	23
2.2 Odpovědnost za škodu nebo jinou újmu vůči věřitelům v důsledku nepodání insolvenčního návrhu a při opožděném podání insolvenčního návrhu	25
2.3 Stanovení a prokázání škody	26
2.3.1 Předpoklady odpovědnosti za škodu	26
2.3.2 Důkazní břemeno	27
2.3.3 Žaloba o náhradu škody nebo jiné újmy a návrh na nařízení předběžného opatření	29
2.4 Odpovědnost za škodu nebo jinou újmu v rámci moratoria	33
3. Odpovědnost za škodu vůči korporaci za jednání učiněné před zahájením insolvenčního řízení a v jeho průběhu, které lze uplatnit také v rámci insolvenčního řízení	35
4. Odpovědnost za škodu v souvislosti s podáním věřitelského insolvenčního návrhu	39
4.1 Odpovědnost za škodu způsobenou podáním insolvenčního návrhu	39
4.1.1 Odpovědnost za podání zjevně bezdůvodného insolvenčního návrhu	41
4.1.2 Odpovědnost vůči osobě, které zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu vznikla škoda nebo jiná újma	43
4.2 Odpovědnost za přihlášenou pohledávku	46
4.2.1 Odpovědnost za přihlášenou pohledávku v souvislosti s § 173 odst. 1 IZ, § 178 IZ	47
4.2.2 Odpovědnost za škodu v souvislosti s výkonem práva ve věřitelském výboru ..	49
5. Odpovědnost statutárních orgánů v souvislosti s úpadkem podle zákona o obchodních korporacích	51
5.1 Vydání prospěchu získaného ze smlouvy o výkonu funkce insolvenčnímu správci	51
5.1.1 Podmínky pro vydání prospěchu získaného ze smlouvy o výkonu funkce	52
5.2 Vyloučení člena statutárního orgánu obchodní korporace z výkonu funkce a srovnání této úpravy s následky dle starého ObchZ (zejména s § 381 ObchZ)	55
5.2.1 Předpoklady pro vydání rozhodnutí o diskvalifikaci	57
5.2.2 Důsledky diskvalifikace	59

5.3 Ručení členů statutárního orgánu při úpadku obchodní korporace.....	62
5.3.1 Vznik ručitelského vztahu.....	63
5.3.2 Rozsah ručení.....	64
5.3.3 Akcesorita ručitelského vztahu	65
5.3.4 Souběh povinnosti k náhradě škody dle § 99 IZ a ručení dle § 68 ZOK.....	66
6. Odpovědnost statutárních orgánů za škodu v souvislosti s úpadkem podle občanského zákoníku.....	68
6.1 Postavení profesionálů a odpovědnost za škodu způsobenou informací nebo radou .	68
6.2 Péče řádného hospodáře a podnikatelský úsudek	69
Závěr	74
Resumé.....	78
Seznam použité literatury, právních předpisů a jiných zdrojů	80
Použitá literatura	80
Odborné články	82
Použité právní předpisy	84
Jiné zdroje	88
Přílohy.....	91

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK:

IZ	Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
ZOK	Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů
VSOL	Vrchní soud v Olomouci
VSPH	Vrchní soud v Praze
a.s.	akciová společnost
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
v.o.s.	veřejná obchodní společnost
k.s.	komanditní společnost

Úvod

Každá obchodní korporace¹ by měla vyvíjet svoji činnost za účelem dosažení co nejvyššího zisku. Současně musí racionálně přistupovat ke svým závazkům takovým způsobem, aby nedošlo k úpadku obchodní korporace. Ač se tato koncepce může zdát jasná, mnohdy i přes přijetí vhodných opatření, se obchodní korporace ocitne v úpadku. V průběhu úpadku korporace dochází k podstatné změně jejích původních znaků. Subjektivita korporace ztrácí význam a na rozdíl od korporace zdravé, která sama nakládá se svým majetkem a je pánem nad svými obligacemi, je podstatou existence korporace v úpadku pouhý majetkový vztah mezi majetkem korporace a jejími věřiteli.² Cílem insolvenčního řízení je dosažení rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů s tím, že by insolvenční řízení mělo být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn.

Obchodní korporace jedná navenek vůči třetím osobám, jakož i dovnitř korporace prostřednictvím svého statutárního orgánu, který je povinen vykonávat svou funkci s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí, tedy je povinen jednat s péčí řádného hospodáře. Úprava právní odpovědnosti, obsažená v insolvenčním zákoně,³ zákoně o obchodních korporacích,⁴ a v občanském zákoníku,⁵ by měla motivovat statutární orgány obchodních korporací k řádnému dodržování povinností a zároveň by je měla pod hrozbou sankce odradit od neuvážlivého a nezákonného jednání.

Toto téma představuje spojení práva korporátního s právem insolvenčním. Téma své práce pokládám za aktuální, což vyvozují zejména z přijatých legislativních změn, v důsledku kterých došlo k posunu ve sféře odpovědnosti členů statutárních orgánů. A i když v roce 2014 došlo k poklesu podaných insolvenčních návrhů,⁶ dle mého soudu téma nepozbylo na aktuálnosti.

¹ Pro účely práce používám ustálené pojmosloví „obchodní korporace“ případně „korporace jako označení pro obchodní společnosti. V kapitole druhé a třetí, ve které je obchodní korporace v rámci insolvenčního řízení dlužníkem, používám pro obchodní korporaci označení dlužník.

² HAVEL, B. *Obchodní korporace ve světle proměn: Variace na neuzavřené téma správy obchodních korporací*. Praha: Auditorium s.r.o., 2010, s. 62. ISBN 978-80-87284-11-7.

³ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení - insolvenční zákon (dále jen též „IZ“).

⁴ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech - zákon o obchodních korporacích (dále jen též „ZOK“).

⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen též „NOZ“).

⁶ Výzkum insolvence, prezentace výzkumného projektu registrovaného u Technologické agentury České republiky pod evidenčními čísly TD010093, TD020190. [online] [cit. 18. února 2015]

V předkládané diplomové práci budu vycházet především z komentářové literatury, která reagovala na přijaté legislativní změny, a považuji ji za aktuální. Dále budu čerpat z monografických publikací, úplných znění právních předpisů a soudních rozhodnutí. Užitečným zdrojem informací jsou publikace v odborných časopisech a internetové zdroje. Mezi metody, které budu v práci používat, patří metoda analýzy, syntézy a dedukce. V některých kapitolách bude použita rovněž metoda komparace.

Cílem mé práce je podrobný rozbor odpovědnosti statutárních orgánů v případě porušení povinností za zákona o úpadku. Budu usilovat o zhodnocení právní úpravy odpovědnosti statutárních orgánů, která je obsažena v občanském zákoníku, v zákoně o obchodních korporacích a v insolvenčním zákoně. Současně bych poukázala na změny, ke kterým došlo s přijetím ZOK, a odpověděla na otázku, zda je nová úprava efektivnější. Pokusím se nastítnit řešení situace, kdy statutární orgán poruší jak povinnost vyplývající z insolvenčního zákona (§ 99 IZ), tak i ze zákona o obchodních korporacích (§ 68 ZOK).

Abych mohla tyto cíle naplnit, nejdříve vymezím základní pojmy, které prostupují celou prací. Na tuto první kapitolu navážu analýzou odpovědnosti statutárních orgánů obsaženou v insolvenčním zákoně, kterou člením do tří částí. V kapitole druhé se budu zabývat odpovědností za škodu v důsledku nepodání insolvenčního návrhu statutárním orgánem v situaci, kdy se nachází obchodní korporace v úpadku. Kapitola třetí se věnuje odpovědnosti za škodu statutárních orgánů vůči společnosti za jednání učiněné před zahájením insolvenčního řízení a v jeho průběhu, které lze uplatnit také v rámci insolvenčního řízení, zejména za jednání učiněné v rozporu s péčí řádného hospodáře a v rozporu s pravidly podnikatelského úsudku. Kapitola čtvrtá se zabývá odpovědností za škodu v souvislosti s podáním věřitelského insolvenčního návrhu a přihlášením pohledávky do insolvenčního řízení. V kapitole páté se věnuji právní úpravě obsažené v zákoně o obchodních korporacích upravující nové instituty odpovědnosti statutárního orgánu v souvislosti s úpadkem obchodní korporace. Úpravou odpovědnosti podle občanského zákoníku se zabývám v kapitole šesté, ve které se zejména zaměřím na vymezení pojmu péče řádného hospodáře.

Vzhledem k omezenému rozsahu diplomové práce se zaměřuji pouze na soukromoprávní odpovědnost statutárních orgánů. I když věřím, že problematika trestněprávní odpovědnosti statutárních orgánů by se také mohla stát předmětem diskuzí a zcela jistě se v praxi vedle soukromoprávní odpovědnosti uplatňuje. V diplomové práci se také nebudu zabývat situací v družstvu, v evropské společnosti, v evropském hospodářském zájmovém sdružení a v evropské družstevní společnosti, které rovněž řadíme k obchodním korporacím.

1. Vymezení pojmů

1.1 Odpovědnost za škodu

Dříve než se zaměřím na vymezení pojmu odpovědnost za škodu, považuji za důležité obecně a stručně pojednat o právní odpovědnosti.⁷ Právní odpovědnost jako základní právní institut patří k nejvíce zkoumaným tématům právní doktríny a patří také k nejméně diskutovaným otázkám právní praxe.⁸ V soukromoprávní vědě rozlišujeme dvě základní koncepce vztahující se k vymezení institutu právní odpovědnosti, *koncepti aktivní odpovědnosti*, dle které odpovědnost vzniká již spolu s primární povinností, a *koncepti sankční*, dle které je odpovědnost sekundární povinností a vzniká v důsledku porušení primární povinnosti a která v současné doktríně a praxi převládá. K odpovědnosti se vyjadřuje důvodová zpráva k NOZ, dle které osnova opouští pojetí odpovědnosti jako hrozby sankcí a naopak se přiklání k pojetí odpovědnosti v duchu tradic antické a křesťanské civilizace, podle nichž člověk odpovídá za své jednání v plném rozsahu, a odpovídá tedy především za to, že se chová řádně, po právu a že splní své povinnosti; vzhledem k tomu se v návrhu slovo „odpovědnost“ používá jen velmi zřídka, protože zákonný text vystačí ve většině případů s termínem povinnost.⁹ Ačkoliv se NOZ zřejmě přiklání ke koncepci aktivní odpovědnosti, je upozorňováno, že přes deklarovanou koncepční změnu není zcela zjevné, s jakým pojetím odpovědnosti NOZ vlastně pracuje.¹⁰ Zpravidla se rozlišuje odpovědnost subjektivní, kterou rozumíme odpovědnost za zavinění, a odpovědnost objektivní, kterou rozumíme odpovědnost za výsledek bez zřetele k zavinění.

Pilířem soukromoprávní odpovědnosti je odpovědnost za škodu,¹¹ kterou především můžeme chápat jako právní následek způsobení škody porušením

⁷ V právní teorii rozlišujeme více druhů právní odpovědnosti a to soukromoprávní odpovědnost a odpovědnost veřejnoprávní (trestněprávní a správní), případně lze členit odpovědnost dle jednotlivých právních odvětví. Jak bylo vytčeno v úvodu této práce, budu se zabývat pouze soukromoprávní odpovědností členů statutárních orgánů.

⁸ PELIKÁNOVÁ, I. Obchodní právo. 5 díl. *Odpovědnost (s přihlédnutím k návrhu nového občanského zákoníku)*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2012. 11 s. ISBN 978-80-7357-714-8.

⁹ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. s. 47, 48. [cit. 4. února 2015]. Dostupné z:

http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/OZ_Duvodova_zprava_11042011.pdf.

¹⁰ PRAŽÁK, P. Má institut právní odpovědnosti v návrhu nového občanského zákoníku jasnou koncepci? *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 3, s. 101-105. ISSN 1210-6348.

VLASÁK, M. Vybrané otázky práva civilních deliktů v novém občanském zákoníku na pozadí PETL. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 15-16, s. 561-567. ISSN 1210-6348.

¹¹ PELIKÁNOVÁ, I. op. cit., s. 30.

nějaké konkrétní právní povinnosti.¹² V souvislosti s rekodifikací českého soukromého práva došlo k zásadním změnám v právní úpravě odpovědnosti za škodu. Obecná úprava odpovědnosti za škodu je obsažena v NOZ,¹³ přičemž k této základní úpravě přistupují jednotlivé zvláštní úpravy. Sjednocení právní úpravy odpovědnosti za škodu do jednoho kodexu lze uvítat, neboť budou odstraněny interpretační nejasnosti, které vznikaly zejména v souvislosti s určením, zda škoda vznikla v důsledku porušení obchodně závazkových vztahů či nikoli.

Dle nové právní úpravy jsou rozlišovány tři typy základních deliktů, u nichž se ke vzniku povinnosti nahradit škodu vyžaduje úmyslné porušení dobrých mravů (§ 2909 NOZ), porušení povinnosti dané zákonem (§ 2910 NOZ) nebo porušení smluvní povinnosti bez ohledu na zavinění (§ 2913 NOZ). Neméně podstatnou změnou je oddělení smluvní a mimosmluvní náhrady škody. Obecná odpovědnost za porušení povinností stanovených zákonem je postavena na subjektivním pojetí odpovědnosti s presumovaným zaviněním z nedbalosti.¹⁴ Povinnost nahradit škodu, která vznikla v důsledku porušení smluvního závazku, je upravena na principu objektivní odpovědnosti s možností striktně omezeného liberačního důvodu.¹⁵ Zároveň došlo k terminologickým změnám, kdy NOZ opouští pojem *odpovědnost za škodu*, který nahrazuje po novu termínem povinnost nahradit škodu. Kromě toho nové pojetí již nebere za východisko pojem „škoda“, ale pojem „újma“, který kryje jak újmu majetkovou, tak nemajetkovou.¹⁶

V zásadě lze škodu vymezit jako újmu, která nastala (se projevuje) v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. penězi (a je tedy - nedochází-li k naturální restituci - napravitelná poskytnutím majetkového plnění, především poskytnutím peněz).¹⁷

¹² PELIKÁNOVÁ, I. *Obchodní právo. 5 díl. Odpovědnost (s přihlédnutím k návrhu nového občanského zákoníku)*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2012. s. 31. ISBN 978-80-7357-714-8.

¹³ Sjednocením právní úpravy tak došlo k odstranění dvojkolejnosti, kdy v předchozí právní úpravě byla odpovědnost za škodu ve vztazích obchodněprávních (zahrnující i odpovědnost statutárních orgánů za škodu) podřízena obchodněprávní úpravě odpovědnosti za škodu obsažené v obchodním zákoníku.

¹⁴ VÍTEK, J. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2012, s. 28. ISBN 978-80-7357-862-6.

¹⁵ TOMSA, M. *Náhrada škody a nemajetkové újmy v novém občanském zákoníku. Obchodní právo*. 2013, č. 11, s. 388. ISSN 1210-8278.

¹⁶ HULMÁK, M. A KOL.: *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1497. ISBN 978-80-7400-287-8.

¹⁷ Stanovisko občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 18. listopadu 1970, Cpj 87/70, publikované pod č. 55 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1971. [online] [cit. 4. února 2015]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojxgfpexzvzvgvpwg2lw>.

Škodou se míní újma na jmění, která zahrnuje nejenom snížení majetku poškozeného, ale i vznik dluhu popřípadě jeho zvětšení (§ 2894 odst. 1 NOZ, § 495 NOZ). Dochází tak k odklonu od dosavadní judikatury,¹⁸ která nespatovala vznik škody v tom, že poškozenému vznikl přičiněním škůdce dluh.¹⁹

Základními předpoklady pro vznik práva na náhradu škody jsou porušení právní povinnosti, vznik škody a příčinná souvislost mezi porušením právní povinnosti a vznikem škody. K výše uvedeným základním předpokladům řadíme i další předpoklady, a to zavinění, v případě porušení povinnosti stanovené zákonem, a neexistenci liberačních důvodů, v případě porušení smluvní povinnosti.

1.2 Statutární orgán

Statutární orgán má výjimečnou pozici mezi ostatními orgány či zástupci právnické osoby, neboť vše, co není svěřeno jinému orgánu právnické osoby, a to jakýmkoliv možným intervenčním způsobem (od zakladatelského právního jednání přes rozhodnutí orgánu veřejné moci až po zákon) patří do působnosti statutárního orgánu.²⁰

Nová právní úprava soukromého práva se dotýká také postavení statutárních orgánů. Na rozdíl od předchozí úpravy, dle které statutární orgán jednal přímo jménem právnické osoby nebo za ni jednal zástupce, je statutární orgán zástupcem právnické osoby a jedná vždy nepřímou (§ 164 odst. 1 NOZ).

V závislosti na počtu členů statutárního orgánu může být statutární orgán kolektivní (představenstvo a.s.) nebo individuální (jednatel s.r.o.).²¹ Zákon o obchodních korporacích přináší novou úpravu vztahující se k statutárnímu orgánu s.r.o., když výslovně umožňuje, aby společníci ve společenské smlouvě určili, že více jednatelů tvoří kolektivní statutární orgán, jinak je statutárním orgánem každý jednatel (§ 44 odst. 5, § 194 odst. 2 ZOK). Je-li orgán kolektivní, tj.

¹⁸ Viz například Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. února 2003, sp. zn. 25 Cdo 986/2001; 25 Cdo 987/2001.

¹⁹ ČECH, P. Náhrada škody dle nového občanského zákoníku, *Rekodifikace soukromého práva, Legal news*. Prosinec 2013. [online] [cit. 4. února 2015]. Dostupné z: <http://www.glatzova.com/files/download/glatzova-newsletter-legal-news-nahrada-skody-dle-noveho-obcanskeho-zakoniku.pdf>.

²⁰ SVEJKOVSKÝ, J., DEVEROVÁ, L. A KOL. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 109. ISBN 978-80-7400-445-2.

²¹ § 152 odst. 1 NOZ. U osobních společnostech je statutárním orgánem každý její společník (§ 44 odst. 4 ZOK).

představenstvo a.s. a jednatele tvořící kolektivní orgán, mohou si jednatele (jednotliví členové představenstva) rozdělit svou působnost podle určitých oborů, přičemž rozdělení působnosti nezavazuje ostatní členy povinnosti dohledu, jak jsou záležitosti s.r.o. (a.s.) spravovány (§ 156 odst. 2 NOZ). Způsobí-li totiž jednatel (člen představenstva) svým opatřením škodu v oboru své působnosti, bude kritériem péče řádného hospodáře posuzováno samotné přijetí daného opatření, u ostatních členů pak bude třeba zkoumat, zda s péčí řádného hospodáře vykonávali svou povinnost dohledu.²² Zejména bude posuzováno, zda řádně sledovali výkon činnosti ostatními kolegy a zda nebyly zřejmé okolnosti, které by odůvodňovaly iniciativu k přijetí nápravných opatření, kdy pokud tomuto testu vyhoví, svou povinnost řádného dohledu neporušili a za škodu vzniklou přijetím opatření v jiném oboru neodpovídají.²³

Statutárním orgánem může být fyzická osoba i právnická osoba. Bude-li členem statutárního orgánu právnická osoba, bude výkon funkce statutárního orgánu vykonávat pověřený zástupce, který bude vždy fyzickou osobou. Základní podmínkou pro výkon funkce členů statutárního orgánu je plná svéprávnost fyzické osoby, která je členem orgánu obchodní korporace, popřípadě plná svéprávnost zástupce právnické osoby, která je sama členem voleného orgánu jiné obchodní korporace (§ 152 odst. 2 NOZ). Zároveň ZOK stanovuje další podmínky pro výkon funkce členů statutárních orgánů obchodních korporací, kdy musí člen statutárního orgánu prokázat, že splňuje všeobecné podmínky pro provozování živnosti.²⁴

Statutárnímu orgánu přísluší obchodní vedení korporace. Definice pojmu obchodní vedení nebyla obsažena v obchodním zákoníku a též není pojem vymezen v ZOK. Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí²⁵ uvedl, že *pod pojem obchodního vedení se zpravidla zahrnuje organizace a řízení podniku, který náleží společnosti, řízení zaměstnanců, rozhodování o provozních záležitostech, tj. např. zásobování, odbyt, reklama, vedení účetnictví apod., jakož i rozhodování o podnikatelských záměrech*. Pod pojem obchodního vedení pak nelze zahrnout

²² JOSKOVÁ, L. Jednatelé jako kolektivní orgán. *Rekodifikace & Praxe*. 2013, č. 10, s. 3.

²³ JOSKOVÁ, L. Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost. *Bulletin advokacie*. 2014, č. 7-8, s. 50. ISSN 1210-6348. [online] [cit. 6. února 2015]. Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/assets/zdroje/casopis/2014/BA_7-8_web.pdf.

²⁴ Dle § 46 odst. 1 ZOK nemůže být členem orgánu také ten, kdo není bezúhonný ve smyslu zákona o živnostenském podnikání, a ani ten, u koho nastala skutečnost, která je překážkou provozování živnosti.

²⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. dubna 2006, sp. zn. 5 Tdo 94/2006.

právní úkony uzavírané korporací s třetími osobami.²⁶ V souladu s judikaturou lze tedy rozlišovat obchodní vedení jako tvorbu vůle uvnitř obchodní korporace a právní úkon resp. právní jednání, kterým je tato vůle projevena navenek vůči třetím osobám. Jednání statutárního orgánu může být společenskou smlouvou, jiným ujednáním nebo rozhodnutím orgánu korporace sice omezeno, ale takové omezení nemá účinky vůči třetím osobám, i když bylo zveřejněno (§ 47 ZOK).

Členové statutárního orgánu vykonávají svou funkci na základě smlouvy o výkonu funkce. Jestliže tato smlouva nebude uzavřena, eventuálně smlouva nebude obsahovat údaje o odměňování, platí, že výkon funkce je bezplatný (§ 59 odst. 1 a 3 ZOK). Zatímco podle předchozí právní úpravy se vycházelo z principu, že pokud mezi členy orgánu a obchodní korporací nebyla sjednána odměna za výkon funkce, má člen statutárního orgánu nárok na odměnu, která je přiměřená, nová právní úprava naproti tomu přináší princip zásadní bezplatnosti, pokud valná hromada dotčenému členu statutárního orgánu odměnu neschválí.²⁷ Smlouva o výkonu funkce se subsidiárně řídí ustanoveními občanského zákoníku o příkazu, ledaže ze smlouvy o výkonu funkce plyne něco jiného. Dle B. Havla může být smlouva o výkonu funkce sjednána jako pracovní smlouva.²⁸ Nicméně stávající judikatura zastává opačný názor, dle které je smlouva uzavřená mezi členem statutárního orgánu a obchodní korporací podle zákoníku práce neplatná, pokud je náplň smlouvy totožná s obsahem funkce statutárního orgánu a pracovněprávní vztah na základě této smlouvy nevzniká.²⁹ Odpověď na otázku, zda bude moci člen statutárního orgánu svou funkci vykonávat v pracovním poměru, patrně nalezne až judikatura. Osobně se přikláním k názoru, že smlouvu o výkonu funkce nelze sjednat jako pracovní smlouvu, když by došlo k odklonu od stávající judikatury.

²⁶ Další vymezení pojmu obchodní vedení viz např. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. srpna 2004, sp. zn. 29 Odo 479/2003, Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. října 2005, sp.zn. 5 Tdo 1208/2005.

²⁷ LASÁK, J. Akciová společnost na prahu rekonstrukce: základní novinky. *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 2, s. 46. ISSN 1213-5313.

²⁸ HAVEL, B. Společnost s ručením omezeným na úsvitu rekonstrukce. *Obchodněprávní revue*. 2011, č. 12, s. 351, bod 23. ISSN 1213-5313.

HAVEL, B. A KOL. *Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou*. Ostrava: Sagit, 2012, s. 54. ISBN 978-80-7208-923-9.

²⁹ Viz např. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. července 2004, sp. zn. 21 Cdo 328/2004, Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. října 2005, 26 Cdo 781/2005.

Statutární orgán je zpravidla určen přímo zákonem. Dle ZOK je statutárním orgánem u veřejné obchodní společnosti společník, u komanditní společnosti komplementář, u společnosti s ručením omezeným jednatel, u akciové společnosti statutární ředitel nebo představenstvo.

1.3 Úpadek a jeho formy, možnosti zjištění úpadku korporace ze strany statutárního orgánu

K úpadku obchodní korporace může dojít v důsledku mnoha příčin, kdy úpadek korporace může být způsoben jak vlivem vnitřních faktorů (statutární orgán jedná v rozporu s péčí řádného hospodáře), tak vlivem vnějších faktorů (ekonomická globální krize).³⁰ Insolvenční zákon rozlišuje dvě formy úpadku, platební neschopnost a předlužení. Jestliže je osvědčen úpadek dlužníka pro platební neschopnost, není pro zjištění úpadku nutné zjišťovat, zda dlužník také je či není předlužen.³¹

V případě úpadku pro platební neschopnost musí být kumulativně splněny tři podmínky (§ 3 odst. 1 IZ). Dlužník musí mít *více věřitelů* (alespoň dva), přičemž insolvenční návrh je oprávněn podat kterýkoliv z věřitelů. Za dalšího věřitele se nepovažuje osoba, na kterou byla převedena některá z pohledávek insolvenčního navrhovatele v době 6 měsíců před podáním insolvenčního návrhu nebo po zahájení insolvenčního řízení (§ 143 odst. 2 IZ). Věřitel může návrh podat i pro splatnou pohledávku, o níž dosud nebylo příslušným orgánem pravomocně rozhodnuto.³² Má-li dlužník pouze jediného věřitele, je tento věřitel povinen vymáhat svoji pohledávku mimo insolvenční řízení. Insolvenční návrh věřitele bude soudem rovněž zamítnut, jestliže může věřitel vzhledem k majetkovým poměrům dlužníka bez obtíží svou pohledávku vydobýt výkonem rozhodnutí.³³ Dlužník musí mít peněžité závazky *po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti*. Požadavek lhůty 30 dnů po termínu splatnosti je nutné vykládat v souladu s třetí podmínkou *objektivní neschopností dlužníka dostát svým splatným dluhům*. Neschopnost platit své splatné dluhy je stav, kdy dlužník trpí

³⁰ FINCH, V. Corporate insolvency law: perspectives and principles. 2nd edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2009, s. 151. ISBN 978-0-521-87810-4.

³¹ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10.12.2008, sp.zn. 1 VSOL 157/2008-A-30 ve věci sp.zn. KSBR 44 INS 639/2008.

³² Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. června 1998, Cpjn 19/98, publikované pod č. 52 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1998.

³³ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. ledna 2012, sp. zn. 29 Cdo 4462/2011.

nedostatkem peněžních prostředků k úhradě takovýchto dluhů, i když jinak tyto dluhy uznává a je ochoten je uhradit.³⁴ Insolvenční zákon definuje platební neschopnost ve formě čtyř vyvratitelných domněnek, kdy při jejich naplnění se má za to, že dlužník není objektivně schopen plnit své splatné závazky.³⁵ Těmito podmínkami dle § 3 odst. 2 IZ jsou: a) dlužník zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, b) dlužník neplní své peněžité závazky po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, d) dlužník nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1, kterou mu uložil insolvenční soud. Dlužník vyvrátí domněnku své platební neschopnosti, jakmile v insolvenčním řízení osvědčí nebo prokáže schopnost uhradit všechny splatné závazky těch věřitelů, jež má insolvenční soud pro účely rozhodnutí o věřitelském insolvenčním návrhu za osvědčené.³⁶ K vymezení platební neschopnosti je třeba dodat, že insolvenční soud zamítne insolvenční návrh podaný věřitelem, osvědčí-li dlužník jednající v dobré víře, že jeho platební neschopnost vznikla v důsledku protiprávního jednání třetí osoby a že se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat, že ji odvrátí v době do 3 měsíců po splatnosti jeho peněžitých závazků (§ 143 odst. 3 IZ).

Předlužení je definováno jako stav, kdy má dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou - podnikatelem, více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku (§ 3 odst. 3 IZ). Při stanovení hodnoty dlužníkovy předlužení se posuzuje souhrn dlužníkových dluhů (včetně nesplatných) v poměru k hodnotě jeho majetku, přičemž se musí přihlídnout k další správě dlužníkovy majetku (např. k výnosům z nájemného, z dividend, z úroků) nebo k dalšímu provozování dlužníkovy obchodního závodu (tj. zejména k předpokládanému zisku), lze-li důvodně předpokládat, že dlužník bude pokračovat ve správě svého majetku nebo v provozu svého obchodního závodu.³⁷ Výklad pojmu hodnota majetku dlužníka je klíčový pro posouzení, zda je dlužník předlužen či není. Hodnota majetku dlužníka není pojmem statickým, ale dynamickým v čase, dlužník nebude předlužen, pokud lze se zřetelem ke všem

³⁴ HÁSOVÁ, J. A KOL. *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 21. ISBN 978-80-7400-555-8.

³⁵ KOZÁK, J., BUDÍN, P., DADAM, A., PACHL, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2013, s.10. ISBN 978-80-7357-243-3.

³⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 1. března 2012, sp. zn. 29 NSČR 38/2010.

³⁷ MARŠÍKOVÁ, J. A KOL. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 33. ISBN 978-80-87576-80-9.

okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude schopen zesplatňující se závazky ufinancovat právě z narůstající hodnoty jeho majetku v čase nebo z navazujících nebo na rizika úpadku reagujících dohod.³⁸

Zatímco úpadek ve formě platební neschopnosti, označovaný jako zjevný úpadek, věřitelé dlužníka vidí, poznají, že jim dlužník neplatí splatné závazky a mají reálnou šanci možnost řešit situaci podáním vlastního věřitelského insolvenčního návrhu,³⁹ úpadek ve formě předlužení, označovaný jako skrytý úpadek, nemají věřitelé zpravidla možnost rozpoznat, neboť nemají přístup k dlužníkovu účetnictví. Možnost podání věřitelského insolvenčního návrhu je v případě úpadku ve formě předlužení prakticky vyloučena.⁴⁰

Insolvenční zákon dává dlužníkovi možnost řešit jeho majetkové poměry v režimu insolvenčního řízení i tehdy, kdy jeho stávající ekonomická situace dosud všechny znaky úpadku nevykazuje, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.⁴¹ Zákon tedy umožňuje dlužníkovi majícího více věřitelů podat insolvenční návrh i v případě tzv. hrozícího úpadku (§ 3 odst. 4 IZ) za situace, kdy lze očekávat, že v budoucnu nastane dlužníková platební neschopnost.

Aby mohl statutární orgán dostát své povinnosti podat bez zbytečného odkladu insolvenční návrh, musí průběžně sledovat a vyhodnocovat aktiva, která jsou tvořena zejména pohledávkami a majetkem, a pasiva, která představují souhrn všech závazků korporace. Hodnota pasiv korporace je poměrně snadno zjištělná, když je patrná kupříkladu z rozvahy, která je součástí účetní závěrky korporace.⁴² Účetní hodnota aktiv a tržní hodnota aktiv se zpravidla budou lišit. Skutečnou tržní cenu lze jen odhadovat, poněvadž bude zjištěna až samotným prodejem. Některé rozdíly účetní a tržní ceny majetku budou zcela očividné

³⁸ KOLESÁR, P., HAVEL, B. Něco málo k hysterii okolo (staro)nové návrhové povinnosti pro předlužení. *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 2, s. 42. ISSN 1213-5313.

³⁹ ŽIŽLAVSKÝ, M. Odpovědnost manažerů za opožděné podání insolvenčního návrhu po 1. lednu 2012. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 11, s. 37. ISSN 1210-6348. [online] [cit. 13. února 2015]. Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/assets/zdroje/casopis/2011/ba_11_2011_web.pdf

⁴⁰ HÁSOVÁ, J. A KOL. *Insolvenční zákon. Komentář. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 26. ISBN 978-80-7400-555-8: Z pozice věřitelů by tak mohly činit spíše orgány veřejné moci, které si mohou přístup k dlužníkovu účetnictví zjednat, případně jim dlužník sám musí účetnictví zapůjčit za účelem provedení příslušné kontroly, například správě sociálního zabezpečení nebo orgánům finanční či celní správy.

⁴¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. července 2009, sp.zn. 1 VSPH 329/2009-A-13 ve věci sp.zn. KSLB 76 INS 2738/2009.

⁴² ŽIŽLAVSKÝ, M. Odpovědnost manažerů za opožděné podání insolvenčního návrhu po 1. lednu 2012. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 11, s. 38, ISSN 1210-6348.

(nedobytné pohledávky), jiné se budou zjišťovat komplikovaně. Statutární orgány musí vždy vážit, zda budoucí tok majetku vykazující zápornou hodnotu je skutečně v čase předlužen nebo zda se jedná pouze o okamžitý nedostatek, který je sanovatelný další správou podniku, navíc možností sanace je více – seniorní dluh lze vyplatit a nahradit juniorním, chod podniku lze restrukturalizovat a osekát náklady, lze získat další ekvitu apod.⁴³ Správnost postupu ocenění aktiv korporace provedené statutárním orgánem může být prověřena v soudním řízení, kdy bude určující nikoli cena majetku zjištěná statutárním orgánem, ale cena aktiv zjištěná v soudním řízení.⁴⁴

⁴³ KOLESÁR, P., HAVEL, B. Něco málo k hysterii okolo (staro)nové návrhové povinnosti pro předlužení. *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 2, s. 42. ISSN 1213-5313.

⁴⁴ ŽIŽLAVSKÝ, M. Odpovědnost manažerů za opožděné podání insolvenčního návrhu po 1. lednu 2012. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 11, s. 38, ISSN 1210-6348.

2. Odpovědnost za škodu v souvislosti s úpadkem obchodní korporace podle insolvenčního zákona

Institut odpovědnosti za škodu způsobenou nepodáním či opožděným podáním insolvenčního návrhu by měl motivovat statutární orgán k včasnému podání insolvenčního návrhu.

2.1 Povinnost podání insolvenčního návrhu

Jestliže se obchodní korporace nachází v úpadku, je povinností jejího statutárního orgánu podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se statutární orgán dozvěděl nebo při náležitě pečlivosti měl dozvědět o úpadku korporace (§ 98 odst. 1 a 2 IZ). Insolvenční návrh je podán bez zbytečného odkladu, pokud je statutární orgán schopen učinit veškeré úkony a splnit veškeré své povinnosti tak, aby jeho návrhu bylo v souladu s insolvenčním zákonem vyhověno a byl osvědčen jeho úpadek.⁴⁵ Statutární orgán má povinnost podat insolvenční návrh vždy, i v případě, že úpadek sám nezpůsobil a nemohl problémům zabránit.⁴⁶ Rovněž se statutární orgán nezabývá povinností podat insolvenční návrh, jestliže pověří vedením účetnictví jinou osobu, kdy je jeho povinností prověřit, zda se jedná o osobu kvalifikovanou, a výkon svěřené působnosti efektivně kontrolovat.⁴⁷

S účinností od 1. 1. 2012 je statutární orgán povinen podat insolvenční návrh i při zjištění úpadku ve formě předlužení, kdy tato změna byla velmi diskutována v odborných periodících.⁴⁸ Dle mého soudu je tato změna přínosná, neboť se rozšířil okruh skutečností, ze kterých vyplývá povinnost pro statutární orgán podat insolvenční návrh, a tím dochází k větší ochraně věřitelů. Nová úprava by měla předcházet situacím, v nichž je podán statutárním orgánem insolvenční návrh opožděně až v době, kdy existuje extrémní nepoměr mezi

⁴⁵ KOMÁREK, L. Odpovědnost za škodu způsobenou opožděným podáním insolvenčního návrhu dle insolvenčního zákona. Epravo.cz. [online] [cit. 15. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/odpovednost-za-skodu-zpusobenou-opozdenym-podanim-insolvencniho-navrhu-dle-insolvencniho-zakona-91415.html>.

⁴⁶ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. března 2012, sp.zn. 3 VSOL 94/2012-A-9 ve věci sp.zn. KSOS 38 INS 576/2012.

⁴⁷ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15. května 2012, sp.zn. 2 VSOL 311/2012-B-95 ve věci sp.zn. KSBR 24 INS 2680/2009.

⁴⁸ Viz např. KOLESÁR, P., HAVEL, B. Něco málo k hysterii okolo (staro)nové návrhové povinnosti pro předlužení. *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 2, s. 42. ISSN 1213-5313., ŽIŽLAVSKÝ, M. Odpovědnost manažerů za opožděné podání insolvenčního návrhu po 1. lednu 2012. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 11, s. 38, ISSN 1210-6348.

závazky a majetkem korporace a míra uspokojení věřitelů je tak mizivá. Zároveň je na místě souhlasit s H.U. Theobaldem, P. Budíkovou, když uvádějí, že nová právní úprava nezavedla automatismus vzhledem k povinnosti podat insolvenční návrh, jakmile korporace vykazuje negativní vlastní kapitál, nicméně je však na statutárním orgánu, aby kvalifikovaně vyhodnotil s péčí řádného hospodáře ekonomickou situaci korporace a zodpověděl si otázku, zda s přihlédnutím k aktuální výši majetku podnikatele a s přihlédnutím k další správě jeho majetku, lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat či ne. Bude-li odpověď kladná a budou při učinění této úvahy splněna kritéria „going concern“, není statutární orgán povinen podat insolvenční návrh.⁴⁹

Statutární orgán má povinnost podat insolvenční návrh také tehdy, byl-li pravomocně zastaven výkon rozhodnutí postižením dlužníkovy závodu⁵⁰ nebo exekuce podle zvláštního právního předpisu⁵¹ proto, že cena majetku náležejícího k závodu nepřevyšuje výši závazků náležejících k závodu, to neplatí, má-li dlužník více závodů (§ 98 odst. 1 IZ).

Aby statutární orgán splnil svou zákonnou povinnost, musí podat včas a řádně insolvenční návrh obsahující všechny náležitosti věcně příslušnému insolvenčnímu soudu. Domnívám se, že na rozdíl od předcházející právní úpravy⁵² insolvenční návrh nebude podán včas, bez zbytečného odkladu, pokud by statutární orgán před podáním návrhu svolal valnou hromadu, neboť ZOK⁵³ výslovně stanoví povinnost statutárního orgánu svolat valnou hromadu bez zbytečného odkladu poté, co zjistí, že korporaci hrozí úpadek, tedy ještě před tím, než se korporace dostane do úpadku. Statutární orgán může být v souvislosti s podáním insolvenčního návrhu vyzván k zaplacení zálohy na náklady

⁴⁹ THEOBALD, H-U., BUDÍKOVÁ, P. Povinnost k podání insolvenčního návrhu po novele v praxi. *Epravo.cz*. [online] [cit. 15. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/povinnost-k-podani-insolvencniho-navrhu-po-novele-v-praxi-84833.html>.

⁵⁰ Dle ust. § 338z zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen též „OSŘ“).

⁵¹ Dle ust. § 70, § 71 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁵² Dle ust. § 193 odst. 1 ObchZ představenstvo svolá valnou hromadu, pokud zjistí, že se společnost dostala do úpadku.

⁵³ Dle § 182 ZOK u společnosti s ručením omezeným. Povinnost svolat valnou hromadu v případě hrozícího úpadku není u akciové společnosti výslovně stanovena. Nicméně lze tuto povinnost dovodit z ust. § 403 odst. 2 ZOK, dle kterého představenstvo svolá valnou hromadu z jiného vážného důvodu, kdy příkladem jiného vážného důvodu je hrozící úpadek společnosti.

insolvenčního řízení,⁵⁴ přičemž insolvenční soud, nebude-li záloha zaplácena, může před rozhodnutím o insolvenčním návrhu insolvenční řízení zastavit. Na rozhodnutí o povinnosti zaplatit zálohu nemá zásadního vlivu okolnost, že dlužník v době zahájení insolvenčního řízení již potřebnými prostředky nedisponuje a nemá žádný majetek, z jehož prodeje by zálohu mohl uhradit.⁵⁵ Pro úplnost uvádím, že stanovením povinnosti zaplatit zálohu nedochází k porušení práva na spravedlivý proces.⁵⁶

2.2 Odpovědnost za škodu nebo jinou újmu vůči věřitelům v důsledku nepodání insolvenčního návrhu a při opožděném podání insolvenčního návrhu

Přímá odpovědnost členů statutárního orgánu věřitelům za škodu způsobenou porušením povinnosti podat insolvenční návrh je právním institutem, jehož účelem je dosažení náhrady škody, která věřiteli vznikne tím, že člen statutárního orgánu dopustí, aby na sebe korporace vzala nový závazek v situaci, kdy již měla být splněna povinnost podat insolvenční návrh, popřípadě že tato povinnost nebyla řádně splněna a věřiteli se tak snížila míra uspokojení jeho nároku v rámci prohlášeného konkursu, než kterou by dosáhl, kdyby byla povinnost podat insolvenční návrh splněna včas.⁵⁷

Statutární orgán, který v rozporu s ustanovením § 98 IZ nepodal insolvenční návrh, odpovídá věřiteli za škodu⁵⁸ nebo jinou újmu (např. ušlý zisk), kterou způsobí porušením této povinnosti (§ 99 odst. 1 IZ). Statutární orgán bude odpovídat nejenom za nepodání insolvenčního návrhu, ale i tehdy, jestliže podá insolvenční návrh opožděně. Odpovědnost za škodu nebo jinou újmu je konstruována jako individuální občanskoprávní odpovědnost ve smyslu ust. § 2894 NOZ a násl. Skutková podstata obsažená v § 99 IZ samostatně pojmenovává základní předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu, a coby lex

⁵⁴ Insolvenční soud tuto povinnost uloží, je-li to nutné ke krytí nákladů řízení a prostředky k tomu nelze zajistit jinak. V případě insolvenčních návrhů podaných statutárními orgány bude tato povinnost uložena zpravidla vždy.

⁵⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. července 2009, sp. zn. 1VSPH 364/2009-A ve věci sp.zn. KSUL 45 INS 3601/2009.

⁵⁶ Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 5. května 2011, sp.zn. III.ÚS 973/11.

⁵⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. října 2009, sp. zn. 29 Cdo 4824/2007.

⁵⁸ Insolvenční zákon nebyl prozatím harmonizován s terminologií NOZ, z tohoto důvodu zákon upravuje odpovědnost za škodu a jinou újmu. Nicméně je nutné pojem odpovědnost za škodu vykládat v souladu s NOZ, kdy škoda vyjadřuje náhradu újmy na jmění. Ve své práci se budu držet terminologie obsažené v insolvenčním zákoně.

specialis tak má přednost před úpravou obecné občanskoprávní odpovědnosti za škodu.⁵⁹ Právo na náhradu škody se promlčí v subjektivní lhůtě tří let (§ 629 NOZ), nejpozději se právo promlčí za deset let a jde-li o škodu způsobenou úmyslně za patnáct let, ode dne, kdy škoda nebo újma vznikla (§ 636 NOZ).

Odpovědnost statutárního orgánu je odpovědností objektivní, které se může statutární orgán zprostit, jen prokáže-li existenci liberačních důvodů.

2.3 Stanovení a prokázání škody

Stanovení a prokázání škody je klíčové pro vznik odpovědnosti za škodu statutárního orgánu.

2.3.1 Předpoklady odpovědnosti za škodu

Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí⁶⁰ vymezil základní předpoklady občanskoprávní odpovědnosti za škodu ve spojení s porušením povinnosti podat insolvenční návrh.

1. **Porušení právní povinnosti.** Statutární orgán poruší právní povinnost, nepodá-li insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co zjistí, že je dlužník v úpadku. Nečinnost statutárního orgánu nelze spojovat se znakem protiprávnosti, nebyl-li postupy podle insolvenčního zákona dlužníkův úpadek osvědčen.⁶¹ Tudíž nezbytnou podmínkou porušení povinnosti statutárního orgánu je osvědčení úpadku.
2. **Vznik škody.** Škoda nebo jiná újma je v insolvenčním zákoně definována jako rozdíl mezi v insolvenčním řízení zjištěnou výší pohledávky přihlášené věřitelem k uspokojení a částkou, kterou věřitel v insolvenčním řízení na uspokojení pohledávky obdržel (§ 99 odst. 2 IZ). Na takto stanovené vymezení nemá vliv skutečnost, zda byla pohledávka věřitele v době vzniku povinnosti podat insolvenční návrh splatná nebo nesplatná. Navíc se nesplaté pohledávky proti dlužníku prohlášením konkursu na majetek dlužníka považují za splatné. Věřitel tedy může uplatňovat škodu nebo jinou újmu jen ve výši rozdílu mezi zjištěnou výší pohledávky na přezkumném jednání,

⁵⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. září 2007, sp.zn. 29 Odo 1220/2005.

⁶⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. září 2007, sp.zn. 29 Odo 1220/2005.

⁶¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. září 2007, sp.zn. 29 Odo 1220/2005.

event. určenou rozhodnutím ve sporu o určení pravosti výše nebo pořadí pohledávky, a částkou určenou v rozvrhovém usnesení.⁶²

Zajímavá je formulace zákonodárce, „*pohledávka přihlášená věřitelem k uspokojení*“, která budí dojem, že pohledávky, které se v insolvenčním řízení nepřihlašují,⁶³ nepodléhají režimu odpovědnosti osob uvedených v § 98 IZ. Dle mého názoru, za případnou škodu nebo jinou újmu vzniklou v důsledku neuspokojení pohledávky za majetkovou podstatou bude odpovídat vždy insolvenční správce v souladu s ust. § 37 odst. 3 IZ, když tyto pohledávky mohou vzniknout až po zahájení insolvenčního řízení nebo po rozhodnutí o úpadku (§ 168 odst. 1 a 2 IZ), a proto nebude relevantní, zda statutární orgán dlužníka podal včas insolvenční návrh nebo nepodal. Co se týká pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou, tak by, dle mého soudu, mohl statutární orgán odpovídat za škodu dle ust. § 99 IZ, která by vznikla věřitelům pracovněprávních pohledávek a věřitelům pohledávek na náhradu škody způsobené na zdraví. Bylo by v rozporu s účelem insolvenčního řízení, kdyby se věřitelé pracovněprávních pohledávek a věřitelé pohledávek na náhradu škody způsobené na zdraví nebyli oprávněni domáhat náhrady škody nebo jiné újmy vůči statutárnímu orgánu dle ust. § 99 IZ.

3. ***Příčinná souvislost mezi porušením právní povinnosti a vznikem škody.*** O vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem porušení povinnosti podat insolvenční návrh, tedy, je-li prokázáno, že nebyť takového porušení povinnosti, ke škodě by nedošlo. Při zjišťování příčinné souvislosti je třeba zkoumat, zda existuje skutečnost, se kterou zákon odpovědnost v daném případě spojuje, pokud do děje vstoupila jiná skutečnost, která je pro vznik škody rozhodující, nebude naplněna příčinná souvislost.⁶⁴

2.3.2 Důkazní břemeno

Zákon rozděluje důkazní břemena mezi statutární orgán, který měl porušit povinnost podat včasný insolvenční návrh (škůdce), a věřitele uplatňujícího

⁶² MARŠÍKOVÁ, J. A KOL. Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 163. ISBN 978-80-87576-80-9.

⁶³ V insolvenčním řízení se nepřihlašují pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou.

⁶⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. září 2007, sp.zn. 29 Odo 1220/2005.

náhradu škody nebo jiné újmy, která mu v důsledku jednání statutárního orgánu vznikla (poškozeného).

Věřitel musí prokázat, kdy nastal úpadek dlužníka a kdy byl podán insolvenční návrh. V případě, že by nebyl osvědčen úpadek dlužníka, nebude naplněn základní předpoklad vzniku občanskoprávní odpovědnosti. Domnívám se, že věřitelé nebudou mít zpravidla problém prokázat osvědčení úpadku dlužníka, když tato skutečnost bude prokazována usnesením insolvenčního soudu, kterým byl zjištěn úpadek dlužníka. Jelikož se insolvenční řízení zahajuje pouze na návrh, je věřitel, v případě, že statutární orgán nedostojí své povinnosti podat insolvenční návrh, oprávněn tento podat. Kromě toho musí být věřitelem prokázána výše škody. O škodě (jiné újmě) způsobené dlužníkovu věřiteli ve smyslu § 99 odst. 2 IZ lze uvažovat jen v případě, že se nepodáním insolvenčního návrhu sníží míra uspokojení věřitelovy pohledávky, tedy že v důsledku toho došlo v konkrétním časovém období k takové změně majetkových poměrů dlužníka, která výrazně snížila či znemožnila uspokojení pohledávek, jejichž úhradu by bylo možno logicky vzhledem k předchozí ekonomické situaci dlužníka očekávat.⁶⁵ Věřitel nemůže vznik škody stavět na předpokladu, že pokud by byl statutárním orgánem podán včas insolvenční návrh, tak by věřitel s dlužníkem nevstoupil do smluvního vztahu a pohledávka věřitele by nikdy nevznikla. Závazkové vztahy vzniklé mezi věřitelem a dlužníkem za úpadku korporace nezakládají bez dalšího odpovědnost statutárního orgánu za škodu nebo jinou újmu, když věřitelem musí být prokázáno, že samo uskutečnění tohoto obchodu znamenalo zmenšení dlužníkovy majetku.

S ohledem na skutečnost, že odpovědnost za škodu nebo jinou újmu vzniklou nepodáním insolvenčního návrhu, je objektivní, bude statutární orgán odpovídat za škodu nebo jinou újmu vždy, bez ohledu na zavinění. Statutární orgán musí prokázat, že i v případě, kdy by insolvenční návrh byl podán včas, škoda by nenastala vůbec nebo by vznikla v menším než deklarovaném rozsahu.⁶⁶ Odpovědnosti se statutární orgán tedy zproští, jen prokáže-li existenci liberačních důvodů uvedených v § 99 odst. 3 IZ. Prvním liberačním důvodem je skutečnost, že okamžik podání insolvenčního návrhu neměl vliv na míru uspokojení

⁶⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. října 2011, sp.zn. 3 VSPH 491/2011-A-30 ve věci sp.zn. MSPH 95 INS 1776/2011.

⁶⁶ POHL, T. Odpovědnost za škodu podle insolvenčního zákona. *Bulletin advokacie*. 2010, č. 7-8, s. 36. ISSN 1210-6348. [online] [cit. 15. února 2015]. Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/assets/zdroje/casopis/2010/ba_7-8_2010_web.pdf

pohledávky (tj. že nedošlo k prohloubení dlužníkovu úpadku v době mezi vznikem povinnosti podat insolvenční návrh a dobou, kdy byl insolvenční návrh podán).⁶⁷ Druhý liberační důvod by byl naplněn, pokud by statutární orgán prokázal, že tuto povinnost nesplnil vzhledem ke skutečnostem, které nastaly nezávisle na jeho vůli a které nemohl odvrátit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat (například hospitalizace v nemocnici).

Právní konstrukci odpovědnosti za škodu nebo jinou újmu v případě nepodání insolvenčního návrhu hodnotím kladně v souvislosti s přesným vymezením škody,⁶⁸ za kterou může statutární orgán případně odpovídat, a dále ve stanovení objektivní odpovědnosti statutárního orgánu, která posiluje postavení věřitelů. Na druhou stranu má věřitel nesnadnou úlohu spočívající v prokázání skutečnosti, že mu vznikla škoda v důsledku nepodání či opožděného podání insolvenčního návrhu, kdy mnohdy bývá návrh na nařízení předběžného opatření nebo žaloba o náhrady škody právě z důvodu neprokázání vzniku škody v důsledku nepodání či opožděného podání insolvenčního návrhu zamítnuta. Příkladem může být rozhodnutí,⁶⁹ ve kterém soud neshledal, že by opožděně podaným insolvenčním návrhem vznikla věřiteli škoda, i když bylo prokázáno, že se dlužník ocitl v úpadku již v průběhu roku 2012 (insolvenční návrh byl podán až v červnu roku 2013), a že jednatelé vyvedli majetek dlužníka na třetí osoby.

2.3.3 Žaloba o náhradu škody nebo jiné újmy a návrh na nařízení předběžného opatření

Jestliže statutární orgán nepodá (včas) insolvenční návrh, je věřitel oprávněn domáhat se náhrady škody nebo jiné újmy, která mu vznikla, přičemž může již v průběhu insolvenčního řízení podat návrh na nařízení předběžného opatření podle § 100 IZ.⁷⁰ Kromě toho věřitel může podat žalobu o náhradu škody nebo jiné újmy.⁷¹ K projednání sporu o náhradě škody nebo jiné újmy bude věcně a

⁶⁷ ZELENKA, J. A KOL. Insolvenční zákon. Poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. Vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2008, s. 165. ISBN 978-80-7201-707-2.

⁶⁸ V zákoně č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání (dále jen též „ZKV“) statutární orgán odpovídal věřitelům dle § 3 odst. 2 za škodu, která jim tím vznikne, ledaže prokáže, že škodu nezavinil.

⁶⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. září 2014, sp.zn. 4 VSPH 1725/2014-B-31, ve věci sp.zn. MSPH 76 INS 17598/2013.

⁷⁰ Vzor návrhu na nařízení předběžného opatření podle § 100 IZ obsažen v příloze č. 1 této práce.

⁷¹ Vzor žaloby o náhradu škody vůči statutárnímu orgánu obchodní korporace dle § 99 IZ obsažen v příloze č. 2 této práce .

místně příslušný insolvenční soud.⁷² Jestliže věřitel žaluje statutární orgán o náhradu škody nebo jiné újmy, nese důkazní břemeno ohledně vzniku škody. Ta nemůže být vyčíslena, dokud probíhá insolvenční řízení, když věřitel nemůže vědět, v jaké míře bude uspokojen z majetkové podstaty dlužníka. Neexistuje-li škoda v době rozhodování, je soud nucen zamítnout žalobu věřitele pro předčasnost. Z tohoto důvodu lze zpravidla žalobu o náhrady škody podat až po skončení insolvenčního řízení. Nicméně Nejvyšší soud ČR připustil, že *výši škody způsobené věřiteli porušením povinnosti podat insolvenční návrh lze určit i dříve než (až) v souvislosti s rozvrhovým usnesením.*⁷³ V řadě případů bude možné uzavřít, v jaké výši vznikla věřiteli škoda, již při pravomocném schválení konečné zprávy, bude-li z ní patrné, že dosažený výtěžek zpeněžení majetkové podstaty nebude postačovat ani k plnému uspokojení pohledávek za podstatou a pracovních nároků, takže nezajištění věřitelé neobdrží při rozvrhu ničeho.⁷⁴ V situaci, kdy se věřitel nedomáhá plné výše vzniklé (tvrzené) škody, přitom může být podkladem pro závěr o výši škody i zpráva insolvenčního správce o stavu insolvenčního řízení, která vyloučí možnost uspokojení věřitelovy pohledávky v konkursu v rozsahu, v němž se domáhá náhrady škody.⁷⁵

Je-li zřejmé, že věřiteli vznikla škoda nebo jiná újma porušením povinnosti statutárního orgánu podat insolvenční návrh, je věřitel oprávněn podat již v průběhu insolvenčního řízení návrh na nařízení předběžného opatření, kterým insolvenční soud statutárnímu orgánu uloží, aby na náhradu této škody nebo jiné újmy složil do úschovy u soudu přiměřenou peněžitou částku (§ 100 odst. 1 IZ). Předběžné opatření lze vydat pouze na návrh věřitele dlužníka, a to jen v insolvenčním řízení, jestliže je osvědčena skutečnost, že věřiteli vznikla škoda opožděným podáním, popř. nepodáním insolvenčního návrhu. Nařízení předběžného opatření nebrání, že celkovou výši škody nebo jiné újmy dosud nelze vyčíslit. Výše částky, kterou statutární orgán bude podle předběžného opatření skládat do soudní úschovy, bude určována soudem jako odhad mezi výší zjištěné, příp. přihlášené pohledávky věřitele, který navrhl vydání předběžného opatření, a

⁷² §7a písm. c) IZ. Do účinnosti revizní novely IZ (zákon č. 294/2013 Sb.) byly k projednání sporu o náhradu škody nebo jiné újmy věcně a místně příslušné soudy v občanském soudním řízení.

⁷³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. září 2007, sp.zn. 29 Odo 1220/2005.

⁷⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. dubna 2012, sp.zn. 29 Cdo 4968/2009.

⁷⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. dubna 2012, sp.zn. 29 Cdo 4968/2009.

částkou, kterou bude pohledávka uspokojena.⁷⁶ Věřitel je povinen v souvislosti se svým návrhem na nařízení předběžného opatření složit jistotu ve výši 10.000,- Kč (přiměřeně se použije ustanovení § 75b OSŘ). Současně s nařízením předběžného opatření uloží insolvenční soud oprávněnému věřiteli, aby ve lhůtě, jež nesmí skončit dříve, než skončí insolvenční řízení, podal u insolvenčního soudu vůči statutárnímu orgánu žalobu o náhradu škody nebo jiné újmy (§ 100 odst. 2 IZ). Jestliže insolvenční soud vyhověje žalobě, je jeho rozhodnutí taktéž udělením souhlasu s vydáním předmětu úschovy žalobci.⁷⁷

K uplatňování návrhu na nařízení předběžného opatření existuje rozsáhlá judikatura. Soudy shodně deklarují, že dopad předběžného opatření nařízeného do majetkové sféry osob jednajících za dlužníka je zcela zásadní proto, že jsou podle něj povinny plnit ihned, zatímco svůj negativní postoj k uplatněnému nároku na náhradu škody nemohou uplatnit v řízení insolvenčním, ale až následně poté, v nalézacím řízení vyvolaném žalobou věřitele obvykle po skončení insolvenčního řízení. Z tohoto důvodu je k nařízení předběžného opatření třeba přistoupit maximálně uvážlivě a zásadně toliko v případě zjevného selhání povinných, o němž nelze mít vzhledem k okolnostem žádných pochyb bez toho, aby soud znal dopředu jejich stanoviska.⁷⁸ Vrchní soud v Praze (dále jen též „VSPH“) v rámci systematického výkladu dovodil, že návrh na nařízení předběžného opatření lze vydat jen v průběhu insolvenčního řízení do rozhodnutí o úpadku dlužníka s ohledem na jeho zajišťující charakter.⁷⁹ Na základě rozboru soudních rozhodnutí Vrchního soudu v Praze jsem dospěla k názoru, že VSPH zpravidla návrhy na nařízení předběžného opatření podle § 100 IZ zamítá (eventuelně potvrzuje rozhodnutí krajských soudů, kterými byl návrh na nařízení předběžného opatření zamítnut), kdy důvodem zamítnutí je nedostatečné prokázání vzniku škody v důsledku podání opožděného insolvenčního návrhu nebo skutečnost, že již bylo rozhodnuto o úpadku dlužníka. Vrchní soud v Olomouci (dále jen též „VSOL“) se ke zmíněné problematice staví rozdílně. V průlomovém rozhodnutí v roce 2010

⁷⁶ KOZÁK, J., BUDÍN, P., DADAM, A., PACHL, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2013, s. 223. ISBN 978-80-7357-243-3.

⁷⁷ Ve smyslu § 298 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

⁷⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. prosince 2010, sp.zn. 1 VSPH 1010/2010-A-24 ve věci sp.zn. MSPH 98 INS 9006/2010. Dále např. viz Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. února 2013, sp.zn. 3 VSPH 136/2013-B-51, ve věci sp.zn. MSPH 78 INS 8880/2012. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. září 2014, sp.zn. 4 VSPH 1725/2014-B-31, ve věci sp.zn. MSPH 76 INS 17598/2013. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. května 2009, sp.zn. 1 VSPH 190/2009-B-62 ve věci sp.zn. KSUL 69 INS 2058/2008.

⁷⁹ Viz např. 4 VSPH 1725/2014-B-31; 3 VSPH 136/2013-B-51(citováno v pozn. č. 78)

potvrdil rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě, kterým byla uložena povinnost jednateli dlužníka složit do soudní úschovy částku na případnou úhradu náhrady škody nebo jiné újmy, která věřiteli vznikla porušením jeho povinnosti podat insolvenční návrh dle § 98 IZ.⁸⁰ Zároveň se VSOL neztotožňuje s názorem VSPH ohledně možnosti nařízení předběžného opatření jen do rozhodnutí o úpadku dlužníka, kdy v relativně nedávném rozhodnutí dovodil, že návrh na předběžné opatření může být podán prakticky kdykoliv v průběhu insolvenčního řízení.⁸¹

Osobně se přikláním k názorům vyjádřeným v judikatuře VSOL. Aby byl statutární orgán motivován ke včasnému podání insolvenčního návrhu, musí si být při výkonu funkce vědom možnosti odpovědnosti za škodu nebo jinou újmu v případě porušení povinnosti podle § 98 IZ, která se může projevit jak nařízením předběžného opatření, kterým bude uloženo statutárnímu orgánu složit peněžitou částku do úschovy u soudu, tak vyhověním žalobě o náhradě škody nebo jiné újmy podanou věřitelem po skončení insolvenčního řízení. Dosavadní judikatura postihuje statutární orgány spíše výjimečně. Zároveň se domnívám, že by měl být věřitel oprávněn podat návrh na nařízení předběžného opatření po celou dobu insolvenčního řízení. VSPH dovodil, že může být návrh na nařízení předběžného opatření podán věřitelem pouze v době od zahájení insolvenčního řízení do úpadku dlužníka. To, zda je zřejmé, že věřiteli vznikla škoda nebo jiná újma porušením povinnosti podat insolvenční návrh dle § 100 odst. 1 IZ, bude nejdříve zjištěno, dle mého soudu, na přezkumném jednání a schůzi věřitelů, kdy budou zjištěny přihlášené pohledávky ostatních věřitelů (popř. pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou) a jejich výše a správcem bude předložen soupis majetkové podstaty dlužníka, tedy po rozhodnutí o úpadku dlužníka. Zároveň skutečnost, kdy byl dlužník v úpadku, mají věřitelé možnost zjistit až z účetnictví dlužníka prostřednictvím věřitelského výboru, který je volen na schůzi věřitelů konané zpravidla po přezkumném jednání. Z tohoto důvodu ustálená judikatura VSPH prakticky znemožňuje, aby bylo věřiteli vyhověno v návrhu na nařízení předběžného opatření.

⁸⁰ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. listopadu 2010, sp.zn. 3 VSOL 421/2010-B-22, ve věci sp.zn. KSOS 14 INS 8315/2009.

Dále bylo stejně bylo rozhodnuto v Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. března 2011, sp.zn. 2 VSOL 43/2011-B-85, ve věci sp.zn. KSBR 24 INS 7483/2009.

⁸¹ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. ledna 2015, sp.zn. 2 VSOL 1295/2014-B-83, ve věci sp.zn. KSOS 14 INS 35225/2013.

2.4 Odpovědnost za škodu nebo jinou újmu v rámci moratoria

Institut moratoria umožňuje v insolvenčním řízení poskytnout dlužníkovi určitou dočasnou ochranu před prohlášením úpadku a dává mu možnost nalézt způsob řešení úpadku nebo hrozícího úpadku, popřípadě dosáhnout dohody o vypořádání jeho dluhů s věřiteli.⁸² Moratorium může využít pouze ten dlužník, který ke své nepříznivé ekonomické situaci přistoupí velmi zodpovědně, kdy tato zodpovědnost se projevuje jak ve vztahu k insolvenčnímu soudu, kterému je dlužník povinen předložit řádné a úplné seznamy majetku, závazků a zaměstnanců spolu s poslední účetní závěrkou, tak i ve vztahu k jeho věřitelům, které má dlužník povinnost informovat o své stávající situaci a dopředu získat jejich souhlasy s možností využití institutu moratoria.⁸³

Návrh na povolení moratoria může podat dlužník podnikatel, před zahájením insolvenčního řízení nebo po zahájení insolvenčního řízení ve lhůtě do 7 dnů od podání insolvenčního návrhu, do 15 dnů od doručení věřitelského insolvenčního návrhu soudu. Pokud jsou splněny zákonné předpoklady, insolvenční soud vyhlásí moratorium, které trvá nejdéle 3 měsíce (na návrh dlužníka lze prodloužit nejdéle o 30 dnů). Zásadním účinkem vyhlášení moratoria je skutečnost, že po dobu trvání moratoria nelze vydat rozhodnutí o úpadku, zároveň zůstávají zachovány i ostatní účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení (např. nemožnost provedení exekuce). Insolvenční soud moratorium zruší i bez návrhu, jestliže dlužník uvedl v návrhu na povolení moratoria nepravdivé údaje, nebo vyjde-li najevo, že dlužník vyhlášením moratoria sledoval nepoctivý záměr, zejména přednostní uspokojení jen některých jeho věřitelů (§ 124 odst. 2 IZ).

Insolvenční zákon upravuje v souvislosti s moratiem odpovědnost dlužníka za škodu nebo jinou újmu, kterou dlužník způsobí věřiteli v době trvání moratoria porušením své povinnosti (§ 127 odst. 1 IZ). Na rozdíl od úpravy odpovědnosti za škodu nebo jinou újmu způsobenou nepodáním insolvenčního návrhu, odpovídá za škodu nebo jinou újmu v případě moratoria dlužník, tedy obchodní korporace. Zároveň zákon stanoví, že za škodu nebo jinou újmu ručí

⁸² HÁSOVÁ, J. A KOL. *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 359 ISBN 978-80-7400-555-8.

⁸³ KOZÁK, J. Poradna konkursních novin - moratorium. *Konkursní noviny*. [online] [cit. 18. února 2015]. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/poradna-konkursnich-novin-136>.

společně a nerozdílně členové statutárního orgánu (§ 127 odst. 2 IZ). Cílem tohoto ustanovení je motivovat statutární orgán jednající za dlužníka, aby dodržoval zákonné povinnosti. V opačném případě, zejména pokud by obchodní korporace skončila v úpadku a pohledávka věřitele by nebyla zcela v insolvenčním řízení uspokojena, ručí statutární orgán za škodu nebo jinou újmu způsobenou věřiteli.

Odpovědnost dlužníka je koncipována jako objektivní. Dlužník se zproští své odpovědnosti, prokáže-li, že škodě nebo jiné újmě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které po něm bylo možné spravedlivě požadovat se zřetelem k průběhu moratoria (§ 127 odst. 1 IZ). Předpokladem vzniku odpovědnosti je porušení povinnosti, přičemž v rámci moratoria je dlužník povinen uvést v návrhu na povolení moratoria pravdivé informace, včetně uvedení všech svých věřitelů (§ 116 IZ), podat návrh na povolení moratoria pouze v případě, že je schopen za dobu jeho trvání odvrátit svůj úpadek nebo hrozící úpadek, postupovat po vyhlášení moratoria při nakládání s majetkovou podstatou v souladu s § 122 IZ. Chce-li se věřitel domáhat škody nebo jiné újmy, bude muset v řízení prokázat výši škody nebo újmy, která mu vznikla v rámci porušení povinnosti, a příčinnou souvislost mezi porušením konkrétní povinnosti dlužníka a vzniklou škodou.⁸⁴ Výše škody nebo jiné újmy není v insolvenčním zákoně stanovena, lze se domnívat, že se věřitel bude domáhat škody ve výši rozdílu mezi přihlášenou zjištěnou pohledávkou a částkou, kterou věřitel obdržel. Soudem příslušným k řešení sporu o náhradu škody nebo jiné újmy bude insolvenční soud (§ 7a písm. d IZ).

Institut moratoria není příliš v insolvenční praxi využíván,⁸⁵ z tohoto důvodu bude i odpovědnost dlužníka za škodu nebo jinou újmu značnou výjimkou.

⁸⁴ HÁSOVÁ, J. A KOL. *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 379 ISBN 978-80-7400-555-8

⁸⁵ V roce 2013 by podán jeden návrh na moratorium před zahájením insolvenčního řízení a deset návrhů na moratorium podaných k insolvenčnímu návrhu, z nichž soud vyhlásil pouze 3 moratoria. V 1. a 2. čtvrtletí roku 2014 bylo podáno celkem 6 návrhů na moratorium, z nichž soud vyhlásil dvě moratoria.

Viz: Oficiální webové stránky k insolvenčnímu řízení, sekce expertní skupina- Statistiky. [online] [cit. 18. února 2015] Dostupné z:

<http://insolvencni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>,

http://insolvencni-zakon.justice.cz/downloads/statistiky/Statisticke_udaje_za_rok_2013.pdf

http://insolvencni-zakon.justice.cz/downloads/statistiky/Statisticke_udaje_za_1_ctvrtleti_roku_2014.pdf

http://insolvencni-zakon.justice.cz/downloads/statistiky/Statisticke_udaje_za_2_ctvrtleti_roku_2014.pdf

3. Odpovědnost za škodu vůči korporaci za jednání učiněné před zahájením insolvenčního řízení a v jeho průběhu, které lze uplatnit také v rámci insolvenčního řízení

Zásada *neminem laedere* je jedním ze základních principů, na nichž je postaveno soukromé právo, a zákonitě se projevuje i v právní úpravě odpovědnosti členů statutárních orgánů. Člen statutárního orgánu je povinen jednat při výkonu své funkce se zákonem požadovanou péčí a utrpí-li korporace v důsledku takového nenáležitého jednání škodu, bude tento člen zásadně povinen tuto škodu obchodní korporaci kompenzovat.⁸⁶ Povinnost nahradit škodu vyplývá z ust. § 2910 NOZ.⁸⁷ Zároveň lze povinnost člena statutárního orgánu nahradit škodu dovodit z ust. § 159 odst. 3 NOZ, které navíc zakládá vznik ručení vůči věřitelům, nenahradil-li člen statutárního orgánu korporaci škodu, kterou jí způsobil porušením povinnosti při výkonu funkce,⁸⁸ a z ust. § 53 odst. 3 ZOK, dle kterého lze vypořádat škodu způsobenou korporaci členem statutárního orgánu jednajícího v rozporu s péčí řádného hospodáře na základě smlouvy uzavřené mezi ním a korporací.

Obecně platí, že osobou aktivně legitimovanou k uplatnění nároku obchodní korporace na náhradu škody, způsobenou jednáním člena statutárního orgánu, je její statutární orgán. Tento závěr se však neprosadí tehdy, jsou-li zájmy (členů) statutárního orgánu v rozporu se zájmy korporace, když za takové situace hrozí nebezpečí, že člen statutárního orgánu, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy korporace, dá přednost ochraně vlastních zájmů před ochranou zájmů této osoby.⁸⁹ Z toho plyne, že způsobí-li člen statutárního orgánu škodu a neuhradí ji dobrovolně, nemůže uplatňovat právo o náhradu takové škody za korporaci, neboť jeho zájmy jsou v rozporu se zájmy korporace a mohl by svým postupem v řízení jeho účel zmařit.⁹⁰ Aby bylo možné nárok na náhradu škody ve výše uvedeném případě uplatnit, zákonodárce v § 157 odst. 1 a § 371 ZOK stanoví, že každý společník (každý kvalifikovaný akcionář) je oprávněn se domáhat za společnost

⁸⁶ HÁMORSKÁ, A. Povinnost členů orgánů obchodních korporací jednat s péčí řádného hospodáře po rekodifikaci, *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 9, s. 250. ISSN 1213-5313.

⁸⁷ Škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil.

⁸⁸ Obdobné ustanovení bylo obsaženo v předchozí právní úpravě v § 194 odst. 6 ObchZ, kdy NOZ na rozdíl od ObchZ nepříznivý důsledek ručení, v případě neuhrazení škody způsobené právnické osobě, vztahuje na všechny volené orgány právnických osob.

⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. srpna 2013, sp. zn. 29 Cdo 3688/2011.

⁹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. září 2009, sp.zn. 29 Cdo 3526/2007.

náhrady škody proti členovi statutárního orgánu⁹¹ (tzv. derivativní žaloba). Navíc se společník může domoci náhrady újmy vzniklé na jeho podílu v důsledku škody na majetku korporace způsobené jednáním statutárního orgánu pouze tím, že jménem společnosti uplatní nárok na náhradu škody.⁹² Je otázkou, zda bude společník motivován domáhat se náhrady škody za společnost, když žádný přímý prospěch v případě úspěchu derivativní žaloby neobdrží. Dále je zřejmé, že v situaci, kdy jsou členové statutárního orgánu zároveň společníky, nebude nárok na náhradu škody za společnost uplatněn ze strany společníka.

Nicméně, vstoupí-li korporace do insolvenčního řízení a je-li úpadek řešen konkursem, přechází na insolvenčního správce uplatnění nároku na náhradu škody vůči statutárnímu orgánu.⁹³ Insolvenční správce je povinen dle § 294 IZ uplatnit a vymáhat ve prospěch majetkové podstaty dlužníkovy pohledávky, tedy bude povinen vymáhat za korporaci i náhradu škody způsobenou statutárním orgánem s výjimkou případu, kdy by náklady na uplatnění a vymáhání pohledávky byly neúměrně vysoké nebo by je nebylo možné krýt z majetkové podstaty. Probíhající soudní řízení týkající se majetkové podstaty, jejichž účastníkem je dlužník, se prohlášením konkursu přerušují. Z tohoto důvodu bude řízení o náhradě škody vůči statutárnímu orgánu zahájené před insolvenčním řízením přerušeno. Přesto v řízení, ve kterém dlužník vystupoval jako žalobce, lze pokračovat na návrh insolvenčního správce, který se stává účastníkem řízení místo dlužníka. Domnívám se, že v řízení o náhradě škody vůči statutárnímu orgánu, insolvenční správce podá návrh na pokračování v řízení zpravidla vždy, pokud bude možné krýt náklady z majetkové podstaty dlužníka, jinak by se vystavoval odpovědnosti za škodu nebo jinou újmu způsobenou dlužníku a věřitelům dle § 37 odst. 1 IZ. Společník (kvalifikovaný akcionář), který podal žalobu za korporaci a dosud ji v řízení zastupoval, se může, pokud na jeho místo vstoupí insolvenční správce, stát vedlejším účastníkem na straně žalující.⁹⁴

Náhrada škody způsobená jednáním statutárního orgánu korporaci může být tedy uplatňována jak žalobou podanou před zahájením insolvenčního

⁹¹ U v.o.s. je úprava obsažena v ust. § 108 ZOK, dle kterého má právo každý společník domáhat se u soudu za společnost proti jinému společníkovi náhrady újmy, kterou společností způsobil. (Statutárním orgánem jsou všichni společníci, proto není třeba úprava jako u kapitálových obchodních společností).

⁹² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. června 2009, sp.zn. 29 Cdo 3663/2008.

⁹³ Dle § 246 odst. 1 IZ prohlášením konkursu přechází na insolvenčního správce oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, jakož i výkon práv a plnění povinností, které přísluší dlužníku, pokud souvisí s majetkovou podstatou.

⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. července 2014, sp.zn. 29 Cdo 1839/2014.

řízení, s tím, že pokud by byl na majetek korporace prohlášen konkurs, tak může vstoupit do takového řízení na místo žalobce insolvenčního správce, tak v rámci samotného konkursu,⁹⁵ kdy je k podání žaloby aktivně legitimován insolvenčním správcem.⁹⁶ K projednání žaloby o náhradu škody vůči statutárnímu orgánu bude příslušný soud v občanském soudním řízení. Škoda vznikne korporaci v důsledku porušení povinnosti statutárním orgánem bez ohledu na to, zda korporace uhradí dlužnou částku věřiteli či nikoli. Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí dovedl, že *za situace, kdy byl na majetek korporace prohlášen konkurs a korporace nemůže vzniklý dluh uhradit, nelze aplikovat závěry rozhodnutí R 14/2005⁹⁷, neboť by takový závěr znamenal, že by orgány obchodních společností v konkursu neodpovídaly za nezákonné jednání, kterým poškodily společnost a které případně mohlo i vést k prohlášení konkursu.*⁹⁸ S tímto závěrem soudu lze nepochybně jenom souhlasit, jinak by bylo pro statutární orgán výhodné podat insolvenční návrh s cílem vyhnout se důsledkům nezákonného jednání. Pro úplnost je třeba dodat, že prohlášením konkursu na majetek korporace nezaniká funkce statutárního orgánu. Z tohoto důvodu je statutární orgán povinen vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře i po dobu probíhajícího konkursu a odpovídá za škodu, kterou by svým jednáním způsobil.⁹⁹ Insolvenční správce se tak může domáhat náhrady škody i v případě, kdy škoda byla způsobena jednáním statutárního orgánu až po prohlášení konkursu na majetek korporace (např. člen statutárního orgánu by bez souhlasu insolvenčního správce poskytl know-how korporace třetí osobě).

Způsobená škoda bude zjištěna insolvenčním správcem zpravidla z účetnictví a z ostatních dokumentů dlužníka (zejména z uzavřených smluv), pro zjištění škody mohou být důležité i informace zjištěné v rámci součinnosti. Především se bude jednat o škodu, kterou způsobil člen statutárního orgánu tím, že svým nezákonným jednáním zmenší majetek korporace (například proplatí

⁹⁵ Insolvenční správce může podat žalobu o náhrady škody vůči statutárnímu orgánu pouze v konkursu. Pokud by byl úpadek dlužníka řešen reorganizací, tak případně musí žalobu podat dlužník.

⁹⁶ Vzor žaloby o náhradu škody vůči statutárnímu orgánu korporace podanou insolvenčním správcem v rámci insolvenčního řízení dle § 159 odst. 3 NOZ obsažen v příloze č. 3 této práce.

⁹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 2. 2003, sp. zn. 25 Cdo 986/2001; 25 Cdo 987/2001: *Dokud dlužník nezaplatil dlužnou částku svému věřiteli, nemůže úspěšně uplatnit nárok na její náhradu z titulu odpovědnosti třetí osoby za škodu, neboť škoda mu zatím nevznikla; samotná existence pohledávky věřitele vůči dlužníku ani soudní rozhodnutí o povinnosti dlužníka zaplatit dluh není totiž skutečnou škodou ani ušlým ziskem.*

⁹⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. ledna 2012, sp.zn. 29 Cdo 134/2011.

⁹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. září 2010, sp.zn. 29 Cdo 1657/2009.

faktury za zboží, které nebylo korporaci nikdy dodáno). Insolvenční správce by měl žalobu podat bezodkladně poté, co se o způsobené škodě dozvěděl. Promlčecí doba začíná běžet ode dne, kdy se insolvenční správce dozvěděl nebo mohl dozvědět o škodě a o tom, kdo je povinen k její náhradě, končí však nejpozději uplynutím 10 let ode dne, kdy došlo k porušení povinnosti.¹⁰⁰ Důkazní břemeno ohledně prokázání vzniku a rozsahu škody bude nést insolvenční správce, stejně tak bude muset prokázat příčinnou souvislost mezi škodou a jednáním člena statutárního orgánu. Dle mého názoru, bude muset člen statutárního orgánu prokázat, že nejednal protiprávně, což vyvozují z analogického použití ust. § 4 odst. 1 ZOK.¹⁰¹

Domnívám se, že právní úprava umožňující insolvenčnímu správci vymáhat náhradu škody v průběhu insolvenčního řízení, může motivovat věřitele k podání věřitelského insolvenčního návrhu. Věřitelé sice mají možnost domáhat se náhrady škody vůči členům statutárního orgánu z titulu ručení dle § 159 odst. 3 NOZ, ale míra úspěšnosti vymáhání takového nároku bude vzhledem k nedostatečným informacím a podkladům velmi nízká. Věřitelé se také mnohdy o způsobené škodě vůbec nedozvědí. Vstoupením korporace do insolvenčního řízení by mělo dojít do značné míry k odkrytí jejich vnitřních poměrů a pakliže by insolvenční správce zjistil, že součástí majetkové podstaty upadnuvší korporace je též pohledávka z titulu náhrady škody vůči statutárnímu orgánu, měl by ji vymáhat.¹⁰² V případě úspěšného vymožení náhrady škody vůči členovi statutárního orgánu, je tento povinen zaplatit ve prospěch majetkové podstaty částku odpovídající rozsahu škody a v důsledku toho dojde k vyšší míře uspokojení pohledávek věřitelů v insolvenčním řízení. Na druhou stranu výhody plynoucí z insolvenčního řízení nelze přeceňovat, zejména pak, pokud by statutární orgán neposkytl insolvenčnímu správci žádnou součinnost (nepředal by účetnictví a ostatní dokumenty) a insolvenční správce by tak nemohl způsobenou škodu zjistit. Nicméně by se statutární orgán tímto jednáním vystavoval riziku trestní odpovědnosti.¹⁰³

¹⁰⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. září 2010, sp. zn. 29 Cdo 2308/2009.

¹⁰¹ Dává-li tento zákon společníkovi obchodní korporace možnost domáhat se za ni nebo proti ní nějakého práva, nese povinná osoba důkazní břemeno o tom, že se protiprávního jednání nedopustila, ledaže soud rozhodne, že to po ní nelze spravedlivě požadovat.

¹⁰² VRBA, M. Sankční ručení členů orgánů při způsobení škody obchodní společností. In VRBA M. (ed.) *Odpovědnost a ručení v právu obchodních společností*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2013, 105 - 106. ISBN 978-80-87146-78-1.

¹⁰³ Trestný čin porušení povinnosti v insolvenčním řízení, § 225 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

4. Odpovědnost za škodu v souvislosti s podáním věřitelského insolvenčního návrhu

Insolvenční řízení se zahajuje vždy na návrh. K podání insolvenčního návrhu je aktivně legitimován dlužník (tzv. dlužnický insolvenční návrh) a věřitel (tzv. věřitelský insolvenční návrh). Vzhledem k povinnosti dlužníka podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl nebo mohl dozvědět o úpadku, by mělo být zahajováno insolvenční řízení na základě věřitelského insolvenčního návrhu výjimečně. Nicméně v zásadě každý desátý insolvenční návrh je podán věřitelem.¹⁰⁴

Novela insolvenčního zákona¹⁰⁵ zavedla preventivní instituty, jejichž účelem je zabránit zneužívání insolvenčního řízení. Když insolvenční praxe ukázala, že se insolvenční řízení stalo též i dobrým nástrojem vedoucím k poškození jiných soutěžitelů v hospodářské soutěži, neboť insolvenční zákon neposkytoval poškozeným subjektům žádné efektivní obranné prostředky.¹⁰⁶ Do insolvenčního zákona tak byla nově včleněna odpovědnost za škodu nebo jinou újmu způsobenou třetím osobám a došlo k rozšíření pravomocí insolvenčního soudu (odmítnutí bezdůvodného návrhu, možnost uložení pořádkové pokuty, uložení složení jistoty, nařízení předběžného opatření).

Statutární orgán jednající za věřitele by tak měl pečlivě zvážit jakýkoliv postup v insolvenčním řízení, poněvadž odpovídá za škodu nebo jinou újmu, kterou by svým jednáním způsobil.

4.1 Odpovědnost za škodu způsobenou podáním insolvenčního návrhu

Právní úprava klade na věřitelský insolvenční návrh relativně vysoké nároky. Je tomu tak proto, že již se samotným zahájením insolvenčního řízení jsou spojeny závažné důsledky pro dlužníka, které mohou významným způsobem ovlivnit chod

¹⁰⁴ V roce 2013 bylo podáno celkem 37 613 insolvenčních návrhů, z toho bylo podáno 33 840 dlužnických insolvenčních návrhů, 3 716 věřitelských insolvenčních návrhů (tj. 9,8% z celkové počtu podaných insolvenčních návrhů).

Viz: Oficiální webové stránky k insolvenčnímu řízení, sekce expertní skupina- Statistiky. [online] [cit. 18. února 2015] Dostupné z:

<http://insolvenzni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>,

¹⁰⁵ Zákon č. 334/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, (účinnost 1. 11. 2012).

¹⁰⁶ ŠVÉDA, M., HODAČOVÁ, H. Přichází konec možnosti šikany v insolvenčním řízení? *Epravo.cz*. [online] [cit. 18. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/prichazi-konec-moznosti-sikany-v-insolvencnim-rizeni-84832.html>.

dlužníková závodu.¹⁰⁷ Cílem zákona je tak především zamezit podávání nelegitimních insolvenčních návrhů.

Věřitelský insolvenční návrh musí po obsahové stránce obsahovat obecné náležitosti podání¹⁰⁸ a náležitosti speciální předepsané přímo insolvenčním zákonem.¹⁰⁹ V návrhu musí být označen **insolvenční navrhovatel a dlužník** způsobem stanoveným v § 103 odst. 1 IZ. Věřitel musí uvést **rozhodující skutečnosti, které osvědčují úpadek dlužníka**, kdy návrh musí obsahovat nejen konkrétní údaje o dalších věřitelích dlužníka, nýbrž i konkrétní údaje o pohledávkách takových věřitelů, včetně konkrétních údajů o splatnosti těchto pohledávek, a to v míře, která v případě, že tato tvrzení budou shledána pravdivými, dovolí insolvenčnímu soudu uzavřít, že dlužník je v úpadku.¹¹⁰ Povinnost není splněna tím, že se věřitel ohledně těchto skutečností odkáže na listinný důkaz, který připojí k insolvenčnímu návrhu jako přílohu.¹¹¹ Věřitel rovněž nese břemeno tvrzení a důkazní o tom, že dlužník k úhradě svých splatných závazků po delší dobu není schopen.¹¹² V návrhu musí být uvedeny dále skutečnosti, ze kterých vyplývá **oprávnění věřitele podat návrh**, tj. skutečnosti, svědčící o tom, že má věřitel proti dlužníku splatnou pohledávku. Výraz věřitel coby insolvenční navrhovatel je třeba chápat jako označení účastníka insolvenčního řízení, nikoliv nutně věřitele coby účastníka hmotněprávního závazkového vztahu (návrh může podat např. insolvenční správce jiného dlužníka, postupitel).¹¹³ Věřitel musí **označit důkazy**, kterých se dovolává, a z návrhu musí být patrné, **čeho se jím věřitel domáhá**. Rovněž musí být k insolvenčnímu návrhu připojena řádná **příhláška pohledávky** věřitele, která splňuje všechny zákonné náležitosti a je učiněna v zákonem předepsané formulářové podobě, jinak soud návrh věřitele odmítne.¹¹⁴ Insolvenční návrh musí splnit také formální požadavky, kdy návrh musí být opatřen úředně ověřeným podpisem, popř.

¹⁰⁷ VODIČKA, K. Věřitelský insolvenční návrh. *Bulletin advokacie*. [online] [cit. 18. února 2015]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/veritelsky-insolvenčni-navrh>.

¹⁰⁸ § 42 odst. 4 OSŘ: z podání musí být patrné, kterému soudu je určeno, kdo je činí, které věci se týká, co sleduje, musí být podepsáno a datováno.

¹⁰⁹ § 103 odst. 1 a 2 IZ.

¹¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. prosince 2011, sp.zn. 29 NSČR 14/2011-A-20.

¹¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. února 2009, sp.zn. 29 NSČR 7/2008-A-16.

¹¹² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. ledna 2012, sp.zn. 29 Cdo 4462/2011.

¹¹³ RICHTER, O. K náležitostem insolvenčního návrhu. *Epravo.cz*. [online] [cit. 19. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-nalezitostem-insolvenčního-navrhu-86809.html>.

¹¹⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 31. března 2008, sp.zn. 1VSPH 7/2008-A ve věci sp.zn. KSUL 43 INS 384/2008.

uznávaným elektronickým podpisem, nebo může být zaslán prostřednictvím datové schránky.

Věřitel by měl procesního úkonu, jímž se zahajuje insolvenční řízení, využít až jako posledního možného řešení poté, co k ochraně svých práv již využil řízení nalézacího, případně exekučního, která přednostně k tomuto účelu slouží, resp. v případě, že tyto nástroje selhaly, a to vše za předpokladu, že stav dlužníkovy úpadku je dostatečně objektivně dán.¹¹⁵ Statutární orgán věřitele by tak měl věnovat přípravě insolvenčního návrhu mimořádnou pečlivost a měl by zejména zvážit, zda má dostatečné důkazy k prokázání platební neschopnosti dlužníka a zda disponuje konkrétními údaji o dalších věřitelích dlužníka, jinak hrozí, že bude návrh soudem zamítnut. Nadto insolvenční soud není povinen navrhovatele vyzvat k odstranění vad a zpravidla návrh, který je nesrozumitelný, neurčitý, nebo neobsahuje všechny záležitosti, odmítne.¹¹⁶ V případě, že věřitel nesplní zákonem stanovené požadavky na podání insolvenčního návrhu, bude odpovídat za způsobenou škodu nebo jinou majetkovou újmu.

4.1.1 Odpovědnost za podání zjevně bezdůvodného insolvenčního návrhu

Insolvenční soud může odmítnout věřitelský insolvenční návrh je-li zjevně bezdůvodný, učiní tak neprodleně, nejpozději do 7 dnů (§ 128a IZ). Předpokladem vydání usnesení je skutečnost, že je návrh úplný, tj. že obsahuje všechny zákonné náležitosti. Zákon demonstrativně vymezuje tři důvody, dle kterých se bude jednat o zjevně bezdůvodný návrh.

První z důvodů dopadá na situaci, kdy věřitel dokládá oprávnění podat insolvenční návrh pohledávkou,¹¹⁷ ke které se pro účely rozhodnutí o úpadku nepřihlíží. Například věřitel podá na dlužníka insolvenční návrh bezprostředně poté, kdy nabyl část pohledávky od jiného subjektu s tím, že tento subjekt označí za dalšího věřitele dlužníka, přičemž pohledávka tohoto subjektu má stejný důvod vzniku jako pohledávka navrhovatele, čímž je uměle navozen stav vykazující formální znaky úpadku dlužníka.¹¹⁸

¹¹⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. prosince 2013, sp.zn. 2 VSPH 901/2013-A-20 ve věci sp.zn. MSPH 99 INS 10443/2013.

¹¹⁶ § 128 IZ. Soud vyzývá navrhovatele jen tehdy, když nejsou k insolvenčnímu návrhu připojeny zákonem požadované přílohy nebo přílohy neobsahují stanovené náležitosti.

¹¹⁷ Jedná se o pohledávku ve smyslu § 129 odst. 2 nebo § 143 odst. 2 IZ, případně o pohledávku, která není splatná.

¹¹⁸ Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 9. července 2014, sp.zn. KSPL 54 INS 17840/2014 – A – 15.

Druhý z důvodů řeší podání opakovaného insolvenčního návrhu, kdy bude insolvenční návrh odmítnut pro zjevnou bezdůvodnost, pokud věřitel při jeho podání nedoloží, že splnil povinnosti uložené mu předchozím rozhodnutím o insolvenčním návrhu. Příkladem může být situace, kdy věřitel podá opakovaně insolvenční návrh, který opět obsahuje neúplná tvrzení o dalších věřitelích dlužníka, ačkoliv byl soudem o požadovaných náležitostech poučen a tato skutečnost přitom nasvědčuje tomu, že věřitel zneužívá insolvenčního řízení k účelu, k němuž sloužit nemá, totiž k řešení sporu s dlužníkem, a nikoli k řešení úpadku dlužníka, resp. uspořádání jeho majetkových poměrů ve vztahu k více věřitelům.¹¹⁹

Třetí důvod postihuje situaci, kdy věřitel podáním insolvenčního návrhu zjevně sleduje zneužití svých práv na úkor dlužníka. Prosadí se jen v těch případech, kdy příslušný nelegitimní záměr bude patrný z insolvenčního návrhu samotného.

Soud může v rozhodnutí, jímž odmítá insolvenční návrh pro zjevnou bezdůvodnost, uložit insolvenčnímu navrhovateli, aby za jeho podání zaplatil pořádkovou pokutu určenou do výše 50 000 Kč. Uložení peněžité sankce má odradit věřitele od podávání nelegitimních insolvenčních návrhů a zároveň by mělo být motivací pro podání bezvadného insolvenčního návrhu. Pořádková pokuta bude v případě odmítnutí návrhu pro zjevnou bezdůvodnost uložena insolvenčnímu navrhovateli – věřiteli, tedy obchodní korporaci. Statutární orgán jednající za obchodní korporaci z tohoto důvodu nebude odpovědný za podání odmítnutého insolvenčního návrhu přímo. Nicméně se domnívám, že pokud by statutární orgán podal insolvenční návrh, který by byl soudem odmítnut pro zjevnou bezdůvodnost, tak nebude jednat při jeho podání s péčí řádného hospodáře a bude odpovídat korporaci za škodu, kterou jím tím způsobí. Nadto by statutární orgán kapitálové společnosti mohl odpovídat i funkčně, kdy by jej mohl příslušný orgán korporace z funkce statutárního orgánu odvolat, popřípadě mu snížit odměnu za výkon funkce.

Odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost také zakládá odpovědnost za škodu nebo jinou újmu podle ust. § 147 IZ.¹²⁰

¹¹⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. prosince 2013, sp.zn. 2 VSPH 901/2013-A-20 ve věci sp.zn. MSPH 99 INS 10443/2013.

¹²⁰ Viz následující kapitola 4.1.2.

4.1.2 Odpovědnost vůči osobě, které zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu vznikla škoda nebo jiná újma

Odpovědnostní vztah vzniká mezi věřitelem, který podal insolvenční návrh (škůdce) a jakoukoliv osobou, které vznikla škoda nebo jiná újma zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu (poškozený). Předmětem odpovědnostního vztahu je právo poškozeného na náhradu škody nebo jiné újmy vůči věřiteli, a tomu odpovídající povinnost věřitele (insolvenčního navrhovatele).

Poškozený může uplatnit své právo v případě, že bylo řízení o insolvenčním návrhu **zastaveno**¹²¹ nebo byl insolvenční návrh **odmítnut**¹²² vinou insolvenčního navrhovatele (§ 147 odst. 1 IZ). Poškozený má rovněž právo na náhradu škody nebo jiné újmy, byl-li insolvenční návrh **zamítnut**¹²³ (§ 147 odst. 2 IZ), tento postih však nelze uplatnit tehdy, pokud byl insolvenční návrh zamítnut poté, co dlužník po jeho podání splnil závazky, které osvědčovaly jeho úpadek, nebo proto, že se s věřiteli dohodl na jiném způsobu plnění těchto závazků, nebo z důvodu uvedeného v § 143 odst. 3 IZ. V této souvislosti bych zmínila rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR,¹²⁴ které stanovilo, že důvodem k zamítnutí insolvenčního návrhu věřitele je i to, že v insolvenčním řízení vyjde najevo, že sporné skutečnosti týkající se pohledávky, kterou je insolvenční navrhovatel povinen doložit, nebude možné osvědčit pouze listinami a že provedením věcně (okruhem sporných skutečností) opodstatněných důkazů (výslechem účastníků, výslechem svědků, znaleckými posudky, ohledáním apod.) by insolvenční soud nahrazoval sporné řízení o takové pohledávce.

Předpokladem vzniku odpovědnosti insolvenčního navrhovatele (věřitele) za škodu nebo jinou újmu je zaviněné jednání, které je vyžadováno alespoň ve formě nevědomé nedbalosti (věřitel nevěděl, že podáním insolvenčního návrhu způsobí škodu nebo jinou újmu, ačkoliv to vzhledem k okolnostem a svým

¹²¹ Např. § 108 IZ. Insolvenční soud může insolvenční řízení zastavit, nebude-li zaplacená záloha na náklady insolvenčního řízení. §130 odst. 1 IZ Je-li insolvenční návrh vzat zpět, insolvenční soud řízení zastaví.

¹²² § 128 IZ. Insolvenční soud odmítne insolvenční návrh, který neobsahuje všechny náležitosti, který je nesrozumitelný nebo neurčitý. Soud rovněž odmítne insolvenční návrh pokud insolvenční navrhovatel nedoplní na výzvu soudu ve stanovené lhůtě požadované přílohy.

§ 128a IZ. Insolvenční soud odmítne insolvenční návrh, je-li zjevně bezdůvodný.

¹²³ § 143 IZ. Insolvenční soud zamítne insolvenční návrh zejména tehdy, nejsou-li splněny zákonem stanovené předpoklady pro vydání rozhodnutí o úpadku a jestliže nebylo osvědčeno, že insolvenční navrhovatel a alespoň jedna další osoba má proti dlužníku splatnou pohledávku.

¹²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 4. 2010, sp. zn. 29 NSČR 30/2009 (ve věci sp.zn. KSPH 37 INS 4935/2008, 2 VSPH 169/2009-A-52).

osobním poměrům vědět měl a mohl). Zákon výslovně stanoví předpoklad viny týkající se odmítnutí insolvenčního návrhu a zastavení insolvenčního řízení. Nejvyšší soud ČR dovedl,¹²⁵ že *týž předpoklad „viny“ věřitele - insolvenčního navrhovatele plyne z ustanovení § 147 odst. 2 IZ při zamítnutí insolvenčního návrhu (prostřednictvím odkazu na odstavec 1) a uvedl, že v případech uvedených v § 147 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona jde (i bez výslovného zdůraznění „viny“ věřitele - insolvenčního navrhovatele v § 147 odst. 1 insolvenčního zákona) o obecnou občanskoprávní odpovědnost za škodu založenou na presumpci zavinění.*

Poškozený prokazuje všechny předpoklady vzniku odpovědnosti. Poškozený musí doložit, že mu škoda nebo jiná újma vznikla a jak vznikla, resp. to, že vznikla v příčinné souvislosti se zahájením následně skončeného insolvenčního řízení nebo jako důsledek opatření přijatého a realizovaného v průběhu neúspěšně skončeného insolvenčního řízení, zahájeného a vedeného na základě návrhu podaného odpovědným navrhovatelem.¹²⁶ Škodou se rozumí náhrada skutečné škody a ušlého zisku. Příkladem škody vzniklé v důsledku přijetí opatření v insolvenčním řízení je vznik povinnosti hradit odměnu a náhradu hotových výdajů předběžného správce, ustaveného předběžným opatřením insolvenčního soudu. Kromě toho může poškozený požadovat přiměřené zadostiučinění, kterým se odčiní vzniklá nemajetková újma. Dle mého soudu, bude náhrada nemajetkové újmy uplatňována poškozenými v praxi relativně často, když v důsledku neopodstatněného insolvenčního návrhu může poškozený utrpět újmu na pověsti či ztratit důvěru obchodních partnerů nebo zákazníků. Nicméně na poškozeném bude ležet důkazní břemeno a bude obtížné vzniklou nemajetnou újmu prokázat.¹²⁷ Zároveň musí poškozený prokázat zaviněné jednání insolvenčního navrhovatele. V pochybnostech zákon koncipuje vyvratitelnou domněnku, že insolvenční navrhovatel zastavení řízení nebo odmítnutí insolvenčního návrhu zavinil, tedy případné vyvrácení této domněnky musí prokazovat insolvenční navrhovatel (věřitel). Například insolvenční navrhovatel, jehož insolvenční návrh zamítl insolvenční soud jen proto, že nedoložil svou splatnou pohledávku proti dlužníku, se této odpovědnosti zproští, jestliže prokáže,

¹²⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. července 2012, sp. zn. 29 NSČR 15/2010 (ve věci sp.zn. KSBR 40 INS 5261/2008, 2 VSOL 345/2009-A-79).

¹²⁶ HÁSOVÁ, J. A KOL. *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 507. ISBN 978-80-7400-555-8.

¹²⁷ Například v rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. června 2014, sp.zn. 29 Cdo 4150/2013 nemajetková újma prokázána žalobcem nebyla.

že v době zamítnutí insolvenčního návrhu jeho splatná pohledávka proti dlužníku po právu existovala.¹²⁸

Nárok z titulu odpovědnosti se uplatňuje civilní žalobou na plnění. Žaloba musí být dlužníkem podána nejpozději do 6 měsíců ode dne, kdy mu bylo doručeno rozhodnutí, jímž se končí řízení, jinou osobou nejpozději do 6 měsíců od zveřejnění tohoto rozhodnutí v insolvenčním rejstříku, přičemž se jedná o lhůtu prekluzivní a hmotněprávní. Vzhledem ke skutečnosti, že odmítnutí, zamítnutí insolvenčního návrhu, resp. zastavení řízení o návrhu, je podmínkou vzniku odpovědnosti, nemůže být o žalobě o náhradě škody nebo jiné újmy rozhodnuto dříve, než rozhodnutí o odmítnutí, zamítnutí insolvenčního návrhu, zastavení řízení nabude právní moci.

Nárok na náhradu škody nebo jiné újmy je v případě, že insolvenční návrh podává právnická osoba, zajištěn ručením. Zakotvení zákonného ručení je projevem důsledného uplatnění institutu odpovědnosti jednotlivých členů statutárních orgánů za jednání za právnickou osobu, resp. obchodní korporaci.¹²⁹ Jestliže bude v důsledku podaného insolvenčního návrhu způsobena jiné osobě škoda nebo jiná újma, ponese odpovědnost obchodní korporace. Zároveň budou členové statutárního orgánu ručit solidárně za splnění závazku obchodní korporace. Odpovědnost statutárního orgánu je odpovědností objektivní, přičemž se každý z ručících členů může ručitelské povinnosti zprostit, pokud prokáže, že bez zbytečného odkladu po podání insolvenčního návrhu informoval soud o tom, že insolvenční návrh není podán důvodně nebo o tom, že není splněn některý z dalších předpokladů stanovených zákonem pro vydání rozhodnutí o úpadku (§ 147 odst. 3 IZ). Aby mohlo být splnění závazku na ručители, členovi statutárního orgánu, vymáháno, musí být v zákonné lhůtě podána žaloba o náhradu škody nebo jiné újmy jak vůči insolvenčnímu navrhovateli, tak i vůči členovi statutárního orgánu.

Obdobně jako v případě žaloby o náhradu škody nebo jiné újmy způsobené věřiteli nepodáním (opožděným podáním) insolvenčního návrhu, zákon umožňuje poškozenému podat návrh na nařízení předběžného opatření. Je-li zřejmé, že určité osobě vznikla zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu vinou insolvenčního navrhovatele škoda nebo jiná újma,

¹²⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. července 2012, sp. zn. 29 NSČR 15/2010 (ve věci sp.zn. KSBR 40 INS 5261/2008, 2 VSOL 345/2009-A-79).

¹²⁹ HÁSOVÁ, J. A KOL. *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 508. ISBN 978-80-7400-555-8.

může soud na návrh poškozeného nařídit předběžné opatření, kterým insolvenčnímu navrhovateli uloží, aby složil na náhradu škody nebo jiné újmy přiměřenou peněžitou částku do úschovy soudu (§ 147 odst. 6 IZ). Poškozený musí učinit návrh na nařízení předběžného opatření do 30 dnů od vydání rozhodnutí o odmítnutí, zamítnutí insolvenčního návrhu nebo zastavení řízení, přičemž v návrhu musí prokázat konkrétní výši škody, která byla zahájením řízení způsobena. Ačkoliv škoda nemusí být vyčíslena konkrétní částkou, musí být vyčíslitelná a osvědčená na podkladě předložených a ověřitelných, poškozeným doložených materiálů.¹³⁰ Poškozený je také povinen složit nejpozději ve stejný den, kdy došel insolvenčnímu soudu jeho návrh na nařízení předběžného opatření, jistotu ve výši 10 000,- Kč,¹³¹ nečiní-li tak bude jeho návrh soudem odmítnut.¹³²

Dlužník je rovněž oprávněn podat návrh na nařízení předběžného opatření, kterým insolvenční soud insolvenčnímu navrhovateli uloží, aby složil jistotu k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy (§ 82 odst. 2 písm. c), odst. 4 IZ). Na rozdíl od výše uvedeného předběžného opatření je k podání návrhu aktivně legitimován pouze dlužník, přičemž návrh musí podat při prvním úkonu, který mu přísluší po podání insolvenčního návrhu. Dlužník musí prokázat, že mu vznik škody nebo jiné újmy zjevně hrozí, tedy součástí návrhu musí být důkazy prokazující reálné riziko vzniku škody nebo jiné újmy na straně dlužníka. Rozdílem je také skutečnost, že dlužník není povinen v souvislosti s návrhem na nařízení předběžného opatření složit jistotu.¹³³

4.2 Odpovědnost za přihlášenou pohledávku

Věřitel je účastníkem insolvenčního řízení, který uplatňuje své právo vůči dlužníku. Obsah závazku existujícího mezi věřitelem a dlužníkem je tvořen dluhem a pohledávkou, kdy pohledávce, tj. právu věřitele na plnění, odpovídá dluh dlužníka. Věřitel přihláškou pohledávky uplatňuje uspokojení svých práv v insolvenčním řízení. S přihláškou pohledávky není spojeno jenom právo na uspokojení věřitele z majetkové podstaty dlužníka, věřitel může také vykonávat funkci člena věřitelského výboru.

¹³⁰ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. listopadu 2014, sp.zn. MSPH 96 INS 26398/2014 – A – 20

¹³¹ Při nařízení předběžného opatření insolvenční soud postupuje obdobně podle § 100 odst. 2 a 3 IZ. Dále platí přiměřeně ust. § 75b OSŘ.

¹³² Např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. listopadu 2014, sp.zn. 1 VSPH 1853/2014-A-54 ve věci sp.zn. MSPH 94 INS 16566/2013

¹³³ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 18. dubna 2013 sp.zn. 3 VSOL 267/2013-A-19 ve věci sp.zn. KSOS 36 INS 4470/2013.

4.2.1 Odpovědnost za přihlášenou pohledávku v souvislosti s § 173 odst. 1 IZ, § 178 IZ

Jestliže je věřitel zároveň insolvenčním návrhovatelem, má povinnost přihlášku pohledávky připojit k insolvenčnímu návrhu, v ostatních případech je věřitel oprávněn podat přihlášku pohledávky od zahájení insolvenčního řízení do uplynutí lhůty¹³⁴ stanovené rozhodnutím o úpadku. Jestliže věřitel přihlašovací lhůtu zmešká a přihlášku pohledávky podá po marném uplynutí lhůty, k přihlášce pohledávky se nepřihlíží a takto uplatněná pohledávka se v insolvenčním řízení neuspokojuje (§ 173 odst. 1 IZ). Přihláška pohledávky musí splňovat náležitosti stanovené zákonem,¹³⁵ v případě, že nelze přihlášku pohledávky přezkoumat pro její vady nebo neúplnost, vyzve insolvenční správce věřitele, aby ji opravil nebo doplnil, a to ve lhůtě 15 dnů; k přihlášce pohledávky, která by nebyla věřitelem včas a řádně doplněna nebo opravena se nepřihlíží. Dle mého soudu, bude statutární orgán jednající za věřitele odpovídat za škodu, kterou způsobí obchodní korporaci tím, že nepřihlásí pohledávku do insolvenčního řízení (popř. ji přihlásí po uplynutí lhůty nebo ji nedoplní na výzvu insolvenčního správce), kdy odpovědnost vyplývá z povinnosti statutárního orgánu jednat s péčí řádného hospodáře. Nicméně bude v každém případě třeba posoudit s ohledem na všechny okolnosti případnou úspěšnost takového postupu (jenž odvisí např. od možnosti společnosti prokázat vznik, výši i trvání uplatněné pohledávky) a reálnosti jejího (alespoň částečného) vymožení.¹³⁶

Věřitel je povinen přihlásit svou pohledávku ve skutečné výši (§ 178 IZ).¹³⁷ Zákon spojuje s porušením této povinnosti přísné sankce, kdy snahou právní úpravy je předejít účelovým manipulacím s přihláškami za účelem posílení

¹³⁴ § 136 IZ. Lhůta k přihlášení pohledávek činí 2 měsíce, pokud je s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení činí lhůta 30 dní.

¹³⁵ § 174 IZ a násl. zejména obecné náležitosti podání, důvod vzniku, tj. skutečnosti, na nichž se pohledávka zakládá, a výše přihlašované pohledávky.

¹³⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. března 2011, sp.zn. 29 Cdo 4276/2009.

¹³⁷ Zákon stanovuje v § 179 IZ povinnost pro zajištěné věřitele, kteří odpovídají obdobnými sankcemi jako v § 178, pokud přihlášená zajištěná pohledávka je zjištěna tak, že má věřitel právo na uspokojení této pohledávky v rozsahu menším než 50% její výše nebo že má právo na uspokojení ze zajištění v pořadí horším, než uvedl v přihlášce pohledávky. Zajištění věřitelé odpovídají také dle § 136 odst. 2 písm. e) za škodu nebo jinou újmu vzniklou tím, že nesdělili neprodleně, jaká zajišťovací práva uplatní na dlužníkových věcech, právech a pohledávkách.

vlivu věřitelů na schůzi věřitelů a ve věřitelských orgánech.¹³⁸ Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí¹³⁹ uvedl, že *ustanovení § 178 insolvenčního zákona upravuje sankční postih dvojího druhu. První sankce spočívá v tom, že činí-li zjištěná (skutečná) výše přihlášené pohledávky méně než 50 % přihlášené částky, k přihlášené pohledávce se nepřihlíží ani v rozsahu, ve kterém byla zjištěna (věřitel se nebude moci podílet v insolvenčním řízení na poměrném uspokojení přihlášené pohledávky ani v její zjištěné výši). Druhá sankce pak tkví v tom, že věřiteli, který takovou pohledávku přihlásil, může být insolvenčním soudem na návrh insolvenčního správce uloženo odvést ve prospěch majetkové podstaty částku, o kterou přihlášená pohledávka převýšila její skutečný (zjištěný) rozsah. Druhé z popsaných sankcí se věřitel může vyhnout tím, že v intencích § 180 insolvenčního zákona nebude (do konečného zjištění výše pohledávky) v insolvenčním řízení vykonávat práva spojená s (dosud) nezjištěnou pohledávkou, první pak tím, že racionálně přistoupí k uplatnění svých nároků v insolvenčním řízení.* Uvedené sankce je třeba aplikovat jednotlivě na každou přihlášenou pohledávku a nikoliv na přihlášku pohledávek jako celek, neboť každá pohledávka je individuálním nárokem specifikovaným konkrétním důvodem a výší, jenž lze uplatnit samostatnou přihláškou.¹⁴⁰ Věřitel je plně odpovědný za obsah přihlášky pohledávky do insolvenčního řízení. Nadto zákon stanoví, že osoby, které přihlášku pohledávky podepsaly, ručí za splnění povinnosti zaplatit částku podle § 178 a § 179 IZ. V případě, že jde o zástupce na základě plné moci, však za splnění této povinnosti ručí osoby, které zástupce k takovému úkonu zmocnily, nejde-li o zastupování v rozsahu obvyklém pracovnímu zařazení nebo funkci (§ 181 IZ). Z tohoto důvodu nesplní-li věřitel povinnost zaplatit sankci ve prospěch majetkové podstaty, ačkoliv k tomu byl vyzván, bude muset sankci uhradit ručitel. Přihláška pohledávky bude zpravidla podepsána statutárním orgánem věřitele,¹⁴¹ zaměstnancem¹⁴² nebo právním zástupcem¹⁴³, kteří jednají na základě plné moci

¹³⁸ LANSKÝ, L., BARTŮŇKOVÁ, A. Odpovědnost za škodu a jiné následky porušení povinností v insolvenčním řízení. *Epravo.cz*. [online] [cit. 19. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/odpovednost-za-skodu-a-jine-nasledky-poruseni-povinnosti-v-insolvencnim-rizeni-52874.html>.

¹³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. září 2013, sp. zn. 29 NSCR 53/2011 (ve věci sp. zn. KSLB 76 INS 5809/2010, 3 VSPH 973/2011-P14-7).

¹⁴⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. října 2010, sp.zn. 1 VSPH 892/2010-P14-7 ve věci sp.zn. KSUL 69 INS 2401/2010.

¹⁴¹ Např. Insolvenční rejstřík. [online] [cit. 21. února 2015].

<https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=15568702>

¹⁴² Např. Insolvenční rejstřík. [online] [cit. 21. února 2015].

<https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=15568373>

udělené statutárním orgánem. S ohledem na výše uvedené lze konstatovat, že za splnění povinnosti zaplatit částku bude zpravidla odpovídat statutární orgán. Kromě toho bude statutární orgán, dle mého soudu, odpovídat i za škodu způsobenou obchodní korporací v souvislosti s uvedením nesprávné výše v přihlášce pohledávky v důsledku porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře.

4.2.2 Odpovědnost za škodu v souvislosti s výkonem práva ve věřitelském výboru

Insolvenční právo odnímá věřitelům právo individuálního vymáhání pohledávek a nahrazuje je právem podílet se na tvorbě rozhodnutí o tom, jak má být s majetkem dlužníka naloženo; toto právo věřitelé vykonávají přímo hlasováním a prostřednictvím zastoupení ve věřitelském výboru¹⁴⁴ (popřípadě toto právo vykonává zástupce věřitelů, přičemž ustanovení o věřitelském výboru platí pro zástupce věřitelů obdobně).

Věřitel, který přihlásil svou pohledávku do insolvenčního řízení, může být za zákonem stanovených podmínek¹⁴⁵ členem věřitelského výboru a vykonávat práva s touto funkcí související. Členové věřitelského výboru jsou povinni při výkonu své funkce postupovat s odbornou péčí a dát přednost společnému zájmu věřitelů před zájmy vlastními a před zájmy jiných osob, přičemž odpovídají za škodu nebo jinou újmu, kterou způsobili porušením svých povinností nebo neodborným výkonem své funkce (§ 60 IZ).

Odpovědnost členů věřitelského výboru se vzhledem k absenci speciální úpravy řídí obecnou odpovědností za škodu obsaženou v občanském zákoníku. Odpovědnost člena věřitelského výboru je založena na subjektivním pojetí odpovědnosti s presumovaným zaviněním z nedbalosti.¹⁴⁶ S ohledem na skutečnost, že zákon neupravuje, vůči komu vzniká odpovědnost člena věřitelského výboru, bude člen věřitelského výboru odpovídat svým jednáním vůči všem osobám, kterým byla škoda nebo jiná újma způsobena. Zejména bude

¹⁴³ Např. Insolvenční rejstřík. [online] [cit. 21. února 2015].

<https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=15847202>

¹⁴⁴ RICHTER, T. *Insolvenční právo*. Praha: ASPI, 2008, s. 142. ISBN 978-807-3573-294.

¹⁴⁵ § 56 IZ, § 57 IZ, § 59 IZ.

¹⁴⁶ § 2910 NOZ. Škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil. Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněním porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva.

člen věřitelského výboru odpovídat ostatním věřitelům za škodu spočívající v menší míře uspokojení věřitelů v rámci konkursu (popř. oddlužení, reorganizaci), kdy výši škody bude možné vyčíslit, až když bude zřejmá míra uspokojení věřitelů. Za věřitele ve věřitelském výboru zpravidla jedná pověřený zaměstnanec nebo právní zástupce. Nicméně člen věřitelského výboru bude odpovídat i v tomto případě, když zákon stanoví, že člen věřitelského výboru odpovídá i za své zaměstnance a jiné osoby, jejichž prostřednictvím plnil či měl plnit své povinnosti.

Poškozený se svého nároku na náhradu škody nebo jiné újmy, která byla způsobená jednáním člena věřitelského výboru, musí domáhat civilní žalobou podanou vůči věřiteli, přičemž musí prokázat výši škody, porušení zákonné povinnosti při výkonu funkce a příčinnou souvislost mezi vznikem škody a porušením povinnosti. Člen věřitelského orgánu nebude za škodu nebo jinou újmu odpovídat, jestliže prokáže, že škodu nezavinil. Za škodu nebo jinou újmu způsobenou při výkonu funkce věřitelského orgánu odpovídá věřitel. Statutární orgán bude odpovídat za případné porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře.

5. Odpovědnost statutárních orgánů v souvislosti s úpadkem podle zákona o obchodních korporacích

Zákon o obchodních korporacích přinesl mnoho klíčových změn a novinek v právní úpravě korporačního práva, v důsledku kterých došlo k posunu ve sféře odpovědnosti členů statutárních orgánů. Hlavním důvodem přijatých změn je snaha posílit ochranu věřitelů a omezit negativní důsledky majetkové samostatnosti obchodních korporací.

5.1 Vydání prospěchu získaného ze smlouvy o výkonu funkce insolvenčnímu správci

Právní úprava vydání prospěchu při úpadku (§ 62 ZOK) vychází z konstrukce, že dostane-li se obchodní korporace do úpadku a tato situace byla třeba jen zčásti způsobena nenáležitým jednáním členů statutárního orgánu, měli by tito členové být sankciováni,¹⁴⁷ přičemž tato sankce spočívá *ve vydání prospěchu získaného ze smlouvy o výkonu funkce*, jakož i *ve vydání případného jiného prospěchu* obdrženého od obchodní korporace (dále jen též „prospěch“). Prospěchem se rozumí jakékoli plnění poskytnuté korporací členovi statutárního orgánu, peněžité i nepeněžité povahy. Zpravidla se bude jednat o plnění vyplývající ze smlouvy o výkonu funkce, ale stejně tak může být prospěchem i plnění, na které má statutární orgán právo ze zákona, na základě vnitřního předpisu korporace či souhlasu nejvyššího orgánu korporace. Jiný prospěch může spočívat zejména v poskytnutí služby, v hrazení pojistného na penzijní připojištění nebo v plnění poskytnutému zaměstnanci, který je současně členem statutárního orgánu.¹⁴⁸ Jestliže nelze vydat získaný prospěch (např. odměna měla charakter individuálního plnění, jehož navrácení není možné), nahradí člen statutárního orgánu prospěch v penězích. Je vhodné podotknout, že za okamžik získání prospěchu nelze považovat okamžik vzniku právního důvodu, na jehož základě bylo plnění poskytnuto (například okamžik uzavření smlouvy), naopak se zde nabízí okamžik splnění závazku korporace či okamžik nabytí vlastnického práva

¹⁴⁷ BĚLOHLÁVEK, A. J. A KOL. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 394. ISBN 978-80-7380-451-0.

¹⁴⁸ Dle mého názoru lze vykonávat funkci statutárního orgánu a souběžně být zaměstnancem obchodní korporace na základě pracovní smlouvy (či dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr), a to za podmínky, že náplní pracovního poměru nebude obchodní vedení korporace a pracovní smlouva bude schválena nejvyšším orgánem společnosti ve smyslu § 61 odst. 3 ZOK.

k předmětu plnění.¹⁴⁹ Zajímavou otázkou je, zda členové statutárního orgánu musí vydat veškerý prospěch, který obdrželi od obchodní korporace. Přikláním se k názoru, že tomu tak vždy není, kdy pokud je člen statutárního orgánu zároveň zaměstnancem korporace, bude mít nárok na zaručenou mzdu ve výši obvyklé odměny dle zákoníku práce.¹⁵⁰ Člen statutárního orgánu rovněž nebude povinen vracet plnění, jež je poskytováno v rámci jiného právního vztahu (například bude-li vyplacen podíl na zisku společníkovi, který je současně členem statutárního orgánu obchodní korporace).¹⁵¹

5.1.1 Podmínky pro vydání prospěchu získaného ze smlouvy o výkonu funkce

Ustanovení § 62 ZOK se použije jen tehdy, bylo-li insolvenční řízení **zahájeno na návrh věřitele**. Vzhledem ke skutečnosti, že se insolvenční řízení zahajuje dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu, nebude pro vydání prospěchu při úpadku, dle mého soudu relevantní, později podaný dlužnický návrh¹⁵². Naopak v interpretaci ustanovení, které by vedlo k závěru, že statutární orgán může později podaným dlužnickým návrhem¹⁵³ odvrátit důsledky stanovené v § 62 ZOK, spatřuji příkrý rozpor s úmyslem zákonodárce. Lze tedy konstatovat, že jedním z cílů ustanovení je motivovat členy statutárního orgánu korporace k včasnému podání insolvenčního návrhu, neboť jedině tak můžou být odvráceny důsledky.

Dalším předpokladem zakládajícím povinnost statutárních orgánů vrátit získaný prospěch je skutečnost, že insolvenční soud rozhodl o **úpadku obchodní korporace**, přičemž způsob řešení úpadku není právně významný. Statutární orgán je povinen vydat prospěch obdrženy od obchodní korporace **za období 2 let** zpět před právní mocí rozhodnutí o úpadku na **výzvu insolvenčního správce**, který byl ustanoven v rozhodnutí o úpadku. Insolvenční správce je oprávněn vyzvat k vydání prospěchu jak stávající členy statutárního orgánu korporace, tak i bývalé členy statutárního orgánu, pokud obdrželi prospěch od korporace ve stanovené

¹⁴⁹ BĚLOHLÁVEK, A. J. A KOL. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 396. ISBN 978-80-7380-451-0.

¹⁵⁰ Dle ust. § 112 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce.

¹⁵¹ VRBA M., ŘEHÁČEK O. Nová úprava obchodních korporací a některé její souvislosti s insolvenčním právem. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 10, s. 360. ISSN 1210-6410.

¹⁵² § 107 odst. 1 IZ. Další insolvenční návrh podaný na majetek téhož dlužníka, dříve než insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku, se považuje za přistoupení k řízení a osoba, která jej podala, se považuje za dalšího navrhovatele.

¹⁵³ Situace, kdy proti dlužníkovi podá insolvenční návrh jeho věřitel a následně podá insolvenční návrh i dlužník.

dvouleté lhůtě. Zakotvení povinnosti vrácení získaného prospěchu i bývalými členy statutárního orgánu hodnotím jako rozumné, neboť se člen statutárního orgánu nemůže zprostit této povinnosti, pokud by odstoupil ze své funkce.¹⁵⁴ Dvouletá lhůta se bude počítat zpětně ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o úpadku korporace. Souhlasím s názorem J. Lasáka, že tato regulace může motivovat členy statutárního orgánu korporace, aby se vehementně bránili prohlášení úpadku na majetek obchodní korporace na základě věřitelského návrhu, a to i v případě, kdy úpadek korporace bude nesporný, za tím účelem, aby došlo k posunutí data, od kterého případně budou muset vrátet získaný prospěch.¹⁵⁵ Na druhou stranu nalézt vhodnější řešení bude problematické, když nelze stanovit povinnost statutárnímu orgánu k vydání prospěchu před tím, než bude zjištěn úpadek korporace.

Nezbytnou podmínkou pro vznik nároku na vrácení prospěchu statutárním orgánem, je skutečnost, že členové statutárního orgánu ***věděli nebo měli a mohli vědět***, že je obchodní korporace v hrozícím úpadku a ***v rozporu s péčí řádného hospodáře neučinili za účelem jeho odvrácení vše potřebné a rozumně předpokladatelné***. Pokud jde o předpoklad vědomosti hrozícího úpadku, bude nutné v konkrétním případě zkoumat, zda členové statutárního orgánu věděli, a spíše pak zda měli a mohli vědět o skutkových okolnostech, ze kterých bylo možné důvodně předpokládat, že obchodní korporace nebude schopna řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých dluhů.¹⁵⁶ Dle mého soudu, ohledně prokázání skutečnosti, zda člen statutárního orgánu v rozporu s péčí řádného hospodáře učinil za účelem odvrácení hrozícího úpadku vše potřebné a rozumně předpokladatelné, a zda mohl vědět o hrozícím úpadku korporace, bude nést důkazní břemeno člen statutárního orgánu.¹⁵⁷ Obrácení důkazního břemene vyvozují z ust. § 52 odst. 2 ZOK, které stanoví, že je-li v řízení před soudem posuzováno, zda člen orgánu obchodní korporace jednal s péčí řádného

¹⁵⁴ Zároveň člen statutárního orgánu nemůže odstoupit ze své funkce v době, která je pro obchodní korporaci nevhodná (§ 59 odst. 5 ZOK). Za nevhodnou dobu lze jistě považovat situaci, kdy se korporace nachází v úpadku nebo v hrozícím úpadku.

¹⁵⁵ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. A KOL. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I díl. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 550. ISBN 978-80-7478-537-5.

¹⁵⁶ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. A KOL. op. cit., s. 550.

¹⁵⁷ Opačný názor vysloven v komentáři: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. A KOL. op. cit., s. 550: „Skutečnost, že členové statutárního orgánu věděli nebo měli a mohli vědět o hrozícím úpadku, bude muset v případném sporu prokázat insolvenční správce.“ V případě sporu je na insolvenčním správci, aby tvrdil rozhodné skutečnosti nasvědčující závěru, že členové orgánu obchodní korporace neučinili za účelem odvrácení úpadku vše potřebné a rozumně předpokladatelné.“

hospodáře, nese důkazní břemeno tento člen. Domnívám se, že vědomost o hrozícím úpadku a povinnost statutárního orgánu učinit vše potřebné a rozumně předpokladatelné za účelem odvracení hrozícího úpadku je zahrnuta v povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře, a proto lze aplikovat obrácení důkazního břemene. Vyložení pojmu *učinit vše potřebné a rozumně předpokladatelné za účelem odvracení hrozícího úpadku* bude klíčové pro posouzení, zda bude člen statutárního orgánu povinen vrátit získaný prospěch. Zákonná povinnost odvracet úpadek korporace zahrnuje stránku efektivního řízení obchodní korporace spočívající ve snaze statutárního orgánu nejrůznějšími postupy odvrátit úpadek korporace (např. získáním adekvátního dluhového financování, restrukturalizací dluhů, svoláním valné hromady za účelem řešení vzniklé nepříznivé situace).¹⁵⁸

Povinnost vydat získaný prospěch mají ti členové statutárního orgánu, kterým byla doručena výzva insolvenčního správce k vrácení plnění.¹⁵⁹ Zákon nestanoví výslovnou povinnost insolvenčního správce vyzvat statutární orgán k vydání prospěchu. Na druhou stranu lze dovodit, že pokud by byly splněny zákonné podmínky pro vydání prospěchu a insolvenční správce by statutární orgán k jeho vydání nevyzval,¹⁶⁰ bude odpovídat za škodu věřitelům dlužníka, kterou jim tímto způsobí.

Vzhledem ke skutečnosti, že ZOK nabyl účinnosti dne 1. 1. 2014, nebude možné aplikovat ust. § 62 ZOK na členy statutárního orgánu, pokud hrozící úpadek korporace nastal před účinností zákona, a to i kdyby rozhodnutí o úpadku bylo vydáno již za účinnosti nové právní úpravy. Výše uvedené vyplývá ze zákazu přímé retroaktivity.

Dle mého názoru by nová právní úprava měla motivovat statutární orgány k efektivnímu řízení korporace a k přijetí vhodných postupů nachází-li se korporace v hrozícím úpadku. Lze si položit otázku, zda je správné, že sankce spočívající ve vrácení získaného prospěchu, nepostihuje statutární orgán, který podal insolvenční návrh opožděně. Jedním z cílů analyzovaného ustanovení je přimět statutární orgán k podání insolvenčního návrhu. S ohledem na skutečnost,

¹⁵⁸ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. A KOL. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I díl. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 551-552. ISBN 978-80-7478-537-5.

¹⁵⁹ Vzor výzvy insolvenčního správce k vydání prospěchu získaného ze smlouvy o výkonu funkce dle § 62 ZOK obsažen v příloze č. 4 této práce.

¹⁶⁰ § 36 odst. 1 IZ. Insolvenční správce je povinen při výkonu funkce postupovat svědomitě a s odbornou péčí. V případě, že by insolvenční správce statutární orgán nevyzval, ačkoliv tak měl učinit, jistě nebude jednat svědomitě a s odbornou péčí.

že odpovědnost statutárního orgánu za podání opožděného insolvenčního návrhu je obsažena v insolvenčním zákoně, považují právní úpravu za správnou, když by další sankce za porušení povinnosti podle ZOK byla pro statutární orgán nepřiměřeně přísná. Na druhou stranu se domnívám, že v praxi nastane mnohdy problém spočívající v tom, že statutární orgán nepředá účetnictví a ostatní důležité dokumenty insolvenčnímu správci a ten nebude mít možnost se dozvědět, že člen statutárního orgánu obdržel od korporace prospěch. V takovém případě statutární orgán nebude evidentně jednat s péčí řádného hospodáře a bude za své jednání odpovídat dle insolvenčního zákona, zákona o obchodních korporacích a občanského zákoníku. Nicméně prokázat, že statutární orgán obdržel od korporace prospěch, bude velmi obtížné.

5.2 Vyloučení člena statutárního orgánu obchodní korporace z výkonu funkce a srovnání této úpravy s následky dle starého ObchZ (zejména s § 381 ObchZ)

Zákon o obchodních korporacích mění zásadním způsobem¹⁶¹ dosavadní koncepci vyloučení člena statutárního orgánu z výkonu funkce (dále jen též „vyloučení“ nebo „diskvalifikace“) obsaženou v ust. § 381 ObchZ. Účelem institutu vyloučení je především ochrana veřejnosti (budoucích věřitelů) před osobami nevhodnými pro řízení obchodních korporací, tj. zejména zamezit, aby člen statutárního orgánu podílející se na řízení korporace, která se ocitla v úpadku a následně je řešen její úpadek v insolvenčním řízení, působil jako statutární orgán v jiné korporaci.¹⁶²

ZOK rozlišuje dva, resp. tři případy, kdy je možné vydat rozhodnutí o diskvalifikaci. Jednak bude možné vyloučit člena statutárního orgánu, který přivedl obchodní korporaci do úpadku, resp. přispěl ke snížení majetkové podstaty obchodní korporace a k poškození jejích věřitelů po zahájení insolvenčního řízení, kdy o diskvalifikaci bude rozhodovat insolvenční soud (§ 63, § 64 ZOK). A jednak zákon zavádí nový důvod vyloučení, kdy bude možné rozhodnout o diskvalifikaci člena statutárního orgánu, který v posledních 3 letech opakovaně a

¹⁶¹ Vzorem pro novou právní úpravu byl britský Company Directors Disqualification Act 1986, který je pokládán za nejpropracovanější úpravu diskvalifikace členů statutárních orgánů v Evropské Unii.

Company Directors Disqualification Act 1986. [online] [cit. 1. března 2015]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1986/46/contents>

¹⁶² DAVIES, P. *Principles of modern company law*. 8th edition. London: Sweet & Maxwell/Thomson Reuters, 2008, s. 241. ISBN 9780421949003.

závažně porušoval péči řádného hospodáře, případně jinou péči (§ 65 ZOK). Tento diskvalifikační důvod je možné vnímat jako prostředek prevence před úpadkem, zajisté však bude dopadat i na méně dramatické situace (např. opakované porušení zákazu konkurence, špatně vedené účetnictví).¹⁶³ Vzhledem ke skutečnosti, že opakované a závažné porušování péče řádného hospodáře nesouvisí s insolvenčním právem,¹⁶⁴ bude k rozhodnutí o vyloučení příslušný soud v občanském soudním řízení.¹⁶⁵

Na rozdíl od právní úpravy obsažené v obchodním zákoníku, dle které překážka diskvalifikace nastávala ex lege, ZOK zavádí pravidlo, dle něhož diskvalifikace člena statutárního orgánu nastává vždy rozhodnutím soudu. Skutečnost, že o vyloučení může rozhodovat pouze soud, hodnotím jako velký přínos oproti předcházející úpravě. Dle této úpravy členem statutárního orgánu nemohl být ten, kdo vykonával alespoň 1 rok před podáním insolvenčního návrhu kteroukoliv ze srovnatelných funkcí v obchodní korporaci, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs, nebo byl-li insolvenční návrh zamítnut pro nedostatek majetku (§ 381 odst. 1 ObchZ). Překážka výkonu funkce statutárního orgánu tedy nastávala ze zákona. Nezdá se stávalo, že se člen statutárního orgánu o vzniku překážky výkonu funkce nedozvěděl (zejména to platilo v případě, kdy v obchodní korporaci, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs, nějakou dobu nepůsobil a neudržoval s ní kontakt).¹⁶⁶ Z tohoto důvodu, se v praxi mohlo stát, že výkon funkce člena orgánu v jiné obchodní korporaci vůbec nevznikl, aniž by o tom člen statutárního orgánu či samotná korporace věděli. Takovýto faktický výkon funkce pak mohl zkomplikovat otázky výplaty odměn, navazujícího zdanění a pojistného plnění a mohl též ohrozit platnost rozhodnutí, na nichž se diskvalifikovaný člen orgánu podílel.¹⁶⁷ K výše popsané situaci nebude za účinnosti ZOK docházet, když člen statutárního orgánu, jako účastník diskvalifikačního řízení, bude soudem předvolán a rozhodnutí soudu o vyloučení

¹⁶³ PRIELOŽNÝ M. Diskvalifikace (nejen) člena statutárního orgánu po rekonstrukci. *Právní rádce*. 2012, č. 10, s. 26. [online] [cit. 1. března 2015]. Dostupné z: http://www.glatzova.com/files/download/Pr%C3%A1vn%C3%AD%20r%C3%A1dce_Diskvalifikace%20%C4%8Dlena%20statut%C3%A1rn%C3%ADho%20org%C3%A1nu_%C5%99%C3%A1Djen2012.pdf.

¹⁶⁴ Z tohoto důvodu se nebudu v předkládané práci detailněji věnovat rozboru ust. § 65 ZOK.

¹⁶⁵ Věcně příslušným soudem bude krajský soud podle § 85 písm. a) a c) zákona č. 292/2013 Sb., zákona o zvláštních řízeních soudních (dále jen též „ZŘS“).

¹⁶⁶ PRIELOŽNÝ M. Diskvalifikace (nejen) člena statutárního orgánu po rekonstrukci. *Právní rádce*. 2012, č. 10, s. 25.

¹⁶⁷ HURÝCHOVÁ, (KULHÁNKOVÁ), K. Diskvalifikace z výkonu funkce v komparativním pohledu. *Obchodní právo*. 2014, č. 8, s. 326. ISSN 1210-8278.

mu bude doručeno vždy do vlastních rukou. Dle mého soudu, zakotvení kompetence soudu rozhodovat o diskvalifikaci člena přispívá ke zvýšení právní jistoty jak členů statutárního orgánu, kteří mají možnost v soudním řízení případně prokázat, že vykonávali svou funkci objektivně a pečlivě, tak i veřejnosti, která bude mít větší možnost se o diskvalifikaci dozvědět.¹⁶⁸

Jak již bylo uvedeno, o diskvalifikaci z důvodu přivedení korporace do úpadku rozhoduje insolvenční soud. Zákonodárce patrně určil věcně příslušným insolvenční soud s ohledem na skutečnost, že insolvenční soud má k dispozici veškeré informace týkající se úpadku korporace. Vhodnost tohoto řešení vzbuzuje v odborných diskuzích určité pochybnosti, především proto, že předmětem insolvenčního řízení je řešení úpadku dlužníka a ZOK předpokládá, že v rámci insolvenčního řízení bude insolvenční soud rozhodovat o právech a povinnostech osoby, která nebude (a ani nemůže být) jeho účastníkem¹⁶⁹. Osobně se přikláním k názoru J. Lasáka, že řízení o vyloučení je samostatným nesporným řízením o některých otázkách týkajících se právnických osob dle § 85 ZŘS¹⁷⁰.

5.2.1 Předpoklady pro vydání rozhodnutí o diskvalifikaci

Insolvenční soud zahajuje řízení o diskvalifikaci člena v souvislosti s úpadkem z moci úřední nebo na návrh každého, kdo má na vydání rozhodnutí důležitý zájem, který bude především mít samotná obchodní korporace, věřitelé korporace a členové korporace. Insolvenční soud je povinen vydat kladné rozhodnutí, jsou-li splněny všechny podmínky stanovené zákonem. Vyloučit lze jak osobu, která je členem statutárního orgánu¹⁷¹ v době vydání rozhodnutí o úpadku korporace, tak i bývalého člena statutárního orgánu, jehož dosavadní jednání k úpadku korporace zřejmě přispělo. Diskvalifikace se bude vztahovat na všechny bývalé členy statutárního orgánu bez ohledu na skutečnost, kdy funkci vykonávali. Domnívám se, že zákonodárcem zvolené řešení je spravedlivější, než kdyby byla v zákoně stanovena pevná lhůta, neboť bude možné vyloučit jakéhokoliv bývalého člena

¹⁶⁸ Problematikou zveřejnění diskvalifikace se zabývám v závěru kapitoly na str. 60.

¹⁶⁹ VRBA M., ŘEHÁČEK O. Nová úprava obchodních korporací a některé její souvislosti s insolvenčním právem. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 10, s. 360. ISSN 1210-6410: Autoři se domnívají, že bez odpovídající novelizace insolvenčního zákona nemůže být řešení zvolené zákonodárcem považováno za konformní s právem na spravedlivý proces.

¹⁷⁰ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. A KOL. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I díl. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1608. ISBN 978-80-7478-537-5.

¹⁷¹ Vyloučit lze také osobu v obdobném postavení (např. prokurista, likvidátor, osoba vlivná, ovládající).

statutárního orgánu, který přispěl k úpadku, i kdyby funkci nevykonával delší dobu. Právní úprava sankcionuje jednání, eventuálně opomenutí (například neuplatnění oprávněných nároků korporace) člena statutárního orgánu učiněná v době, kdy byl tento ve výkonu funkce. Pokud by se rozhodnutí o vyloučení týkalo zástupce právnické osoby, která je členem statutárního orgánu, nepřestává být tato právnická osoba členem statutárního orgánu, musí si však zvolit nového zástupce, který splňuje předpoklady výkonu funkce.¹⁷² V opačném případě, nebude moci tato právnická osoba vykonávat svou funkci až do doby, dokud si nezvolí způsobilého zástupce.

Jak jsem již uvedla výše, insolvenční soud může rozhodnout o vyloučení ve dvou případech, pokud výkon funkce člena statutárního orgánu s přihlédnutím ke všem okolnostem vedl k úpadku korporace (§ 64 odst. 1 ZOK), nebo jestliže člen statutárního orgánu svým jednáním zřejmě přispěl ke snížení majetkové podstaty a k poškození věřitelů (§ 64 odst. 2 ZOK).

Zatímco materiální podmínkou pro vyloučení dle § 64 odst. 1 ZOK je především prokázání toho, že výkon funkce členem statutárního orgánu korporace vedl k jejímu úpadku, přičemž zjištění, že člen statutárního orgánu byl v době rozhodnutí o úpadku členem statutárního orgánu, k vyloučení bez naplnění této materiální podmínky nestačí.¹⁷³ Důvod pro vyloučení podle 64 odst. 2 ZOK nesměřuje k úpadku jako takovému, nýbrž sankcionuje jednání člena statutárního orgánu, který se jím stal až po zahájení insolvenčního řízení (tedy v situaci, kdy korporace již byla v úpadku), a který svým jednáním maří účel insolvenčního řízení. Zejména půjde o jednání, kterým člen statutárního orgánu zkrátí možnost uspokojení věřitelů (například převede majetek na třetí osobu), zároveň pod snížením majetkové podstaty lze rozumět i zvýšení závazků korporace. Jednání člena statutárního orgánu musí vést ke kumulativnímu splnění dvou podmínek, ke snížení majetkové podstaty a k poškození věřitelů. V této zákonné formulaci vidím zásadní problém týkající se odpůrcích žalob v insolvenčním řízení,¹⁷⁴ kdy pokud bude na základě odpůrcí žaloby rozhodnuto o neúčinnosti právních úkonů dlužníka, tak bude osoba, v jejíž prospěch byl úkon učiněn, povinna vydat do majetkové podstaty dlužníkovo plnění. Tedy jednáním člena statutárního orgánu, ač nezákonného, nedojde ke snížení majetkové podstaty a nebudou naplněny

¹⁷² Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 4. listopadu 2004, sp.zn. 8 Cmo 439/2004.

¹⁷³ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. A KOL. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I díl. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 565. ISBN 978-80-7478-537-5.

¹⁷⁴ § 235 odst. 2 IZ.

podmínky pro diskvalifikaci. Dle mého názoru, by takovýto člen statutárního orgánu měl být sankcionován, neboť lze předpokládat, že své jednání bude opakovat v jiné obchodní korporaci.

Právní úprava rovněž chrání tzv. krizové manažery, tj. členy statutárního orgánu, kteří byli do funkce ustanoveni již v době hrozícího úpadku korporace s úmyslem situaci korporace řešit. Bylo by nelogické tyto členy postihovat diskvalifikací, když jejich jednání bude zpravidla směřovat k odvrácení úpadku a pokud bude situace v korporaci natolik vážná, že se korporace v úpadku ocitne, nebude úpadek obvykle způsoben jejich jednáním. Nicméně v případě, že krizoví manažeři při výkonu své funkce přivedou korporaci k úpadku, budou splněny předpoklady vyloučení.

Hlavním kritériem pro posouzení, jestli jednání člena statutárního orgánu vedlo k úpadku korporace (resp. jestli jednání vedlo ke snížení majetkové podstaty a k poškození věřitelů), bude skutečnost, zda člen statutárního orgánu jednal s péčí řádného hospodáře v zájmu dlužníka. Důkazní břemeno ohledně zachování péče řádného hospodáře leží na členovi statutárního orgánu,¹⁷⁵ který nebude z výkonu funkce vyloučen, prokáže-li že při svém jednání vynaložil takovou péči, kterou by v obdobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba v obdobném postavení. Zda bylo jednání člena statutárního orgánu učiněno v rámci péče řádného hospodáře, je nutné také zkoumat při uplatnění pravidla podnikatelského úsudku. V řízení o diskvalifikaci bude tedy nezbytné zejména posoudit, zda jednání člena statutárního orgánu představuje porušení péče řádného hospodáře a principu pečlivosti. Jestliže došlo k porušení této péče, bude nutné zkoumat intenzitu tohoto porušení a vrátit se ke zkoumání jeho dopadů na hospodářskou situaci dotčené korporace, tedy zejména zda vedlo k úpadku, resp. k jinému podstatnému snížení majetku korporace.¹⁷⁶

5.2.2 Důsledky diskvalifikace

Právní mocí rozhodnutí o vyloučení z výkonu funkce vzniká členovi statutárního orgánu překážka výkonu funkce v jakékoliv obchodní korporaci v délce trvání 3 let. Tato doba zřejmě vychází z ustanovení obchodního zákoníku, dle kterého překážka výkonu funkce trvala rovněž 3 roky. Soudu není ponechána ohledně

¹⁷⁵ § 52 odst. 2 ZOK. Výjimečně může být důkazní břemeno přeneseno na obchodní korporaci.

¹⁷⁶ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. A KOL. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I díl. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 567. ISBN 978-80-7478-537-5.

délky trvání této překážky možnost diskrece, proto bude muset soud vždy rozhodnout o vyloučení z výkonu funkce na 3 roky. Souhlasím s K. Hurychovou,¹⁷⁷ že česká právní úprava postrádá spravedlivý prvek, když postihuje stejnou měrou porušení mírné i závažné, a že by bylo vhodnější inspirovat se britskou úpravou, která umožňuje, v závislosti na míře škodlivosti jednání diskvalifikované osoby, určit dobu diskvalifikace v rozmezí 2 až 15 let. Jestliže vyloučený člen statutárního orgánu poruší zákaz uložený v rozhodnutí, soud rozhodne o jeho opětovném vyloučení až na 10 let (§ 67 odst. 1 ZOK). V tomto případě je diskrece soudu při určování délky trvání překážky umožněna.

S porušením zákazu výkonu funkce je spojen i další následek, který spočívá v ručení za splnění všech povinností obchodní korporace, které vznikly v době, kdy člen statutárního orgánu vykonával tuto funkci přes zákaz činnosti (§ 66 odst. 2 ZOK), přičemž člen statutárního orgánu bude ručit i za ty závazky, které nevznikly z jeho iniciativy. Institut ručení by tak měl odradit od porušení zákazu výkonu funkce, neboť tato sankce může značně zasáhnout do majetkových poměrů vyloučeného člena statutárního orgánu. Nicméně se nabízí otázka, zda je úprava efektivní. Podstatný problém spatřuji v neexistenci veřejného rejstříku diskvalifikací, ze kterého by bylo zřejmé, kdo a v jakém rozsahu byl diskvalifikován. Ačkoliv zákon stanoví, že zánik funkce oznámí soud, který o vyloučení rozhodl, soudu, který vede obchodní rejstřík,¹⁷⁸ nelze předpokládat, že by byl veden v obchodním rejstříku seznam diskvalifikovaných osob. Spíše se lze domnívat, že rejstříkový soud pouze provede výmaz člena statutárního orgánu z dotčené obchodní korporace. Z tohoto důvodu, věřitel, který by mohl z titulu ručení požadovat plnění po diskvalifikované osobě, mnohdy o existenci diskvalifikace člena statutárního orgánu nebude vědět.

Na rozdíl od právní úpravy obsažené v obchodním zákoníku, dle které byla nejvyššímu orgánu korporace ponechána možnost zvolení vyloučeného člena statutárního orgánu do funkce, popřípadě jeho potvrzení ve funkci,¹⁷⁹ zákon o obchodních korporacích přiznává takovou kompetenci pouze soudu. Insolvenční

¹⁷⁷ HURYCHOVÁ, (KULHÁNKOVÁ), K. Diskvalifikace z výkonu funkce v komparativním pohledu. *Obchodní právo*. 2014, č. 8, s. 324-331. ISSN 1210-8278.

¹⁷⁸ § 66 odst. 1 ZOK.

¹⁷⁹ Dle ust. § 381 odst. 5 ObchZ překážka výkonu funkce odpadla pokud byla osoba, na jejíž straně se vyskytuje, zvolena nebo jmenována do funkce se souhlasem dvou třetin hlasů společníků přítomných na valné hromadě a příslušný orgán byl na existenci této překážky upozorněn. Popřípadě dle ust. § 381 odst. 6 ObchZ mohla být volba člena statutárního orgánu v případě vzniku překážky potvrzena.

soud může v řízení o diskvalifikaci, za předpokladu kumulativního splnění zákonných podmínek, rozhodnout, že člen statutárního orgánu upadnuvší obchodní korporace, může zůstat členem statutárního orgánu jiné korporace, pokud je tento zároveň členem statutárního orgánu jiné korporace (§ 67 odst. 2 ZOK). Dotčený člen statutárního orgánu bude muset v řízení o vyloučení prokázat, že jeho *dosavadní výkon funkce* v příslušné obchodní korporaci *neodůvodňuje vyloučení z výkonu funkce*, tedy že v rámci výkonu této funkce neporušoval své povinnosti. Zároveň musí člen statutárního orgánu prokázat, že by jeho vyloučení mohlo vést *k poškození oprávněných zájmů korporace nebo jejích věřitelů*, tedy že tuto funkci nemůže odpovídajícím způsobem vykonávat někdo jiný. Ustanovení § 63 odst. 3 ZOK umožňuje zahájení samostatného řízení před soudem o udělení souhlasu s výkonem funkce člena statutárního orgánu jiné obchodní korporace než té, které se týkalo původní řízení o vyloučení, přičemž dodatečné zrušení zákazu obsaženého v rozhodnutí o vyloučení je možné pouze ve vztahu k jiným obchodním korporacím, v nichž člen již působil jako člen statutárního orgánu před jeho vyloučením.¹⁸⁰ Tedy, na rozdíl od obchodního zákoníku, vyloučený člen statutárního orgánu nebude moci vykonávat funkci v nové korporaci, v níž nikdy nepůsobil. Řízení o udělení souhlasu se zahájí na návrh vyloučeného člena statutárního orgánu nebo dotčené obchodní korporace. Jestliže soud výjimku členovi statutárního orgánu udělí, přestává působit překážka výkonu funkce ve vztahu k dotčené korporaci. Souhlasím s I. Štenglovou,¹⁸¹ že takové rozhodnutí soudu bude působit *ex tunc* a že se bude na vyloučenou osobu hledět tak, jako kdyby jí funkce člena statutárního orgánu v dotčené jiné obchodní korporaci nikdy nezanikla.

Je zřejmé, že nová právní úprava přinesla do regulace vyloučení z funkce několik podstatných změn. Uvítat lze především rozhodování o diskvalifikaci a o výjimkách z vyloučení výkonu funkce výlučně soudem. Pozitivní posun spatřuji rovněž v tom, že vyloučený člen statutárního orgánu nebude moci po stanovenou dobu vykonávat funkci v nové obchodní korporaci, a v institutu ručení při porušení zákazu vyloučení. Nicméně, jak bylo popsáno výše, lze i v nové úpravě nalézt řadu nejasností, které patrně vyřeší judikatura či novelizace.

¹⁸⁰ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. A KOL. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I díl. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 580. ISBN 978-80-7478-537-5

¹⁸¹ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 164. ISBN 978-80-7400-480-3.

5.3 Ručení členů statutárního orgánu při úpadku obchodní korporace

Zákon o obchodních korporacích zakotvuje dva nové případy ručení, a to již zmíněný případ ručení v případě porušení zákazu vyloučení z výkonu funkce a ručení pro porušení povinnosti odvracet úpadek obchodní korporace. Nově ručení nevzniká přímo ze zákona, nýbrž vzniká na základě konstitutivního rozhodnutí soudu, čímž se nový institut ručení výrazně odlišuje od právní úpravy obsažené v obchodním zákoníku (§ 194 odst. 6 ObchZ).

Dle předchozí právní úpravy bylo předpokladem zákonného ručení způsobení škody členem statutárního orgánu korporaci porušením povinnosti při výkonu funkce,¹⁸² a to tehdy, pokud tato škoda nebyla členem statutárního orgánu uhrazena, a věřitelé nemohli dosáhnout uspokojení své pohledávky z majetku korporace pro její platební neschopnost, nebo z důvodu, že korporace zastavila platby. Zároveň byl rozsah ručení členů statutárního orgánu za závazky korporace ve vztahu k třetím osobám omezen rozsahem jejich odpovědnosti za škodu vzniklou z porušení povinností při výkonu funkce.¹⁸³ Ručení při úpadku obchodní korporace podle ZOK představuje tedy navíc novum v tom ohledu, že se jedná o první případ v českém právním řádu, kdy lze založit neomezené ručení členů statutárního orgánu za dluhy korporace, což představuje pro členy statutárního orgánu hrozbu značného majetkového postihu.¹⁸⁴

Nová právní úprava se částečně inspirovala britským konceptem wrongful trading spočívajícím v povinnosti statutárního orgánu uhradit určitou částku do majetkové podstaty korporace, pokud statutární orgán přes hrozící úpadek korporace pokračuje v činnosti korporace. Smyslem této sankce je kompenzovat věřitelům škodu, která vznikla nezákonným jednáním členů statutárního orgánu při výkonu funkce a jejíž výše by měla odpovídat částce, o niž se majetek korporace v důsledku takového jednání členů statutárního orgánu snížil.¹⁸⁵

¹⁸² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. června 2011, sp.zn. 26 Cdo 4849/2008.

¹⁸³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. května 2012, sp.zn. 23 Cdo 4240/2010.

¹⁸⁴ BOGUSKÝ, P. Ručení členů statutárního orgánu za dluhy obchodní korporace pro porušení povinnosti usilovat o odvrácení jejího úpadku. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 11-12, s. 313. ISSN 1213-5313. [online] [cit. 7. března 2015]. Dostupné z:

http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/obchodni-pravo/art_8818/ruceni-clenu-statutarniho-organu-za-dluhy-obchodni-korporace-pro-poruseni-povinnosti-usilovat-o-odvraceni-jejeho-upadku.aspx

¹⁸⁵ GOODE, R. *Principles of Corporate Insolvency Law*. London: Sweet & Maxwell/Thomson Reuters, 2011, s. 640. ISBN 978-0-414-04787-7. Dostupné z:

http://books.google.cz/books/about/Principles_of_Corporate_Insolvency_Law.html?id=mtK4kQIhEowC&redir_esc=y.

5.3.1 Vznik ručitelského vztahu

Soud bude o ručení rozhodovat ve sporném řízení, přičemž příslušným soudem k rozhodnutí bude soud v občanském soudním řízení. Ručení může soud nařídít pouze při splnění třech podmínek, existuje-li rozhodnutí o úpadku korporace, věděl-li nebo mohl-li a měl-li vědět člen statutárního orgánu o hrozícím úpadku korporace¹⁸⁶ a neučinil-li v rozporu s péčí řádného hospodáře za účelem odvrácení hrozícího úpadku vše potřebné a rozumně předpokladatelné (§ 68 odst. 1 ZOK). Lze konstatovat, že zákon zakládá zvláštní povinnost členů statutárního orgánu usilovat o odvrácení úpadku korporace, přičemž porušení této povinnosti je možno chápat jako speciální případ porušení povinnosti péče řádného hospodáře.¹⁸⁷ Jaká vhodná opatření by měl statutární orgán učinit, zákon nestanoví. Zpravidla by tato opatření měla zahrnovat alespoň snižování nákladů, zajištění odborného poradenství v oblasti krizového řízení, analýzu výkonnosti jednotlivých částí závodu, omezování ztrátových provozů.¹⁸⁸ Činnost statutárního orgánu by tedy měla směřovat k zabránění zhoršování finanční situace korporace. Jako možné řešení se také může nabízet podání insolvenčního návrhu na zahájení insolvenčního řízení z důvodu hrozícího úpadku, popřípadě podání návrhu na moratorium.

Důkazní břemeno bude nést člen statutárního orgánu, který bude muset prokázat, že jednal s péčí řádného hospodáře a doložit, jakými opatřeními usiloval o odvrácení úpadku, přičemž ručením není sankcionována samotná skutečnost, že se obchodní korporace ocitla v úpadku, nýbrž to, že jeho členové nevyvinuli dostatečnou snahu k odvrácení úpadku. Rozhodnutí soudu o založení ručení se bude vztahovat jak na stávající, tak i na bývalé členy statutárního orgánu. Jedinou výjimkou zabraňující aplikaci ručení jsou krizoví manažeři, kteří byli do funkce prokazatelně ustanoveni za účelem odvrácení úpadku nebo jiné nepříznivé hospodářské situace korporace za podmínky, že svou funkci vykonávali s péčí řádného hospodáře (§ 68 odst. 2 ZOK).

¹⁸⁶ Ručení se bude vztahovat i na situace, kdy člen statutárního orgánu poruší povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, byla-li korporace již v úpadku.

¹⁸⁷ ČERNÁ, S. Ještě k ručení vlivné a ovládající osoby za porušení povinnosti odvracet hrozící úpadek. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 6, s. 169. ISSN 1213-5313.

¹⁸⁸ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. A KOL. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I díl. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 583. ISBN 978-80-7478-537-5.

5.3.2 Rozsah ručení

Soud bude při určení rozsahu ručení vázán návrhem na založení ručení při úpadku, k jehož podání je aktivně legitimován insolvenční správce nebo věřitelé korporace. S ohledem na skutečnost, že zákon nezuzuje rozsah aktivně legitimovaných věřitelů, na ty, kteří si přihlásili pohledávku do insolvenčního řízení, a že řízení o ručení není součástí insolvenčního řízení, dovozují, že aktivně legitimován bude každý věřitel bez ohledu na to, zda si přihlásil pohledávku do insolvenčního řízení. Tím je dána možnost domoci se svých pohledávek i těm věřitelům upadnuvší obchodní korporace, kteří z jakéhokoliv důvodu promarnili prekluzivní lhůtu k jejich přihlášení v insolvenčním řízení.¹⁸⁹ Na druhou stranu se domnívám, že ručení při úpadku lze chápat spíše jako zajišťovací institut, jehož smyslem je zajistit dluhy korporace.¹⁹⁰ Z tohoto důvodu by člen statutárního orgánu - ručitel mohl odepřít plnění věřiteli dle § 2022 NOZ, neboť ten zavinil, že pohledávka nemůže být uspokojena dlužníkem (korporací), když svoji pohledávku nepřihlásil do insolvenčního řízení.

Vzhledem ke skutečnosti, že zákon nestanoví, za splnění jakých povinností a vůči kterým věřitelům by měli členové statutárního orgánu ručit, vystává v souvislosti s úpravou ručení mnoho problematických otázek. Bude-li návrhatelem insolvenční správce, patrně rozsah ručení stanovený v žalobním petitu bude vycházet ze seznamu přihlášených pohledávek v insolvenčním řízení. Dovolím si nesouhlasit s názorem, že by soud vydal pouze výrok zakládající ručení, od kterého by mohli všichni věřitelé odvodit právo vůči žalovanému členovi statutárního orgánu,¹⁹¹ když by takové rozhodnutí bylo neurčité a nevymahatelné. Pokud podá návrh jeden z věřitelů obchodní korporace, bude se moci domáhat založení ručení v rozsahu pohledávky, kterou má vůči korporaci. Ostatní věřitelé pak mohou ke sporu se souhlasem věřitele (žalobce) přistoupit,¹⁹² nebo mohou podat vlastní návrh. Dle mého soudu nelze souhlasit s P. Boguským, že lze založit ručení členů statutárního orgánu za splnění všech povinností obchodní korporace vůči všem jejím věřitelům, byť by návrh měl být podán pouze

¹⁸⁹ VRBA M., ŘEHÁČEK O. Nová úprava obchodních korporací a některé její souvislosti s insolvenčním právem. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 10, s. 360. ISSN 1210-6410

¹⁹⁰ V případě, že by bylo ručení při úpadku chápáno jako sankční nástroj, postihující členy statutárního orgánu za jednání v rozporu s péčí řádného hospodáře, by pravidlo v § 2022 NOZ zřejmě nebylo zohledněno.

¹⁹¹ LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. A KOL. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I díl. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 581-582. ISBN 978-80-7478-537-5.

¹⁹² § 92 odst. 1 OSŘ.

jedním z nich.¹⁹³ Svůj názor opírám o skutečnost, že soud bude vždy vázán návrhem na založení ručení při úpadku a nebude možné rozhodnutím založit ručení k pohledávce, která nebude uvedena v žalobním petitu návrhu, a jejíž existence nebude v řízení prokázána.

5.3.3 Akcesorita ručitého vztahu

Ručitelský závazek člena statutárního orgánu je vůči závazku mezi obchodní korporací a věřitelem závazkem akcesorickým. Ručení zaniká zánikem dluhu, který zajišťuje. Nicméně ručení nezaniká pro zánik právnické osoby, která je dlužníkem.¹⁹⁴ Člen statutárního orgánu bude tedy ručit za dluhy obchodní korporace i po jejím zániku v případě, že ručení bylo založeno před zánikem korporace. S ohledem na skutečnost, že jednou z podmínek vzniku ručení, je rozhodnutí o úpadku korporace, soud bude moci vydat rozhodnutí o založení ručení člena statutárního orgánu nejdříve poté, co rozhodnutí o úpadku nabude právní moci. Na základě ustanovení § 311 IZ stanovujícího, že dojde-li v důsledku zrušení konkursu podle § 308 odst. 1 písm. c) a d) IZ ke zrušení a zániku dlužníka, který je právnickou osobou, neuspokojené pohledávky zanikají, nebudou-li uspokojeny ze zajištění, lze dospět k závěru, že rozhodnutí zakládající ručení může být učiněno nejpozději do nabytí právní moci usnesení rejstříkového soudu o výmazu obchodní korporace z obchodního rejstříku.¹⁹⁵

Jestliže rozhodnutí zakládající ručení člena statutárního orgánu nabude právní moci, je tento člen povinen uspokojit pohledávky věřitele, pokud je obchodní korporace nesplní. Ve chvíli, kdy člen statutárního orgánu z titulu svého ručení uspokojí pohledávku věřitele, přebírá tuto pohledávku a stává se věřitelem korporace. V případě, že byla pohledávka věřitelem přihlášena v insolvenčním řízení, člen statutárního orgánu - ručitel může nastoupit do insolvenčního řízení místo uspokojeného věřitele.¹⁹⁶ Problém může nastat v situaci, kdy věřitel svou pohledávku do insolvenčního řízení nepřihlásil. Člen statutárního orgánu (ručitel), sice může svou pohledávku za úpadcem přihlásit jako podmíněnou, ale může tak

¹⁹³ BOGUSKÝ, P. Ručení členů statutárního orgánu za dluhy obchodní korporace pro porušení povinnosti usilovat o odvrácení jejího úpadku. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 11-12, s. 313. ISSN 1213-5313.

¹⁹⁴ § 2026 NOZ.

¹⁹⁵ VRBA M., ŘEHÁČEK O. Nová úprava obchodních korporací a některé její souvislosti s insolvenčním právem. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 10, s. 360. ISSN 1210-6410.

¹⁹⁶ § 183 odst. 3 IZ.

učinit pouze ve lhůtě 2 měsíců od rozhodnutí o úpadku.¹⁹⁷ Je pochybné, zda člen statutárního orgánu (ručitel) může v této lhůtě přihlásit svou podmíněnou pohledávku, když právní skutečností, s níž se pojí její vznik, je až konstitutivní rozhodnutí soudu, které v tomto období zpravidla nikdy vydáno nebude a dotýčný člen statutárního orgánu je tlačěn k tomu, aby přihlašoval neexistující pohledávku, neboť v opačném případě jeho případný nárok nikdy nebude ani zčásti uspokojen.¹⁹⁸ Domnívám se, že by takto přihlášená podmíněná pohledávka byla odmítnuta soudem¹⁹⁹ či popřena na přezkumném jednání insolvenčním správcem, když nebude existovat právní důvod přihlášené pohledávky a nárok člena statutárního orgánu (ručitele) tak nebude moci být uspokojen. I z tohoto důvodu se přikláním k aplikaci výše uvedeného ustanovení § 2022 NOZ, dle kterého by byla dána možnost členovi statutárního orgánu odepřít plnění věřiteli, který nepřihlásil pohledávku do insolvenčního řízení.

5.3.4 Souběh povinnosti k náhradě škody dle § 99 IZ a ručení dle § 68 ZOK

Ustanovení upravující založení ručení při úpadku předchází z časového pohledu přímé delikt ní odpovědnosti členů statutárního orgánu za podání pozdního insolvenčního návrhu. Člen statutárního orgánu může porušit povinnost vyplývající z obou ustanovení, a to v situaci, kdy neučiní v rozporu s péčí hospodáře za účelem odvrácení úpadku korporace vše potřebné a rozumně předpokladatelné, ačkoliv věděl nebo měl a mohl vědět, že je korporace v hrozícím úpadku, a následně se v důsledku takového jednání korporace ocitne v úpadku, přičemž člen statutárního orgánu nepodá insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl o úpadku korporace. Logicky věřitelé mohou uplatňovat nároky vůči statutárnímu orgánu z titulu jejich odpovědnosti vyplývající z obou právních předpisů. Dle mého soudu, bude pro věřitele výhodnější domáhat se úhrady pohledávek z titulu ručení, když nárok budou moci uplatnit již po zjištění úpadku korporace. Náhrady škody nebo jiné újmy způsobené pozdním podáním insolvenčního návrhu (popř. jeho nepodáním) se bude moci věřitel domáhat zpravidla až po skončení insolvenčního řízení, neboť dříve nebude vědět, v jaké míře bude uspokojen z majtkové podstaty dlužníka.

¹⁹⁷ § 136 odst. 2 písm. d) IZ

¹⁹⁸ VRBA M., ŘEHÁČEK O. Nová úprava obchodních korporací a některé její souvislosti s insolvenčním právem. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 10, s. 360. ISSN 1210-6410

¹⁹⁹ § 188 odst. 2 IZ

Domnívám se, že pokud by pohledávka věřitele byla uhrazena členem statutárního orgánu z titulu ručení v průběhu insolvenčního řízení, tak je věřitel povinen vzít svou přihlášku pohledávky zpět. V důsledku zpětvzetí přihlášky pohledávky účast věřitele v insolvenčním řízení končí, tedy nepochybně takový věřitel nebude aktivně legitimován k podání žaloby o náhradu škody dle § 99 IZ. V situaci, kdy se věřitel bude nejprve žalobou domáhat náhrady škody nebo jiné újmy způsobené pozdním podáním insolvenčního návrhu, kterou bude moci podat až po skončení insolvenčního řízení, nebude dle mého názoru mít smysl podávat současně návrh na založení ručení.²⁰⁰ Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že ačkoliv členem statutárního orgánu mohou být porušeny (a zpravidla, dle mého soudu, budou porušeny) obě povinnosti vyplývající jak z ust. § 99 IZ, tak z ust. § 98 ZOK, bude věřitelem uplatněn nárok pouze na základě jednoho právního předpisu.

Novou právní úpravu lze hodnotit pozitivně, pokud jde o posílení postavení věřitelů, kteří se mohou při splnění zákonných podmínek žalobou u soudu domáhat založení vzniku ručení u členů statutárního orgánu, kteří budou za závazky korporace ručit neomezeně. Nebude tak docházet k problematické situaci spočívající v tom, že věřitelé neměli mnohdy možnost se dozvědět o škodě způsobené členem statutárního orgánu a nemohli se splnění závazku z titulu ručení členů statutárního orgánu domáhat. Nicméně zákonná ustanovení upravující ručení členů při úpadku vyvolávají řadu aplikačních nejasností, které jsem rozebrala výše. Osobně se domnívám, že by bylo vhodnější inspirovat se britskou úpravou a dát přednost před ručením vůči věřitelům při úpadku korporace sankci spočívající v uložení povinnosti členovi statutárního orgánu poskytnout plnění ve prospěch majetkové podstaty korporace, když toto řešení spatřuji méně komplikovaným. Zároveň by pohledávky věřitelů byly (z části) uspokojeny v průběhu insolvenčního řízení a věřitelé by tak nemuseli vymáhat své pohledávky z titulu ručení v občanském soudním řízení.

²⁰⁰ Navíc pokud by došlo v důsledku zrušení konkursu podle § 308 odst. 1 písm. c) a d) ke zrušení a zániku dlužníka, který je právnickou osobou, neuspokojené pohledávky zanikají, nebudou-li uspokojeny ze zajištění, tak by věřitel musel podat návrh na založení ručení nejpozději do nabytí právní moci usnesení rejstříkového soudu o výmazu obchodní korporace z obchodního rejstříku.

6. Odpovědnost statutárních orgánů za škodu v souvislosti s úpadkem podle občanského zákoníku

V důsledku přijetí nové právní úpravy soukromého práva upravují postavení a charakteristiku a odpovědnost statutárního orgánu dva právní předpisy, občanský zákoník, který upravuje obecné instituty vztahující se na všechny právnické osoby a zákon o obchodních korporacích upravující především postavení a odpovědnost u jednotlivých obchodních korporací.

6.1 Postavení profesionálů a odpovědnost za škodu způsobenou informací nebo radou

Občanský zákoník nově zakotvuje v § 5 odst. 1 povinnost jednat se znalostí a pečlivostí v případě, že se osoba veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu (dále jen též „odborník“). Stavem se rozumí skupina lidí, kterou sice nelze označit jako skupinu příslušníků určitého povolání, ale u nichž se rovněž předpokládají zvláštní znalosti, vlastnosti nebo schopnosti²⁰¹. Lze konstatovat, že režim § 5 odst. 1 NOZ bude dopadat na příslušníky jakékoliv profese, v nejširším slova smyslu, jejíž výkon předpokládá určité odborné znalosti, dovednosti či schopnosti²⁰². Obchodní korporace bude nepochybně s ohledem na skutečnost, že nezbytnou podmínkou vzniku korporace je získání oprávnění k podnikatelské činnosti, vždy vystupovat jako odborník.

Obchodní korporace bude odpovídat za škodu způsobenou informací nebo radou, jestliže bude vystupovat jako odborník, který poskytne za odměnu radu nebo informaci v záležitosti svého vědění nebo dovednosti a taková informace bude neúplná nebo nesprávná anebo rada bude škodlivá (§ 2950 věta první NOZ). Úplnou a správnou informací se rozumí určité relevantní sdělení, které nezamlčuje žádnou podstatnou skutečnost. Za škodlivou radu lze označit takovou radu, u které při vynaložení odborné péče nešlo rozumně očekávat s ohledem a

²⁰¹ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. s. 36. [online] [cit. 14. března 2015]. Dostupné z:

http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/OZ_Duvodova_zprava_11042011.pdf.

²⁰² LAVICKÝ, P. A KOL. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, 2400 s. ISBN 978-80-7400-529-9.

účel a dobu, ve které byla učiněna, že povede k očekávanému cíli.²⁰³ Skutečnost, zda je informace neúplná nebo nesprávná nebo rada škodlivá, by se měla posuzovat k okamžiku poskytnutí takové informace nebo rady. Odpovědnost za škodu vznikne, i když nebude za radu nebo informaci poskytnuta peněžní úplata, ale bude za ni očekávána nějaká výhoda (např. budoucí provize, udržení dobrého klienta). Zákon neposkytuje odpověď na otázku, zda je odpovědnost za škodu způsobenou informací nebo radou odpovědností subjektivní či objektivní, názory odborné literatury se rovněž rozcházejí.²⁰⁴ Osobně souhlasím s R. Pavlů a J. Baierem,²⁰⁵ že se jedná o subjektivní odpovědnost, když by bylo značně nestandardní, aby zákon konstruoval zcela objektivní odpovědnost za výsledek, bez možnosti liberace. Dle mého soudu, vznikne-li škoda v důsledku poskytnutí škodlivé rady nebo neúplné či nesprávné informace a zároveň by tímto jednáním korporace došlo k porušení smluvní povinnosti, dojde k souběhu odpovědností za škodu podle § 2950 a § 2913 NOZ, kdy bude na volbě poškozeného, kterou z odpovědností uplatní.

Jestliže by statutární orgán poskytl za odměnu třetí osobě škodlivou radu nebo neúplnou nebo nepravdivou informaci, bude za způsobenou škodu odpovídat korporace. Ocitne-li se korporace po vzniku škody způsobené radou nebo informací v úpadku, bude třetí osoba (poškozený) oprávněna si svou pohledávku z titulu náhrady škody přihlásit v insolvenčním řízení. Korporace bude odpovídat za škodu způsobenou radou nebo informací i v probíhajícím insolvenčním řízení, pakliže by statutární orgán jednal za korporaci a takovou škodu by třetí osobě způsobil. Statutární orgán sice nebude odpovídat za způsobenou škodu přímo, ale nepochybně nebude jednat při výkonu své funkce s péčí řádného hospodáře a bude tak odpovídat korporaci za škodu, kterou jí svým jednáním způsobil.

6.2 Péče řádného hospodáře a podnikatelský úsudek

Pojem péče řádného hospodáře byl v přecházející právní úpravě obsahově vykládán zejména judikaturou a právní naukou, když obchodní zákoník

²⁰³ PAVLŮ R., BAIER, J. Odpovědnost za škodu způsobenou informací nebo radou dle § 2950 NOZ. *Rekodifikace & Praxe*. 2014, č. 5, s. 8. ISSN 1805-6822.

²⁰⁴ Autoři komentáře uvádějí, že se zavinění nevyžaduje. HULMÁK, M. A KOL. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 1676. ISBN 978-80-7400-287-8.

²⁰⁵ PAVLŮ R., BAIER, J. Odpovědnost za škodu způsobenou informací nebo radou dle § 2950 NOZ. *Rekodifikace & Praxe*. 2014, č. 5, s. 7. ISSN 1805-6822.

neobsahoval dostatečný výklad tohoto pojmu.²⁰⁶ Naproti tomu při výkladu pojmu dle nové právní úpravy je nutné aplikovat jak ustanovení občanského zákoníku, které vymezuje jako dvě základní složky pojmu řádnou péči a loajalitu, tak ustanovení zákona o obchodních korporacích, které zakotvuje pravidlo podnikatelského úsudku a objektivní standard předepsané péče. Účelem standardu péče řádného hospodáře je překonat protichůdnost zájmů korporace a členů statutárního orgánu a motivovat je k tomu, aby svoje znalosti, schopnosti, zkušenosti i úsilí využívali v maximální míře ve prospěch rozvoje korporace.²⁰⁷

Výkonem funkce člena statutárního orgánu v souladu s kritériem péče řádného hospodáře se rozumí povinnost výkonu funkce s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí (§ 159 odst. 1 NOZ). Povinnost loajality spočívá v tom, že členové statutárního orgánu jsou povinni se při výkonu funkce řídit zájmy korporace a nemohou prosazovat své individuální zájmy na úkor zájmu celé korporace.²⁰⁸ Povinnost loajality zahrnuje jak aktivní složku, představující požadavek, aby člen statutárního orgánu přistupoval k záležitostem korporace svědomitě o odpovědně s odhodláním hájit zájmy korporace, tak složku pasivní spočívající ve zdržení se jakéhokoli jednání, kterým byl mohl ohrozit zájmy korporace.²⁰⁹ Při vymezení povinnosti jednat s řádnou péčí se aplikuje § 51 odst. 1 ZOK, dle kterého pečlivě a s potřebnými znalostmi jedná ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu korporace. V uvedeném ustanovení je zachyceno tzv. pravidlo podnikatelského úsudku (business judgment rule), které je v českém právu formulováno prvně.²¹⁰ Na základě pravidla podnikatelského úsudku klade zákon důraz na rozhodovací proces, nikoli na vlastní výsledek rozhodnutí. Z tohoto důvodu, nebude nést člen statutárního orgánu při výkonu své

²⁰⁶ V § 194 odst. 5 ObchZ bylo pouze stanoveno, že členové představenstva jsou povinni vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře.

²⁰⁷ POKORNÁ, J. K některým otázkám právního postavení členů představenstva akciové společnosti. In LASÁK, J., HAVEL, B. *Kompendium korporačního práva*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s.70, ISBN 978-80-7400-018-8.

²⁰⁸ BROULÍK, J. Pravidlo podnikatelského úsudku a riziko. *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 6, s. 161. ISSN 1213-5313.

²⁰⁹ Dočkal, T. Odpovědnost členů orgánu společnosti za porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře a povinností loajality. In VRBA M. (ed.) *Odpovědnost a ručení v právu obchodních společností*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2013, 51. ISBN 978-80-87146-78-1.

²¹⁰ Nicméně judikatura dovodila pravidlo podnikatelského úsudku i bez výslovného zákonného ustanovení. Např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. března 2011, sp.zn. 29 Cdo 4276/2009.

funkce v rozhodovacím procesu odpovědnost za případný nepříznivý výsledek svého rozhodnutí, jestliže bude jednat se zákonem požadovanou péčí. Nicméně je třeba zdůraznit, že pravidlo podnikatelského úsudku se aplikuje pouze na složku řádné péče, nikoli na složku loajality. Taková limitace uplatnění pravidla podnikatelského úsudku je v souladu se zahraniční doktrínou, podle které členové orgánů plně odpovídají za porušení povinnosti loajálního jednání.²¹¹ Zakotvení pravidla podnikatelského úsudku lze jenom uvítat, neboť se statutární orgán nebude muset obávat, že by odpovídal za přijetí rizikového rozhodnutí, které by mohlo přinést korporaci nepříznivý výsledek. Jednání člena statutárního orgánu tak bude efektivnější, když bude tento moci přijímat rozhodnutí v nejlepším zájmu korporace, což v konečném důsledku může přinést korporaci větší zisk.

Zákon stanoví domněnku, že jedná nedbale ten, kdo není péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodil z toho pro sebe důsledky. Právní úprava tak reaguje na situaci, kdy funkci člena statutárního orgánu vykonává osoba, která na výkon funkce nestačí, ač si toho musí být vědoma. Jestliže taková osoba způsobí korporaci škodu, bude se mít za to, že jednala v rozporu s péčí řádného hospodáře. Dotčené ustanovení je způsobilé tvrdě dopadnout na osoby v pozicích tzv. bílých koní, kterým se bude obtížně prokazovat, že na jejich straně při přijetí funkce člena statutárního orgánu nedbalost nebyla, neboť tyto osoby často ani nejsou schopny rozpoznat, jaké jsou obvyklé povinnosti osob v obdobném postavení.²¹²

Požadavek na míru kvality péče řádného hospodáře může mít dvě podoby, je možné poměřovat všechny povinné podle jednoho standardu (objektivní přístup), nebo každého povinného zvlášť podle jeho schopností a péče, kterou on sám vynakládá na své vlastní záležitosti (subjektivní přístup).²¹³ Ve stávající právní úpravě se uplatní objektivní přístup, přičemž je nově konstruován koncept rozumně pečlivé osoby. Při posouzení, zda člen orgánu jednal s péčí řádného hospodáře, se tedy vždy přihlédne k péči, kterou by v obdobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba, byla-li by v postavení člena statutárního orgánu (§ 52 odst. 1 ZOK). Nicméně se nabízí zajímavá otázka, pokud člen statutárního orgánu

²¹¹ HÁMORSKÁ, A. Povinnost členů orgánů obchodních korporací jednat s péčí řádného hospodáře po rekodifikaci, *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 9, s. 250. ISSN 1213-5313.

²¹² BALÝOVÁ, L. Péče řádného hospodáře ve volených orgánech obchodních korporací ve světle rekodifikace. *Obchodněprávní revue*. 2014, č. 7-8, s. 212. ISSN 1213-5313.

²¹³ SIGMUNDOVÁ, M. A KOL. *Péče řádného hospodáře v širším kontextu českého soukromého práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s. 37. ISBN 9788073804114.

vynaloží při výkonu funkce takovou péči, jakou by vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba, bude to vždy znamenat, že své povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře dostál? Dle mého soudu, tomu tak vždy být nemusí. Jestliže bude členem statutárního orgánu osoba s určitými odbornými znalostmi (právník, účetní, technik apod.), tak by se mělo při výkonu funkce přihlídnout i k jeho odbornému a zkušenostnímu profilu. Kromě toho lze předpokládat, že společníci (akcionáři) korporace člena statutárního orgánu zvolili do funkce právě kvůli jeho odbornosti a bylo by nelogické, aby taková osoba neodpovídala za škodu způsobenou korporací, neuplatnila-li své odborné znalosti při výkonu funkce.

S porušením povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře je primárně spojena odpovědnost člena statutárního orgánu za škodu, kterou svým jednáním způsobí korporaci. Zároveň v případě neuhrazení způsobené škody korporaci vzniká členovi statutárního orgánu zákonné ručení vůči věřitelům. Důkazní břemeno ohledně skutečnosti, zda člen statutárního orgánu jednal s péčí řádného hospodáře, nese tento člen. Nově je ovšem definováno hledisko spravedlivosti, které může vést k přenosu důkazní povinnosti ze žalovaného člena statutárního orgánu na obchodní korporaci.²¹⁴ Lze předpokládat, že se bude jednat o situaci důkazní nouze, ve které se ocitne člen statutárního orgánu bez svého zavinění (např. nemá přístup k dokumentaci, neboť mu skončilo funkční období). Na druhou stranu žalobce (obchodní korporace či věřitel) bude muset prokázat vznik škody, její výši a příčinnou souvislost mezi porušením povinnosti a škodou. V případném sporu tedy musí být nejdříve žalobcem prokázána skutečnost, že škoda vznikla v době, kdy člen statutárního orgánu vykonával funkci. Žalobce musí rovněž předložit soudu důkazy o existenci zákonných předpokladů pro vznik odpovědnosti za škodu. Následně dojde k přesunu důkazního břemene na člena statutárního orgánu.²¹⁵

Povinnost jednat s péčí řádného hospodáře je základním požadavkem pro výkon funkce člena statutárního orgánu. Jestliže člen statutárního orgánu přivede svým jednáním korporaci k úpadku, bude nepochybně vždy jednat v rozporu s péčí řádného hospodáře. Zákon sice připouští použití korektivu podnikatelského úsudku, ale dle mého soudu, jestliže statutární orgán přijme rizikové rozhodnutí

²¹⁴ HAMPEL, P. Statutární orgán a jeho základní povinnosti. *Rekodifikace & Praxe*. 2014, č. 11, s. 16. ISSN 1805-6822.

²¹⁵ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 4. září 2014, sp.zn. 101 VSPH 308/2014-80, (sp.zn. 36 ICm 3492/2013) ve věci sp.zn. KSPH 36 INS 14001/2013.

vedoucí k úpadku korporace, nejedná s péčí řádného hospodáře. Statutární orgán by tak neměl podstupovat riziko, které by pro korporaci bylo neúměrně velké, tedy riziko nepřijatelné, kdy nejvyšší míra rizika by se měla rovnat nejvyšší finanční ztrátě, kterou je schopna korporace přežít.²¹⁶ Na druhou stranu, skutečnost, že člen statutárního orgánu porušil svou povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, nemusí nutně vést k hrozícímu úpadku či k úpadku korporace. Takové jednání zakládá statutárnímu orgánu povinnost k náhradě škody vůči korporaci dle občanského zákoníku (případně ručení vůči věřitelům v rozsahu škody), přičemž se může jednat o porušení povinností nesouvisejících s insolvenčním řízením, nebo o porušení povinností týkajících se insolvenčního řízení (např. podání zjevně bezdůvodného insolvenčního návrhu). Zároveň náhrada škody způsobená korporaci statutárním orgánem může být vymáhána i v rámci insolvenčního řízení insolvenčním správcem, jestliže se korporace ocitne v úpadku a na její majetek je prohlášen konkurs.

²¹⁶ BROULÍK, J. Pravidlo podnikatelského úsudku a riziko. *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 6, s. 161. ISSN 1213-5313.

Závěr

Cílem diplomové práce byl podrobný rozbor odpovědnosti statutárních orgánů v případě porušení povinností za zákona o úpadku a zhodnocení právní úpravy odpovědnosti statutárních orgánů, která je obsažena v občanském zákoníku, v zákoně o obchodních korporacích a v insolvenčním zákoně. Nedílnou součástí práce bylo poukázání na změny, ke kterým došlo s přijetím zákona o obchodních korporacích.

Právní úprava odpovědnosti by měla motivovat statutární orgány k řádnému dodržování povinností a odradit je od nezákonného jednání. Každý člen statutárního orgánu je povinen jednat při výkonu své funkce s péčí řádného hospodáře, tedy s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Zákon nově zavedl pravidlo podnikatelského úsudku, kdy tuto změnu lze jenom uvítat. V případě, že je porušena povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, bude statutární orgán vždy odpovídat dle ust. § 159 odst. 3 občanského zákoníku za škodu, kterou způsobí korporaci, přičemž pokud škodu neuhradí, vznikne mu zákonné ručení v rozsahu způsobené škody vůči věřitelům. Pokud by člen statutárního orgánu opakovaně a závažně porušoval péči řádného hospodáře v posledních 3 letech, může soud rozhodnout o jeho vyloučení z výkonu funkce dle § 65 ZOK. Lze konstatovat, že statutární orgán je povinen při výkonu své funkce jednat tak, aby nepřivedl korporaci do úpadku. Dovodila jsem, že pokud člen statutárního orgánu přivede svým jednáním korporaci k úpadku, bude jednat nepochybně vždy v rozporu s péčí řádného hospodáře.

Nachází-li se korporace v hrozícím úpadku, je statutární orgán povinen její hrozící úpadek řešit, kdy se jako vhodné řešení může jevit podání návrhu na povolení moratoria dle insolvenčního zákona. Nicméně statutární orgán bude odpovídat za škodu nebo jinou újmu, kterou by porušením své povinnosti v době trvání moratoria způsobil věřiteli. Ze statistických údajů jsem zjistila, že statutární orgány korporací institut moratoria využívají výjimečně. Statutární orgán je rovněž povinen v době, kdy je korporace v hrozícím úpadku, učinit za účelem jeho odvrácení vše potřebné a rozumně předpokladatelné. Pokud by tak neučinil a korporace by se ocitla v úpadku, hrozí mu sankce vyplývající z ust. § 68 ZOK spočívající v založení neomezeného ručení za splnění závazků korporace. Domnívám se, že tato sankce by mohla být pro statutární orgány dostatečnou

motivací k dodržování zákonných povinností a především k odvracení hrozícího úpadku korporace.

Je logické, že ne vždy se podaří hrozící úpadek statutárnímu orgánu odvrátit a korporace se ocitne v úpadku. Insolvenční zákon v § 98 IZ zakládá povinnost statutárnímu orgánu podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl nebo při náležité pečlivosti měl dozvědět o úpadku korporace, a to při zjištění úpadku jak ve formě platební neschopnosti, tak předlužení. Zhodnotila jsem, že změna spočívající v povinnosti podat insolvenční návrh, je-li korporace předlužena, je přínosná, neboť se rozšířil okruh skutečností, ze kterých vyplývá povinnost pro statutární orgán podat insolvenční návrh, a tím dochází k větší ochraně věřitelů. Jestliže statutární orgán (včas) nepodá insolvenční návrh, odpovídá věřiteli za škodu nebo jinou újmu dle § 99 IZ, přičemž věřitel se náhrady škody může domáhat žalobou o náhradu škody, kterou zpravidla bude moci podat až po skončení insolvenčního řízení, nebo je-li škoda zřejmá, návrhem na nařízení předběžného opatření dle § 100 IZ již v průběhu insolvenčního řízení. Na základě analýzy judikatury jsem dospěla k názoru, že předběžné opatření, kterým by bylo uloženo statutárnímu orgánu, aby složil do úschovy u soudu přiměřenou peněžitou částku, je nařizováno soudy spíše výjimečně. Dle mého názoru, by měly soudy častěji za předpokladu naplnění zákonných podmínek nařizovat předběžná opatření dle § 100 IZ, neboť jen tímto způsobem bude statutární orgán motivován k podání včasného insolvenčního návrhu. Věřitel může nepochybně po skončení insolvenčního řízení podat žalobu o náhradu škody dle § 99 IZ. Nicméně se domnívám, že věřitel nebude po skončení insolvenčního řízení, které může trvat i několik let, k podání žaloby o náhradu škody motivován, když by mu vznikly v souvislosti s podáním žaloby další náklady s nejistou pravděpodobností žaloby na úspěch.

Úpadek korporace bude zjištěn insolvenčním soudem na základě podaného dlužnického či věřitelského insolvenčního návrhu. K podání insolvenčního návrhu by mělo motivovat statutární orgán rovněž ust. § 62 ZOK, dle kterého je statutární orgán povinen, je-li insolvenční řízení zahájeno na návrh věřitele, pokud jej k tomu vyzve správce, vydat prospěch získaný ze smlouvy o výkonu funkce za období 2 let zpět před právní mocí rozhodnutí. Statutární orgán tedy nebude povinen insolvenčnímu správci vydat prospěch, podá-li dlužnický insolvenční návrh, a to i v případě, pokud by ho podal opožděně. Dospěla jsem k závěru, že vzhledem k tomu, že statutární orgán odpovídá za opožděné podání insolvenčního

návrhu, zejména dle ust. 99 IZ, by bylo nepřiměřeně přísné stanovit další sankci spočívající ve vydání prospěchu.

Bez ohledu na skutečnost, zda statutární orgán podal nebo nepodal insolvenční návrh, insolvenční soud rozhodne o jeho vyloučení z výkonu funkce, vedl-li jeho výkon funkce k úpadku korporace. Domnívám se, že sankce v podobě diskvalifikace by mohla odradit členy statutárních orgánů od neuvážlivého řízení korporace. Porovnala jsem koncepci vyloučení člena statutárního orgánu z výkonu funkce dle obchodního zákoníku a zákona o obchodních korporacích, přičemž jsem došla k závěru, že nová právní úprava je efektivnější. Lze uvítat rozhodování o diskvalifikaci a o výjimkách z vyloučení výkonu funkce výlučně soudem. De lege ferenda bych navrhovala zavedení veřejného rejstříku diskvalifikací, ze kterého bude zřejmé, kdo a v jakém rozsahu byl diskvalifikován.

V neomezeném ručení členů statutárních orgánů za splnění závazků korporace spatřuji vůbec nejtvrďší sankci dopadající na odpovědnost statutárních orgánů, neboť je s ní spojena značná hrozba majetkového postihu. Ustanovení zcela jistě posiluje postavení věřitelů. Na druhou stranu právní úprava ručení při úpadku vyvolává příliš mnoho aplikačních nejasností, které, dle mého názoru, bude nutné odstranit novelou zákona. Zároveň se domnívám, že by bylo méně komplikovaným řešením dát přednost před ručením vůči věřitelům při úpadku korporace sankci spočívající v uložení povinnosti členovi statutárního orgánu poskytnout plnění ve prospěch majetkové podstaty korporace po vzoru britské úpravy. Také jsem nastínila řešení situace, kdy statutární orgán poruší povinnost vyplývající jak z ust. 99 IZ, tak z ust. § 68 ZOK, přičemž jsem dospěla k závěru, že ačkoliv členem statutárního orgánu mohou být porušeny obě povinnosti, bude věřitelem uplatněn nárok pouze na základě jednoho právního předpisu.

V rámci insolvenčního řízení může být rovněž vůči statutárnímu orgánu uplatněna žaloba o náhradu škody insolvenčním správcem. Statutární orgán je v případě úspěšného vymožení náhrady škody povinen zaplatit ve prospěch majetkové podstaty korporace částku odpovídající rozsahu škody. Dovodila jsem, že ačkoliv věřitel může nárok na náhradu škody vymáhat vůči statutárnímu orgánu z titulu ručení, bude leckdy efektivnější vymáhat náhradu škody insolvenčním správcem.

Obchodní korporace může v insolvenčním řízení vystupovat i na straně věřitele. Vzhledem ke skutečnosti, že insolvenční zákon stanoví za porušení povinností relativně přísné sankce, měl by statutární orgán jednající za korporaci

(věřitele) pečlivě zvážit jakýkoliv postup v insolvenčním řízení. Dle insolvenčního zákona za způsobenou škodu odpovídá ve většině případů věřitel, tedy korporace, proto nebude statutární orgán zpravidla odpovídat za své jednání přímo. Nicméně bude odpovídat za případné porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře.

Resumé

The master's thesis deals with the liability of statutory bodies of commercial corporations in case of breaching obligations in the Insolvency Act. The aim of the thesis is to analyze the responsibilities of statutory bodies arising from the civil code, the insolvency act and the commercial corporation act.

Statutory bodies must exercise their powers with reasonable duty of care, skill and diligence. If the statutory body's actions fall below basic standard of duty of care, skill and diligence, the statutory body may be held personally liable for damages to the company in accordance with the art. 159 section 3 of the civil code. The statutory bodies have duty to manage the company with the aim not to cause the insolvency of the company.

Statutory body is obligated to file an insolvency petition without undue delay after he learnt or with due diligence ought to have learnt about the insolvency of the company. In case the statutory body fails to file an insolvency petition, he shall be liable for the damages or other loss to the creditor which he caused by the violation of such obligation (according to the art. 99 of the insolvency act). If during the insolvency proceedings it is obvious that the creditor suffered damages, the insolvency court may order a preliminary measure by which the statutory body is imposed to pay an adequate amount. In general, the creditor can file an indictment for the damages, when the insolvency proceedings are finished, because before that time, the creditor cannot estimate the damages.

If the insolvency proceedings are initiated by the creditor, the statutory body is obligated to provide the benefits obtained from the company in last two years, in case he breaches his duty of care, skill and diligence (art. 62 of the commercial corporation act). The statutory body will be disqualified from being a company statutory body by court decision, if he causes the insolvency of the company. The article 63 and 64 of the commercial corporation act might as well be applied to former statutory bodies. For first time in the Czech law the unlimited liability for the debts of the company is grounded (art. 68 of the commercial corporation act). Only the court might decide on such measure if two conditions are fulfilled: the company was declared insolvent and the statutory body breached his duty of care, skill and diligence. However, the interpretation problems might arise from the lack of precision of the regulation.

The insolvency administrator is obliged to claim and enforce the debtor's receivables for the benefit of the assets. For that reason, he will file legal actions for damages which were caused by statutory bodies to the company.

The commercial corporation might also be a creditor in the insolvency proceedings. The creditor is obligated to proceed during the performance of his duties with due diligence and he is liable for damages or other loss caused by violation of his obligations or improper performance of his duty. In general the creditor (the commercial corporation) will be liable for damages. However, the statutory body will be liable for damages caused to the commercial corporation by breaching his duty of care, skill and diligence.

Seznam použité literatury, právních předpisů a jiných zdrojů

Použitá literatura

- BĚLOHLÁVEK, A. J. A KOL. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0.
- ČÁP, Z., JAHELKA, P., JOSKOVÁ, L., HEJDA, J. VANĚČKOVÁ, V. *Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 784 s. ISBN 978-80-7201917-5.
- ČERNÁ, S. *Obchodní právo. Akciová společnost*. 3 díl. Praha: ASPI, 2006, 360 s. ISBN 80-7357-164-1.
- ČERNÁ, S., PLÍVA S., A KOL. *Podnikatel a jeho právní vztahy*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, (Scripta iuridica; no. 13). Nakladatelství Eva Rozkotová, Beroun. 2013. 156 s. ISBN 978-80-87146-76-7.
- DAVIES, P. *Principles of modern company law*. 8th edition. London: Sweet & Maxwell/Thomson Reuters, 2008, 1343 s. ISBN 9780421949003.
- DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, 696 s. ISBN 978-80-7478-633-4.
- FINCH, V. *Corporate insolvency law: perspectives and principles*. 2nd edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2009, 867 s., ISBN 978-0-521-87810-4.
- GOODE, R. *Principles of Corporate Insolvency Law*. London: Sweet & Maxwell/Thomson Reuters, 2011, 835 s. ISBN 978-0-414-04787-7. [online] [cit. 12. března 2015]. Dostupné z: http://books.google.cz/books/about/Principles_of_Corporate_Insolvency_Law.html?id=mtK4kQlhEowC&redir_esc=y
- HÁSOVÁ, J. A KOL. *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 1504 s. ISBN 978-80-7400-555-8.
- HÁSOVÁ, J., MORAVEC, T. *Insolvenční řízení*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 280 s. ISBN 978-80-7400-459-9.
- HAVEL, B. *Obchodní korporace ve světle proměn: Variace na neuzavřené téma správy obchodních korporací*. Praha: Auditorium s.r.o., 2010, 196 s. ISBN 978-80-87284-11-7.
- HAVEL, B. A KOL. *Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou*. Ostrava: Sagit, 2012, 287 s. ISBN 978-80-7208-923-9.
- HEJDA, J. A KOL. *Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. 1. Vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 784 s. ISBN 978-80-7201-917-5.
- HULMÁK, M. A KOL. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 2072 s. ISBN 978-80-7400-287-8.
- KOZÁK, J., BUDÍN, P., DADAM, A., PACHL, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář*. 2 vydání. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2013, 1272 s. ISBN 978-80-7357-243-3.

- KNAPPOVÁ, M. *Povinnost a odpovědnost v občanském právu*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003, 255 s. ISBN 80-86432-55-6.
- LASÁK, J., HAVEL, B. *Kompendium korporálního práva*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, 237 s., ISBN 978-80-7400-018-8.
- LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. A KOL. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I díl. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, 1608 s. ISBN 978-80-7478-537-5.
- LAVICKÝ, P. A KOL. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, 2400 s. ISBN 978-80-7400-529-9.
- MARŠÍKOVÁ, J. A KOL. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, 864 s. ISBN 978-80-87576-80-9.
- PACHL, L. *Insolvenční zákon s judikaturou*. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2011, 484 s. ISBN 978-80-7357-675-2.
- PELIKÁNOVÁ, I. *Obchodní právo. 5 díl. Odpovědnost (s přihlédnutím k návrhu nového občanského zákoníku)*. Praha: Wolters Kluwer, a.s. 2012. 356 s. ISBN 978-80-7357-714-8.
- RICHTER, T. *Insolvenční právo*. Praha: ASPI, 2008, 471 s. ISBN 978-807-3573-294.
- RICHTER, O. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení. Komentář. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2014, 307 s. ISBN 978-80-7400-549-7.
- ŘEHÁČEK, O. *Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 199 s. ISBN 978-80-7400-346-2.
- SIGMUNDOVÁ, M. A KOL. *Péče řádného hospodáře v širším kontextu českého soukromého práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 149 s. ISBN 9788073804114.
- SVEJKOVSKÝ, J., DEVEROVÁ, L. A KOL. *Právnícké osoby v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 540 s. ISBN 978-80-7400-445-2.
- ŠILHÁN, J. *Náhrada škody v obchodních vztazích a možnosti její smluvní limitace*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, 170 s. ISBN 978-80-7400-393-6.
- ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3.
- VÍTEK, J. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer, a.s. 2012. 388 s. ISBN 978-80-7357-862-6.
- VRBA M. (ed.) *Odpovědnost a ručení v právu obchodních společností*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2013, 186 s. ISBN 978-80-87146-78-1.
- ZELENKA, J. A KOL. *Insolvenční zákon. Poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. Vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2008, 796 s. ISBN 978-80-7201-707-2.

Odborné články

- BALÝOVÁ, L. Péče řádného hospodáře ve volených orgánech obchodních korporací ve světle rekodifikace. *Obchodněprávní revue*. 2014, č. 7-8, s. 212. ISSN 1213-5313.
- BEJČEK, J. Principy odpovědnosti statutárních a dozorčích orgánů kapitálových společností. *Právní rozhledy*. 2007, č. 17, s. 613. ISSN 1210-6348.
- BOGUSKÝ, P. Ručení členů statutárního orgánu za dluhy obchodní korporace pro porušení povinnosti usilovat o odvrácení jejího úpadku. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 11-12, s. 313. ISSN 1213-5313. [online] [cit. 7. března 2015]. Dostupné z: http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/obchodni-pravo/art_8818/ruceni-clenu-statutarniho-organu-za-dluhy-obchodni-korporace-pro-poruseni-povinnosti-usilovat-o-odvraceni-jejeho-upadku.aspx
- BROULÍK, J. Pravidlo podnikatelského úsudku a riziko. *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 6, s. 161. ISSN 1213-5313.
- ČECH, P. Péče řádného hospodáře a povinnost loajality. *Právní rádce*. 2007, č. 3, s. 4-16.
- ČECH, P. a KOL. Právní jednání podnikatele. *Metodické aktuality*. 2013, č. 6, 64 s. ISSN 1211-4138
- ČERNÁ, S. Ještě k ručení vlivné a ovládající osoby za porušení povinnosti odvracet hrozící úpadek. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 6, s. 169. ISSN 1213-5313.
- DOČKAL, T. Odpovědnost členů orgánu společnosti za porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře a povinností loajality. In VRBA M. (ed.) *Odpovědnost a ručení v právu obchodních společností*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2013, 44-55. ISBN 978-80-87146-78-1.
- ELIÁŠ, K. Variabilita života a právní schémata (K souběhu pracovního poměru s členstvím ve statutárním orgánu obchodní korporace). *Obchodněprávní revue*. 2009, č.10 s. 271. ISSN 1213-5313.
- HÁMORSKÁ, A. Povinnost členů orgánů obchodních korporací jednat s péčí řádného hospodáře po rekodifikaci, *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 9, s. 250. ISSN 1213-5313.
- HAMPEL, P. Statutární orgán a jeho základní povinnosti. *Rekodifikace & Praxe*. 2014, č. 11, s. 15-18. ISSN 1805-6822.
- HAVEL, B. O kogentnosti, vypořádání újmy a ručení vlivné osoby ve světle nového soukromého práva. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 1, s. 13. ISSN 1213-5313.
- HAVEL, B. Postavení členů statutárních orgánů a jejich odpovědnost po 1. 1. 2014. *Právní rádce*. 2013, č. 5, s. 9. [online] [cit. 4. února 2015]. Dostupné z: <http://pravnicaradce.ihned.cz/c1-59952940-postaveni-clenu-statutarnich-organu-a-jejich-odpovednost-po-1-1-2014>.
- HAVEL, B. Společnost s ručením omezeným na úsvitu rekodifikace. *Obchodněprávní revue*. 2011, č. 12, s. 351. ISSN 1213-5313.
- HAVEL, B. Synergie péče řádného hospodáře a podnikatelského úsudku. *Právní rozhledy*. 2007, č. 11, s. 413. ISSN 1210-6348.

- HURYCHOVÁ, (KULHÁNKOVÁ), K. Diskvalifikace z výkonu funkce v komparativním pohledu. *Obchodní právo*. 2014, č. 8, s. 324-331. ISSN 1210-8278.
- JOSKOVÁ, L. Jednatelé jako kolektivní orgán. *Rekodifikace & Praxe*. 2013, č. 10, s. 2-5.
- JOSKOVÁ, L. Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost. *Bulletin advokacie*. 2014, č. 7-8, s. 46-50. ISSN 1210-6348. [online] [cit. 6. února 2015]. Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/assets/zdroje/casopis/2014/BA_7-8_web.pdf
- KOLESÁR, P., HAVEL, B. Něco málo k hysterii okolo (staro)nové návrhové povinnosti pro předlužení. *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 2, s. 42. ISSN 1213-5313.
- KOŽIAK, J. Pravidlo podnikatelského úsudku v návrhu zákona o obchodních korporacích (a zahraničních právních úpravách), *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 4, s. 108. ISSN 1213-5313.
- LASÁK, J. Akciová společnost na prahu rekodifikace: základní novinky. *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 2, s. 46. ISSN 1213-5313.
- LASÁK, J. Ve jménu korporace: derivativní žaloby vůči členům statutárního orgánu. *Obchodněprávní revue*. 2010, č. 3, s. 74. ISSN 1213-5313.
- MORAVEC, T. Povinnost dlužníka podat insolvenční návrh v české a německé právní úpravě. *Právo, časopis pro právní teorii a praxi*. 2010, č. 4. [online] [cit. 15. února 2015]. Dostupné z: <http://www.ustavprava.cz/cz/sekce/casopis-pravo-2010-4-povinnost-dluznika-podat-insolvenčni-navrh-v-ceskem-a-nemeckem-pravni-uprave-178/>
- PAVLŮ R., BAIER, J. Odpovědnost za škodu způsobenou informací nebo radou dle § 2950 NOZ. *Rekodifikace & Praxe*. 2014, č. 5, s. 6-9. ISSN 1805-6822.
- POHL, T. Odpovědnost za škodu podle insolvenčního zákona. *Bulletin advokacie*. 2010, č. 7-8, s. 33-42. ISSN 1210-6348. [online] [cit. 15. února 2015]. Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/assets/zdroje/casopis/2010/ba_7-8_2010_web.pdf.
- POKORNÁ, J. K některým otázkám právního postavení členů představenstva akciové společnosti. In LASÁK, J., HAVEL, B. *Kompendium korporálního práva*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s.69-72, ISBN 978-80-7400-018-8.
- PRAŽÁK, P. Má institut právní odpovědnosti v návrhu nového občanského zákoníku jasnou koncepci? *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 3, s. 101-105. ISSN 1210-6348.
- PRIELOŽNÝ, M. Diskvalifikace (nejen) člena statutárního orgánu po rekodifikaci. *Právní rádce*. 2012, č. 10, s. 24-27. [online] [cit. 1. března 2015]. Dostupné z: http://www.glatzova.com/files/download/Pr%C3%A1vn%C3%AD%20r%C3%A1dce_Diskvalifikace%20%20C4%8Dlena%20statut%C3%A1rn%C3%ADho%20org%C3%A1nu_%C5%99%C3%ADjen2012.pdf
- ŘEHÁČEK, O. Jednání členů představenstva akciové společnosti a obchodní vedení akciové společnosti. *Bulletin advokacie*. 2008, č. 5, s. 22 - 27. ISSN 1210-6348. [online] [cit. 9. února 2015]. Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/assets/zdroje/casopis/2008/BA_08_05.pdf

- SPRINZ, P. Nelegitimní zahájení insolvenčního řízení: problémy, možnosti obrany a legislativní reakce. *Obchodní právo*. 2013, č. 3, s. 90-97. ISSN 1210-8278
- SZABO, V. K překážce výkonu funkce dle § 38l obchodního zákoníku. *Bulletin advokacie*. 2008, č. 5, s. 45-47. ISSN 1210-6348. [online] [cit. 1. března 2015]. Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/assets/zdroje/casopis/2010/ba_10_web.pdf
- TOMSA, M. Náhrada škody a nemajetkové újmy v novém občanském zákoníku. *Obchodní právo*. 2013, č. 11, s. 386-393. ISSN 1210-8278
- VLASÁK, M. Vybrané otázky práva civilních deliktů v novém občanském zákoníku na pozadí PETL. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 15-16, s. 561-567. ISSN 1210-6348.
- VRBA, M. Sankční ručení členů orgánů při způsobení škody obchodní společnosti. In VRBA M. (ed.) *Odpovědnost a ručení v právu obchodních společností*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2013, 105-120. ISBN 978-80-87146-78-1.
- VRBA, M. Test úpadku při výplatě zisku v kapitálové společnosti. *Obchodněprávní revue*. 2014, č. 2, s. 41. ISSN 1213-5313.
- VRBA M., ŘEHÁČEK O. Nová úprava obchodních korporací a některé její souvislosti s insolvenčním právem. *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 10, s. 360. ISSN 1210-6410
- ŽIŽLAVSKÝ, M. Odpovědnost manažerů za opožděné podání insolvenčního návrhu po 1. lednu 2012. *Bulletin advokacie*. 2011, č. 11, s. 36 - 40. ISSN 1210-6348. [online] [cit. 13. února 2015]. Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/assets/zdroje/casopis/2011/ba_11_2011_web.pdf
- ŽIŽLAVSKÝ, M. Protržení firemního závoje – odpovědnost společníků za protahování krizové situace a opožděné podání insolvenčního návrhu. *Ad Notam*. 2012, č. 2, s. 3.

Použité právní předpisy

- Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 334/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 292/2013 Sb., zákona o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů.
- *Spojené království Velké Británie a Severního Irska*
Company Directors Disqualification Act 1986. [online] [cit. 1. března 2015].
Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1986/46/contents>.

Použitá soudní judikatura

Ústavní soud České republiky

- Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 5. května 2011, sp.zn. III.ÚS 973/11

Nejvyšší soud České republiky

- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. února 2003, sp. zn. 25 Cdo 986/2001; 25 Cdo 987/2001
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. dubna 2006, sp. zn. 5 Tdo 94/2006
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. srpna 2004, sp. zn. 29 Odo 479/2003
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 8. července 2004, sp. zn. 21 Cdo 328/2004
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. září 2007, sp.zn. 29 Odo 1220/2005
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. října 2009, sp. zn. 29 Cdo 4824/2007
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. dubna 2012, sp.zn. 29 Cdo 4968/2009
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. června 2014, sp.zn. 29 Cdo 4150/2013
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. března 2011, sp.zn. 29 Cdo 4276/2009
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. června 2011, sp.zn. 26 Cdo 4849/2008
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. května 2012, sp.zn. 23 Cdo 4240/2010
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. srpna 2013, sp. zn. 29 Cdo 3688/2011
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. září 2009, sp.zn. 29 Cdo 3526/2007
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. ledna 2012, sp.zn. 29 Cdo 134/2011
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. září 2010, sp.zn. 29 Cdo 1657/2009
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. září 2010, sp. zn. 29 Cdo 2308/2009
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. října 2005, sp.zn. 26 Cdo 781/2005
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. října 2005, sp.zn. 5 Tdo 1208/2005
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. ledna 2012, sp. zn. 29 Cdo 4462/2011
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 1. března 2012, sp. zn. 29 NSČR 38/2010
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. června 2009, sp.zn. 29 Cdo 3663/2008
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. července 2014, sp.zn. 29 Cdo 1839/2014

- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. prosince 2011, sp.zn. 29 NSČR 14/2011-A-20 (ve věci sp.zn. MSPH 88 INS 14537/2010, 2 VSPH 1243/2010-A-11)
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. února 2009 , sp.zn. 29 NSČR 7/2008-A-16 (ve věci sp.zn. KSBR 31 INS 1583/2008, 2 VSOL 67/2008-A-9)
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. ledna 2012 , sp.zn. 29 Cdo 4462/2011 (ve věci sp. zn. 80 K 10/2003, 1 Ko 75/2007-243)
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. července 2012, sp. zn. 29 NSČR 15/2010 (ve věci sp.zn. KSBR 40 INS 5261/2008, 2 VSOL 345/2009-A-79)
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. dubna 2010, sp. zn. 29 NSČR 30/2009 (ve věci sp.zn. KSPH 37 INS 4935/2008, 2 VSPH 169/2009-A-52)
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. září 2013, sp. zn. 29 NSČR 53/2011 (ve věci sp. zn. KSLB 76 INS 5809/2010, 3 VSPH 973/2011-P14-7)

Vrchní soud v Praze

- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. července 2009, sp.zn. 1 VSPH 329/2009-A-13 ve věci sp.zn. KSLB 76 INS 2738/2009. [online] [cit. 13. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/1VSPH329/2009>
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. července 2009, sp. zn. 1 VSPH 364/2009-A ve věci sp.zn. KSUL 45 INS 3601/2009. [online] [cit. 15. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/1VSPH364/2009>
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. října 2011, sp.zn. 3 VSPH 491/2011-A-30 ve věci sp.zn. MSPH 95 INS 1776/2011. [online] [cit. 17. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/3VSPH491/2011>
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. prosince 2010, sp.zn. 1 VSPH 1010/2010-A-24 ve věci sp.zn. MSPH 98 INS 9006/2010. [online] [cit. 17. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/1VSPH1010/2010>
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. února 2013, sp.zn. 3 VSPH 136/2013-B-51, ve věci sp.zn. MSPH 78 INS 8880/2012. [online] [cit. 17. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/3VSPH136/2013>
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. září 2014, sp.zn. 4 VSPH 1725/2014-B-31, ve věci sp.zn. MSPH 76 INS 17598/2013. [online] [cit. 17. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/4VSPH1725/2014>
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. května 2009, sp.zn. 1 VSPH 190/2009-B-62 ve věci sp.zn. KSUL 69 INS 2058/2008. [online] [cit. 17. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/1VSPH190/2009>
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 31. března 2008 , sp.zn. 1VSPH 7/2008-A ve věci sp.zn. KSUL 43 INS 384/2008. [online] [cit. 19. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/1VSPH7/2008>
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. prosince 2013, sp.zn. 2 VSPH 901/2013-A-20 ve věci sp.zn. MSPH 99 INS 10443/2013. [online] [cit. 19. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/2VSPH901/2013>
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. prosince 2013 , sp.zn. 2 VSPH 901/2013-A-20 ve věci sp.zn. MSPH 99 INS 10443/2013. [online] [cit. 19. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/2VSPH901/2013>

- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. listopadu 2014, sp.zn. 1 VSPH 1853/2014-A-54 ve věci sp.zn. MSPH 94 INS 16566/2013. [online] [cit. 21. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/1VSPH1853/2014>
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. října 2010, sp.zn. 1 VSPH 892/2010-P14-7 ve věci sp.zn. KSUL 69 INS 2401/2010. [online] [cit. 21. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/1VSPH892/2010>
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 4. září 2014, sp.zn. 101 VSPH 308/2014-80, (sp.zn. 36 ICm 3492/2013) ve věci sp.zn. KSPH 36 INS 14001/2013. [online] [cit. 17. března 2015]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=14851287>

Vrchní soud v Olomouci

- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. prosince 2008, sp.zn. 1 VSOL 157/2008-A-30 ve věci sp.zn. KSBR 44 INS 639/2008. [online] [cit. 15. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/1VSOL157/2008>
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. března 2012, sp.zn. 3 VSOL 94/2012-A-9 ve věci sp.zn. KSOS 38 INS 576/2012. [online] [cit. 15. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/3VSOL94/2012>
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15. května 2012, sp.zn. 2 VSOL 311/2012-B-95 ve věci sp.zn. KSBR 24 INS 2680/2009. [online] [cit. 17. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/2VSOL311/2012>
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. listopadu 2010, sp.zn. 3 VSOL 421/2010-B-22, ve věci sp.zn. KSOS 14 INS 8315/2009. [online] [cit. 17. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/3VSOL421/2010>
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. března 2011, sp.zn. 2 VSOL 43/2011-B-85, ve věci sp.zn. KSBR 24 INS 7483/2009. [online] [cit. 17. února 2015]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=1946067>
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. ledna 2015, sp.zn. 2 VSOL 1295/2014-B-83, ve věci sp.zn. KSOS 14 INS 35225/2013. [online] [cit. 17. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/2VSOL1295/2014>
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 18. dubna 2013 sp.zn. 3 VSOL 267/2013-A-19 ve věci sp.zn. KSOS 36 INS 4470/2013. [online] [cit. 21. února 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/3VSOL267/2013>
- Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 4. listopadu 2004, sp.zn. 8 Cmo 439/2004. [online] [cit. 7. března 2015]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/VSOL8Cmo439/2004>

Krajské soudy

- Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 9. července 2014, sp.zn. KSPL 54 INS 17840/2014 – A - 15
- Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. listopadu 2014, sp.zn. MSPH 96 INS 26398/2014 – A – 20, [online] [cit. 21. února 2015]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=15405276>

Jiné zdroje

- Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. [online] [cit. 4. února 2015]. Dostupné z: http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/OZ_Duvodova_zprava_11042011.pdf
- ČECH, P. Náhrada škody dle nového občanského zákoníku, Rekodifikace soukromého práva, Legal news: Prosinec 2013. [online] [cit. 4. února 2015]. Dostupné z: <http://www.glatzova.com/files/download/glatzova-newsletter-legal-news-nahrada-skody-dle-noveho-obcanskeho-zakoniku.pdf>
- ČERNÁ, S. K postavení likvidátora. Právní rádce. [online] [cit. 14. února 2015]. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-51924580-k-postaveni-likvidatora>
- DVOŘÁK, D., BEZDĚK, A., RADA, T., VANÍČEK, D. Věřitelský insolvenční návrh. [online] [cit. 18. února 2015]. Dostupné z: http://www.drivlegal.cz/media/newsletters/dsb_newsletter_3-2012.pdf
- HIMMATOVÁ, H. Odmítnutí insolvenčního návrhu – jak tomu zabránit? *Bulletin advokacie* [online] [cit. 18. února 2015]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/odmitnuti-insolvencniho-navrhu-jak-tomu-zabranit?browser=full>
- JINDRA, V. Nová právní úprava úpadkového práva - Moratorium versus ochranná lhůta. *Epravo.cz*. [online] [cit. 18. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravni-uprava-upadkoveho-prava-moratorium-versus-ochranna-lhuta-51212.html>
- KOMÁREK, L. Odpovědnost za škodu způsobenou opožděným podáním insolvenčního návrhu dle insolvenčního zákona. *Epravo.cz*. [online] [cit. 15. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/odpovednost-za-skodu-zpusobenou-opozdenym-podanim-insolvencniho-navrhu-dle-insolvencniho-zakona-91415.html>
- KOZÁK, J. Poradna konkursních novin - moratorium. *Konkursní noviny*. [online] [cit. 18. února 2015]. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/poradna-konkursnich-novin-136>
- LANŠKÝ, L., BARTUŇKOVÁ, A. Odpovědnost za škodu a jiné následky porušení povinností v insolvenčním řízení. *Epravo.cz*. [online] [cit. 19. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/odpovednost-za-skodu-a-jine-nasledky-poruseni-povinnosti-v-insolvencnim-rizeni-52874.html>
- LASÁK, J. Pár poznámek péči řádného hospodáře členů statutárního orgánu na prahu rekodifikace. *Epravo.cz*. [online] [cit. 17. března 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/par-poznamek-k-peci-radneho-hospodare-clenu-statutarniho-organu-na-prahu-rekodifikace-76933.html>
- PACHL, L. Podat insolvenční návrh pro předlužení je již povinnost. *Konkursní noviny*. [online] [cit. 13. února 2015]. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/podat-insolvencni-navrh-pro-predluzeni-je-jiz-povinnost>
- RICHTER, O. K náležitostem insolvenčního návrhu. *Epravo.cz*. [online] [cit. 19. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-nalezitostem-insolvencniho-navrhu-86809.html>
- RŮŽIČKA, M. K možnému způsobu zhojení vad insolvenčního návrhu. *Epravo.cz*. [online] [cit. 18. února 2015]. Dostupné z:

<http://www.epravo.cz/top/clanky/k-moznemu-zpusobu-zhojeni-vad-insolvencniho-navrhu-83684.html>

- SOKOL, T. Budoucí legislativa upravující obchodní korporace. Parlamentní magazín. [online] [cit. 28. února 2015]. Dostupné z: <http://www.parlamentnimagazin.cz/tomas-sokol-budouci-legislativa-upravujici-obchodni-korporace/>
- ŠVÉDA, M., HODAČOVÁ, H. Přichází konec možnosti šikany v insolvenčním řízení? *Epravo.cz*. [online] [cit. 18. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/prichazi-konec-moznosti-sikany-v-insolvencnim-rizeni-84832.html>
- THEOBALD, H-U., BUDÍKOVÁ, P. Povinnost k podání insolvenčního návrhu po novele v praxi. *Epravo.cz*. [online] [cit. 15. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/povinnost-k-podani-insolvencniho-navrhu-po-novele-v-praxi-84833.html>
- TLUČHOŘOVÁ, M. Šikanózní insolvenční návrh. *Epravo.cz*. [online] [cit. 19. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/sikanozni-insolvencni-navrh-94594.html>
- VLKOVÁ, J. Náhrada škody vzniklé porušením povinnosti podat insolvenční návrh. *Epravo.cz*. [online] [cit. 15. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nahrada-skody-vznikle-porusenim-povinnosti-podat-insolvencni-navrh-88303.html>
- VODIČKA, K. Věřitelský insolvenční návrh. *Bulletin advokacie*. [online] [cit. 18. února 2015]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/veritelsky-insolvencni-navrh>
- VRAJÍK M., HUML, O. Je povinností řádného hospodáře vymáhat dluhy společnosti? *Epravo.cz*. [online] [cit. 21. února 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/je-povinnosti-radneho-hospodare-vymahat-dluhy-spolecnosti-75636.html>
- Stanovisko občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 18. listopadu 1970, *Cpj 87/70*, publikované pod č. 55 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1971. [online] [cit. 4. února 2015]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojxgfpexzvgvpg2lw>
- Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne ze 17. 6. 1998, *Cpjn 19/98*, publikované pod č. 52 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1998. [online] [cit. 10. února 2015]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzhbpxexzvgjpwg2lw&groupIndex=0&rowIndex=0>
- Oficiální webové stránky k insolvenčnímu řízení, sekce expertní skupina-Statistiky. [online] [cit. 18. února 2015] Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>
http://insolvencni-zakon.justice.cz/downloads/statistiky/Statisticke_udaje_za_rok_2013.pdf
http://insolvencni-zakon.justice.cz/downloads/statistiky/Statisticke_udaje_za_1_cvtvrtleti_roku_2014.pdf

http://insolvenni-zakon.justice.cz/downloads/statistiky/Statisticke_udaje_za_2_cvtvtleti_roku_2014.pdf

- Výzkum insolvence, prezentace výzkumného projektu registrovaného u Technologické agentury České republiky pod evidenčními čísly TD010093, TD020190. [online] [cit. 18. února 2015] Dostupné z:
http://www.creditreform.cz/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/cz/Presseartikel/Insolvence_2014.pdf
- Insolvenční rejstřík. [online] [cit. 21. února 2015]. Dostupné z:
<https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=15847202>
<https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=15568373>
<https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=15568702>
<https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=15090973>
<https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=13969025>

Přílohy

Seznam příloh:

- Příloha č. 1 - Návrh na nařízení předběžného opatření dle § 100 IZ
- Příloha č. 2 - Žaloba o náhradu škody vůči statutárnímu orgánu korporace dle § 99 IZ
- Příloha č. 3 - Žaloba o náhradu škody vůči statutárnímu orgánu korporace podaná insolvenčním správcem v rámci insolvenčního řízení dle § 159 odst. 3 NOZ
- Příloha č. 4 - Výzva insolvenčního správce k vydání prospěchu získaného ze smlouvy o výkonu funkce dle § 62 ZOK

Příloha č. 1
návrh na nařízení předběžného opatření podle § 100 IZ

Krajský soud v Plzni
Veleslavínova 21/40,
Plzeň, PSČ 306 17

V Plzni dne.....

Ke sp.zn. KSPL

Žalobce: (věřitel)

Žalovaný:(statutární orgán)

Návrh na nařízení předběžného opatření podle § 100 insolvenčního zákona

dvojmo

Soudní poplatek vylepen v kolkových známkách

*Jistota ve výši 10.000,- Kč zaplacená dne
převodem na účet*

I.

Žalobce podal řádně a včas svou přihlášku pohledávky pro výše uvedené insolvenční řízení a to v celkové výši ,- Kč. Přihlášená pohledávka byla na základě přezkoumání účetních podkladů dlužníka insolvenčním správcem zjištěna a to jak to pravosti tak i plné výše uplatňované přihláškou pohledávky a není tedy sporná.

Důkaz: insolvenčním spisem KSPL.....

II.

V rámci insolvenčního řízení získal insolvenční soud od dlužníka dokumenty dokládající skutečnost, že již ke dni..... se nacházel dlužník v úpadku, tj. dlužník měl více věřitelů, peněžité závazky po lhůtě splatnosti více než 30 dnů a tyto závazky nebyl schopen plnit. Ze seznamu závazků dlužníka a ze seznamu přihlášených pohledávek vyplývá, že k datu.....dlužník evidoval 6 závazků více jak 3 měsíce po splatnosti. Žalovaný, jakožto jediný jednatel dlužníka byl mimo jiné odpovědný za vedení účetnictví dlužníka a měl tak přehled o jeho finanční situaci.

Žalobce je přesvědčen, že dlužníkovi vznikla nejpozději ke dni..... povinnost podat dle § 98 odst. 1 IZ insolvenční návrh, neboť dlužník k datu..... splňoval znaky platební neschopnosti. Dlužník tedy nesplnil svou povinnost podat insolvenční návrh podle § 98 odst. 1 IZ.

Důkaz: Seznam přihlášených pohledávek, Seznam závazků dlužníka

III.

Vzhledem k tomu, že dlužník nepodal insolvenční návrh dne, ačkoliv se již nacházel v úpadku a povinnost podat insolvenční návrh mu tak vznikla, se žalobce o úpadku nedozvěděl a dále s ním obchodoval.

Je nepochybné, že kdyby byl insolvenční návrh podán včas a na jeho základě by byl včas zjištěn úpadek dlužníka, žalobce by přerušil dodávky zboží a takové zboží by dlužníkovi dodal, jen tehdy, pokud by měl jistotu, že dostane zaplacen.

Protože však dlužník porušil povinnost podat insolvenční návrh včas, a tuto povinnost porušil i žalovaný jako jeho statutární orgán, žalobci vznikly za dlužníkem pohledávky v celkové výši,- Kč. Všechny pohledávky byly přihlášeny přihláškou do insolvenčního řízení a přihláška pohledávky byla evidovaná pod č.

Vzhledem k dosavadnímu průběhu insolvenčního řízení, je zřejmé, že pohledávky věřitelů budou uspokojeny jen v minimálním rozsahu. Lze očekávat, že poměr uspokojení pohledávek věřitelů bude cca... % jejich zjištěné výše.

Vzhledem k tomu, že žalobcem přihlášené pohledávky byly v insolvenčním řízení zjištěny ve výši.....,-Kč, lze předpokládat, že žalobce obdrží na uspokojení svých pohledávek.....,-Kč. Výše škody, která tak vznikne věřiteli, bude přinejmenším,- Kč.

Důkaz: soupis majetkové podstaty, zpráva insolvenčního správce

IV.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem žalobce navrhuje, aby Krajský soud v Plzni vydal následující

u s n e s e n í :

Nařizuje se toto předběžné opatření:

- I. Žalovaný je povinen složit do úschovy u soudu částku ve výši ,- Kč na náhradu škody způsobené žalobci, a to do tří dnů ode dne doručení tohoto usnesení.
- II. Žalobce je povinen podat ve lhůtě 30 dnů ode dne skončení insolvenčního řízení vedeného s dlužníkem....., žalobu ve věci samé.

.....
(věřitel)

Příloha č. 2

Žaloba o náhradu škody vůči statutárnímu orgánu korporace dle § 99 IZ

Krajský soud v Plzni
Veleslavínova 21/40,
Plzeň, PSČ 306 17

V Plzni dne.....

Související se sp.zn. KSPL

Žalobce:(věřitel)

Právně zastoupen:(právní zástupce věřitele)

Žalovaný:(statutární orgán)

Žaloba o náhradu škody vůči.....(statutárnímu orgánu)

dvojmo

Soudní poplatek vylepen v kolkových známkách

I.

Usnesením insolvenčního soudu č.j. ze dne byl zjištěn úpadek dlužníka a zároveň byl soudem prohlášen konkurs na majetek dlužníka.

Žalobce podal řádně a včas v insolvenčním řízení sp.zn..... svou přihlášku pohledávky, která byla evidovaná pod č., a to v celkové výši ,- Kč. Přihlášená pohledávka byla na základě přezkoumání účetních podkladů dlužníka insolvenčním správcem zjištěna a to jak do pravosti tak i plné výše uplatňované přihláškou pohledávky a nebyla tedy sporná.

Důkaz: insolvenčním spisem KSPL.....

II.

Do výše uvedeného insolvenčního řízení se přihlásilo celkem 10 věřitelů s pohledávkami v celkové výši ,- Kč. Všechny přihlášené pohledávky věřitelů byly zjištěny insolvenčním správcem a to jak do pravosti tak i plné výše. Všechny přihlášky pohledávek byly přihlášeny jako nezajištěné majetkem dlužníka. Věřitel č. 2 Úřad práce ČR přihlásil pohledávku postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou.

Insolvenční správce zahrnul do soupisu majetkové podstaty pod položku č. 1 zůstatek na bankovním účtu dlužníka ve výši ,-Kč, pod položku č. 2 vymoženou pohledávku exekutorem ve výši ,- Kč. Celkové příjmy majetkové podstaty činily částku ,- Kč. Z příjmů majetkové podstaty byla uhrazena v plné výši odměna a hotové výdaje insolvenčního správce v celkové výši,- Kč. Ze zbylé částky výtěžku zpeněžení ve výši ,- Kč byla částečně uspokojena pohledávka za podstatou věřitele č. 2 Úřadu práce ČR ve výši ,- Kč (k vyplacení aktuálně ,- Kč). K uspokojení věřitelů, tak

nezbyly žádné finanční prostředky, když majetková podstata je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující. Konkurs na majetek dlužníka byl usnesením insolvenčního soudu č.j.ze dne..... zrušen z důvodu, že majetek dlužníka je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující.

Důkaz: seznam přihlášených pohledávek, soupis majetkové podstaty, usnesení insolvenčního soudu č.j..... o zrušení konkursu na majetek dlužníka

III.

Žalovaný je jediným jednatelem dlužníka, přičemž ve funkci je již od roku, zároveň je žalovaný jediným společníkem dlužníka. Žalobce s žalovaným uzavřel dne..... smlouvu o dodání zboží, dle které žalobce žalovanému dodával zboží. V období od do..... bylo celkem žalovanému dodáno zboží v celkové hodnotě ,- Kč, kdy žalobce uhradil pouze faktury č v celkové částce..... ,- Kč.

Důkaz: smlouva o dodání zboží ze dne, faktury č., výpis z obchodního rejstříku

IV.

V rámci insolvenčního řízení získal insolvenční soud od dlužníka dokumenty dokládající skutečnost, že již ke dni..... se nacházel dlužník v úpadku, tj. dlužník měl více věřitelů, peněžité závazky po lhůtě splatnosti více než 30 dnů a tyto závazky nebyl schopen plnit. Ze seznamu závazků dlužníka a ze seznamu přihlášených pohledávek vyplývá, že k datu..... dlužník evidoval 8 závazků více jak 3 měsíce po splatnosti. Žalovaný, jakožto jediný jednatel dlužníka byl mimo jiné odpovědný za vedení účetnictví dlužníka a měl tak přehled o jeho finanční situaci.

Žalobce je přesvědčen, že dlužníkovi vznikla nejpozději ke dni..... povinnost podat dle § 98 odst. 1 IZ insolvenční návrh, neboť dlužník k datu..... splňoval znaky platební neschopnosti. Dlužník tedy nesplnil svou povinnost podat insolvenční návrh podle § 98 odst. 1 IZ.

Vzhledem k tomu, že dlužník nepodal insolvenční návrh dne, ačkoliv se již nacházel v úpadku a povinnost podat insolvenční návrh mu tak vznikla, se žalobce o úpadku nedozvěděl a dále s ním obchodoval.

V.

Je nepochybné, že kdyby byl insolvenční návrh podán včas a na jeho základě by byl včas zjištěn úpadek dlužníka, žalobce by přerušil dodávky zboží a takové zboží by dlužníkovi dodal, jen tehdy, pokud by měl jistotu, že dostane zaplacené. Protože však dlužník porušil povinnost podat insolvenční návrh včas, a tuto povinnost porušil i žalovaný jako jeho statutární orgán, žalobci vznikly za dlužníkem pohledávky v celkové výši.....,- Kč, které byly přihlášeny do insolvenčního řízení.

V rámci insolvenčního řízení byla uspokojena z části pouze pohledávka za podstatou věřitele č. 2 Úřadu práce ČR. K uspokojení věřitelů nezbyly žádné finanční prostředky a konkurs na majetek dlužníka zrušen z důvodu, že majetek dlužníka je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující.

Je zřejmé, že žalovaný porušil povinnost podat včas insolvenční návrh, neboť o tom, že se nachází korporace v úpadku, musel vědět, vzhledem k povinnosti vést účetnictví, již ke dni..... Žalovaný rovněž kontaktoval svého právníka, aby s ním projednal úpadek dlužníka. Ačkoliv z emailové korespondence s právníkem

vyplývá, že tento mu radil podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu, žalovaný podal insolvenční návrh až o 11 měsíců později. Dle § 99 odst. 2 IZ je škoda nebo jiná újma, způsobená věřiteli pozdně opožděným insolvenčním návrhem, definována jako rozdíl mezi v insolvenčním řízení zjištěnou výší pohledávky přihlášené věřitelem k uspokojení a částkou, kterou věřitel v insolvenčním řízení na uspokojení pohledávky obdržel. **Vzhledem ke skutečnosti, že věřitel – žalobce neobdržel v insolvenčním řízení dlužníka na uspokojení přihlášené pohledávky žádnou částku, vznikla žalobci škoda ve výši zjištěné pohledávky, tj. škoda ve výši,-Kč.**

Důkaz: emailová komunikace s právníkem, konečná zpráva správce, usnesení soudu, usnesení soudu č.j..... o zrušení konkursu

VI.

Ze skutečností a důkazů předložených výše je nepochybné, že škoda ve výši,- Kč by žalobci nevznikla, kdyby žalovaný podal včas ke dni..... insolvenční návrh. Vznik škody je tedy přímým důsledkem podání opožděného insolvenčního návrhu a příčinná souvislost je tak dána.

VI.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem žalobce navrhuje, aby Krajský soud v Plzni vydal následující

rozsudek:

- I. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku ve výši ,-Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.**
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v zákonné výši, včetně zaplaceného soudního poplatku, k rukám právního zástupce žalobce, a to do tří dnů od právní moci rozsudku.**

.....
advokát

Příloha č. 3

Žaloba o náhradu škody vůči statutárnímu orgánu korporace podaná insolvenčním správcem v rámci insolvenčního řízení dle § 159 odst. 3 NOZ

Krajský soud v Plzni
Veleslavínova 21/40,
Plzeň, PSČ 306 17

V Plzni dne.....

Související se sp.zn. KSPL

Žalobce:(insolvenční správce dlužníka)
jako insolvenční správce dlužníka:
.....(dlužník)

Žalovaný:(statutární orgán)

Žaloba o náhradu škody vůči.....(statutárnímu orgánu)

dvojmo

Žalobce je osvobozen od placení soudního poplatku

I.

Usnesením č.j.byl zjištěn úpadek dlužníka.....(dále jen dlužník) a na majetek dlužníka byl prohlášen konkurs, zároveň byl žalobce ustanoven insolvenčním správcem dlužníka – je tedy aktivně legitimován k podání této žaloby.

Důkaz: insolvenční rejstřík, usnesení č.j.....

II.

Žalovaný je jediným jednatelem dlužníka a zároveň jediným společníkem dlužníka. Dlužník, za kterého jednal žalovaný, uzavřel dne.....smlouvu o přepravě zboží, ve které bylo sjednáno, že společnost..... zajistí v období od dopřevážení zboží dlužníka dle pokynů dlužníka ze sídla dlužníka do sídel obchodních partnerů dlužníka, přičemž list obchodních partnerů včetně jejich sídel byl uveden v příloze smlouvy o přepravě zboží ze dne..... Společnost (dopravce) zajistila ve výše uvedeném období přepravu zboží dle pokynů žalovaného a vystavila faktury č. za provedenou dopravu. Faktury byly vystaveny celkem na částku ve výši ,-Kč, které dlužník uhradil dne

Insolvenční správce z vystavených faktur zjistil, že na přepravu zboží byly vynaloženy větší částky, než které odpovídaly vzdálenosti ze sídla žalovaného do sídel obchodních partnerů. Zároveň ve smlouvě nebyl určen způsob výpočtu ceny za přepravu zboží a dopravci tedy mělo náležet přepravné obvyklé v době

uzavření smlouvy s přihlédnutím k obsahu závazku dle § 2564 odst. 2 NOZ. Cena obvyklá za přepravu zboží měla být dle znaleckého posudku,- Kč. Cena, která byla žalovaným uhrazena dle vystavených faktur byla.....,- Kč.

Insolvenční správce zaslal žalovanému dne výzvu k náhradě škody ve výši ,- Kč. Škoda žalovaným uhrazena nebyla.

Důkaz: smlouva o přepravě zboží, faktury č., pokyny k přepravě dlužníka, znalecký posudek č., výzva jednatelem ze dne.....

III.

Žalobce je názoru, že žalovaný nejednal s péčí řádného hospodáře, když uhradil fakturovanou částku ve výši ,- Kč, která ztlačně převyšovala obvyklou cenu za přepravu. Žalovaný si musel být vědom skutečnosti, že fakturovaná částka je cca pětikrát vyšší, než je cena obvyklá, když je zboží přepravováno do sídel obchodních partnerů již pátý rok. Žalovaný v předchozím roce vypověděl smlouvu o přepravě zboží dopravci a uzavřel již zmíněnou smlouvu s novým dopravcem.

Žalobce se domnívá, že žalovaný svým jednáním v rozporu s péčí řádného hospodáře způsobil korporaci škodu v celkové výši ,-Kč (cena uhrazena žalovaným za faktury č. vystavené dopravcem po odečtení ceny obvyklé určené znaleckým posudkem).

Podle ustanovení § 159 odst. 1 NOZ je statutární orgán povinen jednat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Dle ust. § 51 odst. 1 ZOK pečlivě a s potřebnými znalostmi jedná ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace. Zároveň se dle § 52 odst. 1 ZOK při posouzení, zda statutární orgán jednal s péčí řádného hospodáře, vždy přihlédne k péči, kterou by v obdobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba, byla-li by v postavení člena obdobného orgánu obchodní korporace.

Žalovaný porušil svou povinnost vykonávat působnost jednatele dlužníka s péčí řádného hospodáře tím, že dne..... uhradil faktury č. za přepravu zboží v celkové výši..... ,- Kč, i když fakturovaná cena za přepravu byla pětikrát vyšší než cena obvyklá stanovená znaleckým posudkem. Žalovaný, ačkoliv prokazatelně věděl, že přeprava zboží byla v předcházejících letech fakturována v ceně..... ,- Kč, zaplatil faktury společnosti..... v celkové ceně..... ,-Kč. Je zřejmé, že nemohl jednat jako řádný hospodář, když uhradil takto vyčíslené faktury.

Je jen na žalovaném, který nese důkazní břemeno dle § 52 odst. 2 ZOK, aby prokázal, že jednal s péčí řádného hospodáře. Žalobce je přesvědčen, že toto neprokáže.

Ze skutečností a důkazů předložených výše je nepochybné, že škoda ve výši,- Kč by žalobci nevznikla, kdyby se žalovaný nedopustil protiprávního jednání spočívajícího v porušení povinnosti vyklovávat působnost jednatele společnosti s péčí řádného hospodáře. Vzhledem ke skutečnosti, že vznik škody je přímým důsledkem porušení právní povinnosti žalovaného, je příčinná souvislost dána.

Důkaz: smlouva o přepravě zboží s předchozím dopravcem, faktury předchozího dopravce

IV.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem žalobce navrhuje, aby Krajský soud v Plzni vydal následující

rozsudek:

- I. **Žalovaný je povinen do majetkové podstaty dlužníka společnosti částku ve výši,-Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.**
- II. **Žalovaný je povinen zaplatit do majetkové podstaty společnosti náhradu nákladů řízení, pokud nějaké náklady žalobci v řízení vzniknou.**

.....
Insolvenční správce dlužníka

Příloha č. 4

Výzva insolvenčního správce k vydání prospěchu získaného ze smlouvy o výkonu funkce dle § 62 ZOK

Doporučeně

Vážený pan.....(statutární orgán)

.....(adresa)

.....

V Plzni dne.....

Sp.zn. KSPL.....

**Věc: Výzva insolvenčního správce jednateli společnosti.....
panu k vydání prospěchu ve výši,- Kč získaného ze smlouvy
o výkonu funkce, která byla uzavřena dne**

Usnesením, které vydal Krajský soud v Plzni, sp. zn. KSPL.....jsem byl ustanoven insolvenčním správcem společnosti.....(dále jen „dlužník“).

V rámci šetření v účetnictví dlužníka a za pomoci součinností jsem zjistil, že dlužník s Vámi jako s jednatelem společnosti uzavřel dne smlouvu o výkonu funkce, která byla schválena společníky na valné hromadě stejného dne. Ve smlouvě o výkonu funkce byla sjednána odměna ve výši,- Kč měsíčně, přičemž smlouva byla uzavřena na dobu výkonu funkce. Zároveň z výpisu z bankovního účtu dlužníka vyplývá, že na Váš bankovní účet byla v období od dozasílána pravidelná měsíční částka ve výši..... ,- Kč odpovídající odměně stanovené ve smlouvě o výkonu funkce. Celkem jste v období od do obdržel od dlužníka částku ve výši ,- Kč.

Insolvenční řízení bylo zahájené na návrh věřitele....., který eviduje vůči dlužníkovi pohledávku ve výši..... ,- Kč. Z účetnictví dlužníka vyplývá, že již k datu... se dlužník nacházel v úpadku, neboť dlužník evidoval 5 závazků více jak 3 měsíce po splatnosti. Vzhledem ke skutečnosti, že jste odpovědný za vedení účetnictví dlužníka, tak jste musel mít přehled o finanční situaci dlužníka. Nepochybně jste tedy minimálně měl a mohl vědět o skutečnosti, že se dlužník nachází v hrozícím úpadku a následném úpadku.

Dle § 62 ZOK vydají členové statutárního orgánu, vyzve-li je k tomu insolvenční správce, prospěch získaný ze smlouvy o výkonu funkce, který od obchodní korporace obdrželi, a to za období 2 let zpět před právní mocí rozhodnutí o úpadku, pokud věděli nebo měli a mohli vědět, že je obchodní korporace v hrozícím úpadku a v rozporu s péčí řádného hospodáře neučinili za účelem jeho odvrácení vše potřebné a rozumně předpokladatelné. Dle názoru insolvenčního správce jste nepřijal žádné opatření k odvrácení hrozícího úpadku, a v situaci, kdy se společnost ocitla v úpadku, jste nepodal bez zbytečného odkladu insolvenční návrh, který byl podán věřitelem.

Vzhledem ke skutečnosti, že jste jednal při výkonu své funkce v rozporu s péčí řádného hospodáře, když jste neučil žádná opatření za účelem odvrácení úpadku, přičemž jste minimálně o hrozícím úpadku a úpadku měl a mohl vědět, nesete dle

§ 52 odst. 2 ZOK důkazní břemeno ohledně prokázání skutečnosti, že jste s péčí řádného hospodáře jednal.

Úpadek dlužníka byl zjištěn usnesením soudu sp.zn..... dne V období 2 let zpět před právní mocí rozhodnutí o úpadku jste obdržel od dlužníka prospěch v celkové výši.....,- Kč.

Insolvenční správce Vás vyzývá o vydání částky v celkové výši ,- Kč na účet majetkové podstaty dlužníka č. ú., a to ve lhůtě 10 dní od doručení této výzvy. V opačném případě po projednání věci se zástupcem věřitelů bude v rámci insolvenčního řízení podána příslušná žaloba.

S pozdravem

.....
Insolvenční správce dlužníka